

Material per al nivell de

Suficiència

Índex

Ortografia

Síl·laba, accentuació i dièresi	7
La vocal neutra i la <i>o</i> àtona	10
<i>B / V</i> i oclusives	13
La essa sorda i la essa sonora	15
<i>IX / X, G / J, TX / IG</i>	17
Nasals: <i>M, MPT / MPC, N</i>	19
<i>L-L, H, R / RR</i>	20
El guionet	23
Ortografia vocàlica i consonàntica	24

Morfologia

Preposicions	27
Dubtes habituals: <i>perquè, sinó</i>	30
Quantitatius	33
Resum dels verbs	36
Oracions condicionals	42
El gerundi	43

Sintaxi

L'oració	47
Les funcions sintàctiques	49
Els pronoms febles	54
Pronoms febles de CD	56
Pronoms febles de CI	59
Pronoms febles de CC i CPrep.	61
Pronoms febles d'Atrib. i CPred.	63
Combinació pronominal	65
Les oracions subordinades	70
Oracions subordinades adjectives	72
Els pronoms relatius	74

Lèxic

Precisió i derivació	81
Expressions i frases fetes	87

Expressió escrita

Tipus de text i gèneres	91
Els registres	92
La carta formal	94

Els textos descriptius	_____	97
Els textos narratius	_____	101
Els textos instructius	_____	106
Text argumentatiu: article d'opinió	_____	110
Puntuació		
La coma	_____	121
Els dos punts	_____	121
Les cometes	_____	122
El guió	_____	122
Exercicis complementaris		
Comprensió lectora	_____	129
Comprensió oral	_____	133
Gramàtica i lèxic	_____	136
Activitats globals	_____	141
Expressió oral	_____	144
Annexos		
Revisió de l'expressió escrita	_____	149
Errors freqüents que he d'evitar	_____	150
Bibliografia	_____	151

Ortografia

Síl·laba, accentuació i dièresi

Exercicis

1. Separa les síl·labes de les paraules següents:

estudiï	fèieu	coincidència
almoïna	transatlàntic	ionosfera
quocient	xiisme	freqüència
iot	creuen	viària
besavi	lingüista	àdhuc
subratllar	qüestió	linòleum
agraíssi	esbalaïda	

2. Accentua, si cal, els mots que teniu a continuació.

peugros	reptil	cautxu
xarleston	marketing	guru
tortora	terros	zenit
semito	comite	libido

3. Escriu la dièresi en els mots que calgui.

paisatge	obeint	cofoisme
simultaneïtat	agrair	semiindiferència
Màrius	coïssor	traduiré
suïcidar	freqüència	idoneïtat
feia	paraigüot	proïsmes

4. Escriu dièresi en els mots que calgui d'aquestes frases.

- 1) Li han atribuït un paper d'heroïna beneïta.
- 2) Aquesta noïa biscaïna està amoinada perquè està arruinada.
- 3) Intuïa que a la següent cruïlla hi havia l'Isaïes.
- 4) Avui per berenar menjaré raim, ensaimada i un trosset de truita.
- 5) Digueu-li a en Lluís que no actui com un heroi. Us agrairé que li reproduïu les mateixes paraules.
- 6) Actualment la Lluïsa fa de professora en una escola de jesuïtes de Montjuïc.
- 7) M'amoinava aquella coïssor que notava quan cloïa els ulls.
- 8) Aquells noïes ucraïneses es reunien quinzenalment, sempre que no coincidís en festiu.
- 9) És inqüestionable: heu de visitar l'Aquàrium de Suïssa.

5. Classifica els mots següents segons que siguin aguts, plans o esdrúixols i accentua'ls, si cal.

amoniac, acne, alfil, interval, etiop, viking, interfon, catode, rubeola, tiquet, xandall, omoplat, oboe, periode, soviet, poliglote, conclave, letargia, radar

Aguts	
Plans	
Esdrúixols	

6. Escriu els accents i les dièresis als mots de les frases següents que n'hagin de dur. Para atenció en els accents diacrítics.

- 1) L'Espartac agracia el gest d'en Raul a l'hora d'ajudar-lo a vigilar els nets.
- 2) Ningu s'explicava el fenomen succeït i, consegüentment, no en podien preveure les conseqüències.
- 3) Em questiono per que en Didac feia aquelles mirades de reüll.
- 4) Si vens a Eivissa, ves amb compte amb els austriacs.
- 5) Aquell medicament contra la pneumònia te moltes contraindicacions; per a mi, les mes importants son l'aparició d'eczemes i el mal d'ossos.
- 6) L'Aina sempre havia treballat al món del textil, pero com que es molt habil ara mateix es dedica al marketing.
- 7) Que vols que et digui? No ho se. Fora millor que t'ho digui en Raimon...

7. Posa els accents i les dièresis que falten en el text següent.

Ja torno a ser aquí i ja torno a tenir, al fons, l'escenari ocupat pels meus disciplinats jugadors, com si no s'haguessin mogut des del matí.

La que ara t'explicare es la historia que de debo m'interessa i que he trobat a faltar tota la vida. Resumire el que el Pol m'ha dit, ho ha fet amb els ulls humils i la veu lenta. Reconec que estic molt excitada.

Una tarda de cel violeta, es congriava tempesta, va passar un estrany enterrament per davant de la caseta. El carro de l'ajuntament, sense cap adorn, menava un taut fet amb taulons sense polir ni envernissar i, darrere, seguia només una noieta amb una criatura als braços. T'he de dir que el pas de comitives endolades era un succés habitual per la situació de la caseta i, per tant, no en feiem més cas que el que comporta deixar-ho estar tot si calia despatxar algun pom. Pero aquella tarda, tant l'Ot com el Pol van fixar-se en l'espectacle que, de tan sobri, resultava desolat. L'Ot va rondinar per la pobresa extrema del carro i la

desidia que mostrava l'únic home que el conduia. Va manar al seu germa que talles unes flors i després va dirigir-se amb el ram més enllà de la portalada d'entrada al cementiri, a la terra on colgaven els suïcides i els insolvents.

Maria Barbal, *Ulleres de sol*

Busca ara els verbs del text i digues a quin temps verbal pertanyen.

8. Completa les frases amb la forma adequada del verb indicat entre parèntesis.

- 1) M'han dit que quan _____ (ampliar) el negoci, ens avisaran.
- 2) Digues-li que no _____ (copiar) dels companys.
- 3) Nois, _____ (conduir) una mica més bé!
- 4) La Carme ara mateix està _____ (traduir) el text.
- 5) Vosaltres sempre heu _____ (agrair) la nostra col·laboració.
- 6) Abans l'àvia _____ (coure) llegums per a tota la família.
- 7) Quan li dic que _____ (creuar) el carrer, sempre mira a dreta i esquerra.
- 8) Si _____ (reduir) la velocitat, no tindria tants ensurts.

La vocal neutra i la o àtona

Exercicis

1. Subratlla totes les vocals neutres que trobis en el fragment següent.

Haver-me quedat de rodríguez està a punt de costar-me el matrimoni. M'hi he quedat mig per obligació, mig perquè em venia de gust ser lluny de la família per assaborir unes cotes de llibertat que no tenia d'ençà que em vaig casar.

El meu soci i jo estem preparant una ambiciosa reestructuració d'Informàtica Aplicada, l'empresa que vam fundar fa tres anys i que creix com un planta silvestre. Jo m'he fet càrrec de la gerència i em passo tot el dia al despatx.

Ramon Solsona, *Cerezo Rosa*

2. Completa amb a o e els buits dels sintagmes següents.

- 1) El dubt__ del ciclist__.
- 2) Els símptom__s de la catàstrof__.
- 3) Un telegram__ per al pirat__.
- 4) La imatg__ del segl__ en una fras__.
- 5) Una flair__ intensa.
- 6) El f__rreter d'Esp__rreguera.
- 7) Una monarc__ rud__.

3. Completa amb a o e i fes correspondre cada mot amb una de les definicions.

__nyorança, r__ncor, __v__luar, __ss__ssí, __v__ntatge, __v__ria, __b__nista, __f__itar, orf__,
 __ss__mblea, __spàrr__c, __mb__ixada, s__nefa

- 1) Persona que mata amb premeditació i traïdoria: _____
- 2) Dibuix ornamental: _____
- 3) Allò que dóna superioritat en qualsevol cosa: _____
- 4) Deterioració, desperfecte: _____
- 5) Ressentiment tenaç: _____
- 6) Missió tramesa per un govern prop d'un altre govern: _____
- 7) Determinar, aproximadament, el valor d'una cosa: _____
- 8) Persona que treballa el banús i altres fustes fines: _____
- 9) Pena per l'absència d'una persona o d'alguna cosa: _____
- 10) Menor d'edat que ha perdut el pare i la mare: _____
- 11) Conjunt de persones reunides per deliberar, legislar: _____
- 12) Brot tendre comestible de l'esparreguera: _____

4. Subratlla totes les o àtones que trobis en el fragment següent.

La Marta hauria volgut que el seu fill creixés en aquell mateix ambient de sana alegria fraternal. Però, per començar, la Marta havia tingut només un fill i, amb només un fill, no hi pot haver gaire vida fraternal, ni sana ni no. A més, el televisor ja havia deixat de ser un proscrit i cada cop guanyava més terreny.

Durant un temps va intentar combatre'l, però aviat va llençar la tovallola i, a taula, tota la família –ella, el seu marit i el nen– cedien el cap de la taula al televisor. Llavors la Marta ho criticava.

Quim Monzó, *Mil cretins*

5. Completa les frases següents amb o o u.

- 1) L'esti__ passat em vaig fer mal al t__rmell p__jant les m__ntanyes del M__ntseny.
- 2) A __sona vam c__mprar un ass__rtit d'emb__tits: b__tifarra, ll__nganissa...
- 3) Per fer aquesta excursió cal p__rtar brúix__la.
- 4) Surt una gran f__mera de la p__rtalada de ca la f__rnera.
- 5) El f__llatge del p__llancre ha patit els efectes de la sequera.

6. Completa amb o o u i fes correspondre cada mot amb una de les definicions.

b__fetada, brúix__la, j__glar, r__bí, s__portar, t__rment, r__velló, r__ssinyol, t__rró, esdrúix__l, pènd__l, esdrúp__l, m__ntar, c__mplir

- 1) Cop donat a la galta amb el palmell de la mà: _____
- 2) Aparell per a determinar direccions: _____
- 3) Persona que anava a les corts dels prínceps cantant cançons i ballant: _____
- 4) Pedra preciosa de color vermell: _____
- 5) Sofrir amb resignació: _____
- 6) Greu pena corporal o moral: _____
- 7) Bolet comestible molt apreciat: _____
- 8) Ocell notable per la bellesa del seu cant: _____
- 9) Massa feta d'ametlles o nous i mel: _____
- 10) Que té l'antepenúltima síl·laba tònica: _____
- 11) Cos que oscila suspès d'un punt fix: _____
- 12) Dubte, inquietud de consciència: _____
- 13) Pujar en un vehicle: _____
- 14) Executar completament una cosa promesa: _____

7. Omple els buits amb les vocals que hi falten (a/e, o/u)

- 1) Cat__rina, corr__! Vin__ a ajudar-me! L'eb__nista ja ha p__rtat el mobl__ i necessit__ el teu s__port.
- 2) El tract__ que hem rebut per part de l'__mbaixada ha estat similar al del c__ns__lat.
- 3) Aquell peix__ter __mp__danès vivia a P__r__lada, però tr__ballava a __mpúries.
- 4) Malgrat el r__ncor i l'__nyorança, cal tirar __nd__vant.
- 5) Aquestes arr__cades són una m__r__vella! Tenen __m__tistes i r__bins.
- 6) Sempre pos__ els r__t__ladors dins l'est__ig.
- 7) No em tr__uré mai aquesta m__l__ncolia...
- 8) Superar l'__v__luació li va p__rmetr__ __btenir el tít__l que expedia el g__vern.
- 9) Els gitan__s pr__vinents de R__mania i H__ngria han s__fert molt.
- 10) Hem c__llit __spàrr__cs i r__ssinyols. Per tant, p__drem fer un bon àpat!

B / V i oclusives**Exercicis****1. Completa amb t o d.**

pàl·li__	líqui__	humi__
mu__	cal__	sol·licitu__
sòrdi__	nebo__	senectu__
bor__	ardi__	quietu__
embu__	flui__	lleopar__

2. Completa amb p o b.

hidròfo__	llam__	ca__dill
cal__	ca__ciós	o__tús
ca__pare	co__	a__negat
a__te	a__scissa	ce__
a__solut	o__cecar	ca__tivar

3. Completa amb b / v / w.

ad__er__i	__uguen__íl·lia	a__errugat
ri__a	__àter	a__ortiu
ra__al	tra__ar	a__arca
__i__ac	edel__eiss	sa__a
__am__a	dè__it	__aterpolo

4. Omple els espais buits amb les lletres b, d, g, p, t o c, si cal.

- 1) Aquell a__tor era anorè__ti__. No tenia o__ció: ho havia d'a__metre si volia reeixir.
- 2) La rece__ta que m'ha facilita__ la Ma__dalena, d'ane__ amb ame__lles, la faré dissa__te.
- 3) Sor__ que tin__ un gran__ ami__ que quan__ el necessito sempre em respon__...
- 4) Cal au__mentar la produ__tivita__ i cal fer-ho ràpidamen__.
- 5) Aquell famós biòle__ norue__ tenia un re__te: anali__zar el gus__ del présse__ gro__ i determinar si era ò__tim per al consum__.
- 6) Amb la su__scri__ció re__s la revista dire__tament a casa.
- 7) L'o__je__tiu era ca__girar la tendència a__tual.
- 8) El zoològi__ com__ta amb tre__ze lleopar__s, se__ser__s, se__ze llo__s i un mun__d'arà__ni__s.
- 9) A__meté que la quietu__ i solitu__ que va co__sar aquell ca__vespre el marcà per sempre.
- 10) El seu carà__ter esquer__ el deu a una joventu__ viscuda en un paisa__ge feréste__.
- 11) Quan__ ens instal·laran el re__ per aspersió? Per ara, utilitzarem el re__ municipal.
- 12) Quan__ a l'afer de canviar de col·legi__ , n'hem de parlar, a veure quan__ ens costarà.

- 13) Era un geni__ de la genètica, per això va obtenir el premi__ .
- 14) Descone__ el codi__ de condu__ta d'aquesta cultura.
- 15) Trepí__jar raïm en un cu__ produeix una sensació de sensualitat elevada al cu__!

La essa sorda i la essa sonora

Exercicis

1. Completa amb s o c els mots següents:

__entre	__ervell	__igró
__egell	__èmola	__elva
__ivella	__ípia	__etrilleres
__ergent	__endrer	__isterna
__errallera	__icatriu	__epat
__entinella	__érvol	__irera
__edàs	__edre	

2. Completa amb ss, c o ç els mots següents:

pe__eta	ma__apà	mosta__a
arro__os	regalè__ia	tro__os
pe__a	di__ertar	adre__a
pin__es	en__iam	destro__a
o__ell	Eivi__a	disfre__a
carí__ia	discu__ió	arri__ar
di__abte	tapi__er	

3. Completa els espais en blanc dels mots següents:

- 1) Quan va arribar a l'al__ada de la pla__a va a__elerar moltí__im la velo__itat.
- 2) La ca__ualitat ha permès que fe__in una pre__enta__ió __imultània de la di__erta__ió i de l'esbó__.
- 3) A la __ona del __aló l'aire condi__ionat no fun__iona. Caldrà avi__ar l'electri__ista.
- 4) Quan la gar__a es va enfilear a l'al__ina es va sentir una forta piuladi__a.
- 5) La ca__erna i la comi__aria estan molt a prop.
- 6) El pasti__er ha esto__egat mentre pe__ava una bo__a de caramels.
- 7) La __igonya del __oo està malalta.
- 8) Quan vam pa__ar per davant d'aquella ca__a, la Lluï__a ens va fer una ex__el·lent di__erta__ió sobre la importàn__ia dels elements de la fa__ana.
- 9) El ca__ador, per equivocac__ió, va fer córrer la notí__ia que havia trobat un tre__or.
- 10) L'a__e es va amagar darrere el __al__e i va quedar fora de la nostra vi__ió.
- 11) No és ne__e__ari que lliguis la bi__icleta. Els tran__eünts són molt respectuo__os.
- 12) La de__i__ió de de__ar les ma__es i els pin__ells al magat__em em sembla encertadí__ima.
- 13) Para de fer la guit__a a la teva co__ina.
- 14) Vull que atureu ara mateix aquesta discu__ió i busqueu una __olu__ió al problema.
- 15) Tinc la impre__ió que el tran__istor està espatllat.
- 16) La ga__ela és una espè__ie pròpia del pai__atge d'aquests paï__os.

17) Mentre esmor__ava li va et__ibar un reguit__ell d'invectives a la seva prome__a. Crec que aquesta
__itua__ió actual és graví__ima i no la podrà re__u__itar ningú.

IX / X, G / J, TX / IG**Exercicis****1. Completa amb x/ix/tx/ig/tj/tg/j/g els mots següents:**

ve__eu	__e__únum	pruï__a
__irafa	__ibrell	me__a
lle__a	__au__a	cartu__era
tremu__a	co__í	tòra__
sub__ectar	rabe__	__aikovski

2. Completa amb tx/ig els mots següents. Escriu un verb que en derivi:

- 1) ro__ : _____
- 2) escabe__ : _____
- 3) bate__ : _____
- 4) ra__ : _____
- 5) empa__ : _____
- 6) busse__ : _____
- 7) xarrupe__ : _____
- 8) tartamude__ : _____
- 9) capri__ : _____
- 10) saque__ : _____

3. Omple els espais buits amb x/ix/tx/ig/tj/tg/j/g, segons convingui:

- 1) La con__estió del trànsit fa embo__ir els ta__istes me__icans.
- 2) Arran del saque__ el__èrif es va eri__ir com la mà__ima autoritat.
- 3) L'ob__ectiu és reduir el blanque__ de divises provinents del __ad.
- 4) Aquests nois són e__traordinaris! Men__en les salsi__es sense fre__ir!
- 5) La qui__alla, avui al mi__dia, men__arà pe__, que he de descon__elar, i per postres, madu__es.
- 6) Les abelles d'aquest e__am fan un zumze__ que em faran tornar bo__.
- 7) Presa__io que quan estiu__i a Si__es em mare__aré a la pla__a.
- 8) El __eremies i el __eroni van trepi__ar la __apela d'aquell bo__ador.

4. Completa els mots següents i fes-los correspondre a una de les definicions de més avall:

aiguane___, gre___, mo___, pante___ar, capflu___, garbu___, relle___, ta___ar, carca___, parrupe___, ore___,
esto___, tute___, sonde___, esca___

- 1) Acció de tractar de tu una persona: _____
- 2) Tallar un tros d'una fruita per comprovar-ne el gust: _____
- 3) Embolic: _____
- 4) Replà: _____
- 5) Soroll dels coloms: _____
- 6) Mètode per saber l'opinió pública sobre algun tema: _____
- 7) Respirar forçadament: _____
- 8) Vent suau, ventijol: _____
- 9) Fracció que excedeix un nombre: _____
- 10) Gat: _____
- 11) Teixit del cos ple de cèl·lules untuoses o lípids: _____
- 12) Eixebrat: _____
- 13) Capsa per desar-hi un objecte: _____
- 14) Capsa per portar els trets d'arc o de ballesta: _____
- 15) Lloc on apareix a la superfície d'un terreny un corrent subterrani d'aigua: _____

Nasals: *M, MPT / MPC, N*

Exercicis

1. Omple els buits amb les consonants *m, mm, nm, n, nn, mp*.

- 1) L'a____fitrió parlava de l'assu____te amb força circu____loquis, era un fa____farró.
- 2) La Susa____a va co____ectar de seguida amb el director de la si____fonia.
- 3) El co____te explicà un co____te als nens, que co____taven les hores d'avorrits que estaven.
- 4) El presu____te autor de l'ate____tat estava exe____t de pagament.
- 5) Amb un so____riure de ni____fa li oferí a____fetamines que li deixaren bona e____pre____ta .
- 6) El tra____via fa circu____val·lació per la plaça i acaba el trajecte davant de la i____pre____ta.
- 7) E____ig d'aquell i____ens desori, ta____ateix hi havia l'Esteve, seriós i be____parlat.
- 8) La Joa____a i l'E____a co____ten els trie____is a l'a____ex que han rebut.

2. Completa els espais buits dels mots de les frases següents:

- 1) El detectiu comprovava les empre____tes digitals.
- 2) L'a____fitrió es co____mogué e____mig dels aplaudiments.
- 3) No et deixis te____tar pels diners.
- 4) El presu____te assassí es beneficià de l'a____nistia.
- 5) És víctima d'una e____veja inco____fessable.
- 6) El so____riure de la i____fermera el va consolar.
- 7) El partit de te____is encara no s'ha acabat.
- 8) Aquell fet va succeir en unes circu____stàncies molt estranyes.
- 9) He co____tat que vindran unes seixanta persones.
- 10) És i____cessari que l'E____a torni a pintar la llar de foc; el fum sempre e____greix la paret.
- 11) La catedral que vam visitar és la més su____tuosa que he vist mai.
- 12) Quan li van dir que havia suspès l'examen no es va i____utar.
- 13) L'orquestra va interpretar aquella si____fonia que li agradava tant.
- 14) Finalment van poder representar l'obra de teatre a l'a____fiteatre del centre cívic.
- 15) En començar el concert el cantant va co____ectar de seguida amb el públic.
- 16) És i____egable que el Tomàs és i____ocent.

3. Omple els buits d'aquest text amb *m, n, mm, mp, mn, nm, nn o ny*.

L'alu____e estava molt e____feinat busca____t la resposta al proble____a pla____tejat. Era la e____èsi____a vegada que li deie____ que el que havia de fer era trobar el radi de de la circu____ferència. E____el primer i____te____t, no havia ti____gut e____co____te la distà____cia; e____el sego____, s'havia co____fós a l'hora de fer l'operació. Però ell no s'i____utava i ho co____tinuava i____tenta____t. Sabia que al final trio____faria, encara que ho hagués de fer i____finites vegades.

L·L, H, R / RR**Exercicis****1. Omple els buits amb les consonants l, ll.**

ce_____ebrar	a_____egria	mi_____enari
co_____egi	i_____egal	frane_____a
cò_____era	i_____ustració	gori_____a
a_____udir	mortade_____a	inte_____ecte
a_____egar	pupi_____a	co_____itis
i_____uminació	inte_____igència	tranqui_____a
legione_____a	co_____ecció	i_____egítim
ti_____a	co_____ocar	mi_____ímetre
inte_____ectual	a_____èrgia	parce_____a
co_____aborar	a_____ucinar	vi_____a (torre)
co_____esterol	i_____usió	

2. Completa aquestes paraules amb l o ll.

_____icenciat	porce_____ana	_____ingüística
motxi_____a	_____iberal	_____i (teixit de...)
_____ògic	re_____otge	
tras_____at	a_____iberar	

3. Omple els espais buits amb l o ll, segons convingui:

- 1) El grup d'inte_____ectuals va e_____egir el seu candidat.
- 2) L'acte que s'havia de ce_____ebrar demà s'ha anu_____at.
- 3) Haurem d'insta_____ar la ca_____efacció central.
- 4) A partir d'aquesta nove_____a han rodat una pe_____ícula.
- 5) A l'exposició hi havia un mi_____er d'aquare_____es.
- 6) Van co_____ocar tranqui_____ament tot aquell material bè_____ic al costat del co_____egi.
- 7) El seu poder era i_____imitat.
- 8) El de_____egat va trobar una so_____ució exce_____ent.
- 9) Has de co_____aborar amb els teus co_____egues.
- 10) El director del co_____egi i els seus co_____egues van ce_____ebrar la inauguració del curs acadèmic.
- 11) Estava pà_____id, però parlava tranqui_____ament.
- 12) Tots es van rebe_____ar contra la injustícia que s'havia comès.
- 13) Tenia una paciència i_____imitada.
- 14) La capital té més d'un mi_____ió d'habitants.
- 15) L'anu_____ar és el quart dit de la mà.

- 16) El conductor va sortir i ____ès de l'accident.
- 17) Té una inte____igència prompta.
- 18) Va ser un acte so____emne. Em va agradar molt l'exposició d'una co____ecció de llibres molt va____uosos amb i____ustracions fetes pels millors artistes de l'època.

4. Omple els buits amb una I, una LL o amb una L·L.

- a) No trobarem cap so__ució a aquest problema.
- b) Ens hem proposat ce__ebrar com cal la Festa Major.
- c) Han cance__at l'estrena de l'obra d'en Sergi Belbel.
- d) Hauries de preguntar si això que vols fer és __egal o i__egal.
- e) Actualment, pots escollir si vols fer classes de re__igió.
- f) De tots els quadres, el que més m'ha agradat és aquesta aquare__a.
- g) No sé quantes sí__abes té la paraula *avió*.
- h) Sempre, a la primavera, té a__èrgia.
- i) A classe de ciències naturals avui hem parlat de la mo__ècu__a.
- j) El seu comportament és modè__ic.

5. Quines paraules porten hac en català i en castellà no? I a la inversa?

CATALÀ AMB HAC (castellà, sense hac)

CATALÀ SENSE HAC (castellà, amb hac)

.....
.....
.....
.....

6. Escribeu (grups de tres) frases amb mots que pronunciem encara amb hac aspirada.

.....

.....

.....

7. Quins mots d'origen forà estan catalanitzats i la hac hi és muda?

.....

8. Posa hac quan convingui.

- 1) Van ____ostatjar el mala____urat ____ostatge al castell de Montjuïc____.
- 2) L'Elisabet____ i la Judit____ van llençar l'____am en una cala de Ma____ó
- 3) A Vic____ van ____issar la senyera el dia del concert de la fil____armònica.
- 4) Construiran un ____orfenat al costa de l'____ivernacle.
- 5) Els cal el nostre con____ort, s'han quedat ani____ilats per la notícia de l'____ecatombe.

- 6) Ales ____ores, tot ____om s'alçà al ____ora i la gentada ex ____alà un sospir d'alleujament.
- 7) Aquest ____ivern ____em fet un bon recorregut, ____em recordo bé de Bo ____í i Ta ____üll.

El guionet

Exercicis

1. Posa guionet o uneix els dos elements d'aquests mots compostos, segons convingui.

penya segat	mata rates	sord mut
venta focs	abans d'ahir	a coll i bè
busca brega	rau rau	nord africà
panxa content	boca badat	poti poti
escalfa plats	col i flor	zig zag
busca raons	sud oest	cap verd
lletra ferit	bub bub	xim xim
cap i cua	cobre llit	gira sol

2. En aquests compostos per prefixos, decideix quan s'hi ha de posar el guionet i reescriu-los.

vice rector	físico químic	Pre pirineus
no alineats	pre escolar	ex president
socio lingüista	no angloparlant	ex marit
audio visual	sots secretari	no sexista
no agressió	plus vàlua	pre romà

Ortografia vocàlica i consonàntica

Exercicis

1. Omple els espais buits d'aquestes definicions relatives als esports amb la grafia o grafies adequades.

Vuit *m* En el món de l'hípica, figura consistent a descriure dues circu__erències tan__ents del mateix diàmetre, en la m__tat de l'execució de la qual, just abans de ca__iar de direcció, el __enet ha de redre__ar el ca__all.

Eslàlom *m* Modalitat de pirag__sme practicada en aigües braves que consisteix a c__brir en el mínim temps possible un recorregut en ziga-zaga entre diversos o__stacles naturals o artificials i un mínim de vint portes.

Esprint *m* Au__ment màxim de la velo__itat d'un esportista durant un per__de de temps curt en el transcurs d'una cursa per a intentar superar els adversaris.

Estai *m* Cadascun dels cables que s__stenen longitudinalment un pal en una embarcació.

ala de pendent *f* (o **parapent** *m*) Planador constitu__t per una vela cor__a rectangular, sense armadura, i un arn__s que en penja per al pilot, que s'enlair__ ll__nçant-se des d'un lloc ele__at.

trescar *v* Fer una expedició excursionista consistent en un via__e organi__at, sovint amb guia, a regions e__òtiques i de difícil a__és.

rebuig *m* Acció i __fecte d'allunyar la pilota de la __ona pròxima a la porteria per neutrali__ar una acció ofensiva de l'equip atacant.

sanció *f* Càsti__ imposat per l'àrbitre a un jugador que ha com__s una falta.

finta *f* Moviment d'un jugador amb la intenció de descol·locar l'adversari que el marca per poder avançar.

Morfologia

Preposicions

1. Completeu les frases següents amb les formes que considereu adequades segons la normativa.

- 1) Cal insistir _____ la revisió de la normativa.
Cal insistir _____ fer revisar la normativa.
Cal insistir _____ es revisi la normativa.
- 2) Estava d'acord _____ el treball en equip.
Estava d'acord _____ treballar plegats.
Estava d'acord _____ treballarien bé plegats.
- 3) L'autor s'avenia _____ introduir esmenes a l'obra.
L'autor s'avenia _____ s'introduïssin esmenes a l'obra.
L'autor s'avenia _____ la introducció d'esmenes a l'obra.
- 4) La descoberta del document va contribuir _____ es resolgués el cas.
La descoberta del document va contribuir _____ resoldre el cas.
La descoberta del document va contribuir _____ la resolució del cas.

Quines normes de canvi i caiguda de preposició podem extreure d'aquest exercici?

- 1)
- 2)

2. Completeu amb *a*, *amb* o *en*.

- 1) No m'hi veig _____ cor.
- 2) No van tenir _____ compte res.
- 3) Vés _____ compte amb la boira.
- 4) Pensen molt _____ els avis.
- 5) T'ho ensenyo _____ un segon.
- 6) Digues "hola" _____ aquesta senyora.
- 7) No vull estar _____ relació _____ ningú d'aquí.
- 8) Vam arribar _____ aquell poble que ens havies recomanat.
- 9) Confia _____ mi, Josep.
- 10) Els avis vindran _____ la tarda.
- 11) _____ la porta, hi van enganxar un rètol.
- 12) Avui soparem calamars _____ la romana.

- 13) Hi has d'anar _____ dejú.
- 14) Escriu la carta _____ bolígraf.
- 15) _____ tot cas deixa'm el teu número de telèfon.
- 16) M'ho dec haver descuidat _____ alguna banda.
- 17) Vaig anar a Londres _____ avió.
- 18) En Jaume es dedicava molt _____ la seva afició: la música.
- 19) Voleu pa _____ xocolata?
- 20) Aquest grup fa rock _____ català.
- 21) Sempre treballa _____ molta cura.
- 22) _____ què parla? _____ alemany o holandès?

3. Ompliu els buits amb la preposició adient i, si cal, poseu-hi l'article adequat.

- 1) _____ segle XX hi ha hagut molts avenços tecnològics.
- 2) _____ 1992 se celebraren els Jocs Olímpics de Barcelona.
- 3) La Guerra Civil Espanyola es va acabar _____ 1939.
- 4) Telefoneu _____ l'abril.
- 5) _____ primavera volem anar a París.
- 6) Farem vacances _____ segona quinzena de juliol.
- 7) Va morir _____ dia 10 de desembre.
- 8) _____ dilluns 4 de març serà el seu aniversari.
- 9) Hi anirem _____ dijous.
- 10) Tot això ho farem _____ matí.

4. Empleneu els buits amb la preposició adient

- 1) El ratolí rosegava un tros de formatge _____ Holanda.
- 2) Prefereixo usar una olla _____ pressió, perquè m'estalvia temps.
- 3) De tots els gossos, només n'hi ha un _____ blanca.
- 4) El nen lluïa una camisa _____ ratlles.
- 5) S'ha comprat tres parells de mitjons, uns _____ blancs i dos _____ negres.
- 6) Mare! Com és que el rostit té gust _____ cremat?
- 7) No vull que fumeu dintre de casa, perquè tot fa olor _____ tabac.
- 8) Porta'm dues novel·les d'aventures i una _____ terror.

5. Completeu amb *per* o *per a*.

- 1) He fet un tapís _____ l'avi, que crec que li agradarà.
- 2) Aquesta eina serveix _____ tot!
- 3) Li van donar la subvenció _____ fer el projecte.
- 4) L'han acomiadat _____ arribar cada dia tard.
- 5) Si no hagués estat _____ vosaltres, no ho hauríem aconseguit.
- 6) La postal que escric és _____ la Maria.
- 7) La decisió és justa _____ tothom.

- 8) Aquesta publicació és _____ químics.
- 9) _____ ordre del rei, s'ajorna el torneig de cavallers.
- 10) Diu que, com que li corre pressa, li ho enviïs _____ correu electrònic.

6. Ompliu els buits amb *sota* o *baix*.

- 1) L'avió va estavellar-se perquè volava molt _____.
- 2) Va servir _____ les ordres del capità anglès.
- 3) La viola fa un so molt _____.
- 4) Patí _____ el poder de Ponç Pilat.
- 5) El menut quedà _____ la tutela de les lleis.
- 6) A la Molina, ahir es va arribar a 4 graus _____ zero.

Dubtes habituals: *perquè*, *sinó*

1. Omple els buits amb *perquè* o *per què*, indicant de quin dels cinc casos del quadre es tracta.

PER QUÈ	PERQUÈ
És la combinació de la preposició PER i el pronom relatiu o interrogatiu QUÈ	És una conjunció causal o final.
1) QUÈ relatiu (= el qual) <i>Aquest és el cotxe per què (pel qual) ens delíem.</i>	3) Perquè causal (= ja que) <i>Hem vingut perquè ens venia de gust.</i>
2) QUÈ interrogatiu (= quin motiu) <i>No entenc per què no ha vingut a treballar.</i>	4) Perquè final (= a fi que) <i>Corda-li la sabata perquè no caigui.</i>
	Amb un article al davant, és un substantiu 5) Perquè substantiu (= motiu) <i>Aquest és el perquè de la nostra marxa.</i>

- 1) Li aixequen la camisa _____ és massa bo. ()
- 2) No veig _____ no ho ha d'entendre. ()
- 3) Vam tancar les finestres _____ no entrés l'aire . ()
- 4) Es tirava cervesa als cabells _____ li brillessin. ()
- 5) Vet aquí el _____ vol marxar tan d'hora! ()
- 6) Aquesta és el motiu _____ s'enfadava tant. ()
- 7) No t'ho vaig pas donar _____ ho llencassis. ()
- 8) Digueu-me _____ us he d'escriu cada dia. ()
- 9) Aquestes són les causes _____ us han acomiadat. ()
- 10) Tanca la porta _____ no ens vegin. ()
- 11) Encara no sap _____ es va enfadar tant ni sap el _____ de tantes cares llargues. () ()
- 12) Encara no sap el _____ del seu enuig ni sap _____ li fa aquest paperot. () ()

2. Omple els buits de les frases següents amb *per què*, *perquè* o *per a què*.

- 1) No volen dormir sols _____ tenen por.
- 2) No han volgut dir-nos el _____ de la seva decisió.
- 3) Fa veure que està malalta _____ no la facin anar a escola.
- 4) _____ li serveix dir que està malalta, si ningú no se la creu?
- 5) Jo sé _____ diu que està malalta.
- 6) Desconec els motius _____ no vol anar a escola.
- 7) No entenen _____ no vols ajudar-los.
- 8) No sabem _____ criden.

3. Introdueix les següents oracions interrogatives amb *què* o *que*.

- 1) _____ t'ha semblat, aquest article de la revista?
- 2) _____ saps on són, les claus del cotxe?
- 3) _____ podries anar a buscar la nena a l'escola?
- 4) _____ ja vas menjar torrons, per Nadal?
- 5) _____ et van fer, el dia del teu aniversari?
- 6) _____ et van posar una corona el dia del teu aniversari?
- 7) _____ has vist el teu tiet de França?
- 8) _____ t'ha portat, el teu tiet?
- 9) _____ t'agrada la xocolata negra?
- 10) _____ t'agrada més: la xocolata negra o la blanca?

4. Ompliu els buits amb *sinó* i *si no*.

- 1) _____ hi col·laborem tots, no ens en sortirem.
- 2) Aquell dia no va fer sol, _____ que va ploure de valent.
- 3) No podem dinar, _____ rentem primer uns quants plats!
- 4) El dia del meu aniversari no és pas festiu, _____ que haurem de treballar més que mai.
- 5) No vindré amb tu, _____ m'expliques abans què et passava ahir.
- 6) No va sortir de Palamós _____ de Platja d'Aro.
- 7) No li hauria passat res, _____ hagués menjat tant.
- 8) _____ fessis sempre aquesta cara, no ens haurien fet fora de la colla.
- 9) Aquesta nit no ha quedat amb mi _____ amb la Mercè.
- 10) No arribaràs a temps, _____ surts a l'hora de la feina.

5. Omple els buits de les frases següents amb *sinó*, *si no*.

- 1) Ho diré al pare _____ fas els deures.
- 2) No vull anar a la muntanya _____ a la platja.
- 3) Amb tu no tinc _____ maldecaps.
- 4) No solament vol que vinguin, _____ que hi participin.
- 5) _____ aneu a Palamós, com a mínim, a la Costa Brava.
- 6) Heu d'arribar puntuals; _____, no us esperarem.

- 7) No és de la Maria, _____ de la Paula.
- 8) Deus gastar molt; _____, no aniries tan malament.

Quantitatius

Recordem!	
RES	<p>Solament fa de pronom i equivale a <i>cap cosa</i>. Ha de dur no, ni, sense quan té sentit negatiu.</p> <p>Exemple:</p> <p style="padding-left: 40px;">- <i>No cal que em portis res.</i></p> <p>Equivale a <i>alguna cosa</i> en frases interrogatives i condicionals i en sentit positiu. Exemple:</p> <p style="padding-left: 40px;">- <i>Voleu res per sopar? Si voleu res, ja m'ho direu</i></p>
GENS	<p>Quantitatiu no comptable. Contraris: <i>molt, poc, força...</i> Exemple:</p> <p style="padding-left: 40px;">- <i>No queda gens de llet al rebost? En queda una mica.</i></p> <p>En sentit positiu equivale a una mica en frases interrogatives i condicionals. Exemple:</p> <p style="padding-left: 40px;">- <i>Si us queda gens de llet, digueu-m'ho.</i></p>
CAP	<p>Quantitatiu comptable. Contraris: <i>un, dos, tres...</i></p> <p>En sentit positiu equivale a algun en frases interrogatives i condicionals. Exemple:</p> <p style="padding-left: 40px;">- <i>Teniu cap notícia, del noi?</i></p>

1. Escriu *res*, *cap*, *gens*, *gens de* als espais buits.

- 1) Ja no ens queda _____ ampolla de llet i no tenim _____ sucre.
- 2) No hi ha _____ per menjar? Si demanen _____ més, ja m'ho direu.
- 3) De la melmelada d'albercoc de l'àvia, ja no en queda _____ pot.
- 4) De xocolata, ja no en queda _____ i tampoc _____ magdalena.
- 5) No tenen _____ salat en aquest bar, i ara un croissant no em ve _____ de gust.
- 6) No tenim _____ al rebost. Si volem _____, haurem d'anar a comprar-ho.
- 7) No fa _____ de calor i ell no té _____ de vergonya: no du _____ posat!

- 8) Que t'han donat _____ per a ell? Si et donessin _____ document, avisa'm.
- 9) _____ del que hE vist no m'ha convençut, _____ argument no em farà canviar d'idea.

2. Corregeix els quantitius i indefinits incorrectes que trobis en aquestes frases.

- 1) Han recorregut tota Itàlia buscant una casa per comprar.

- 2) Jo no tinc molta set. I els demás, volen algo per beure?

- 3) El propi Josep Guardiola va inaugurar l'acte.

- 4) El seu propi fill conduïa el cotxe.

- 5) A la biblioteca instal·laran més llums per millorar la il·luminació de la mateixa.

- 6) Va entrar a la sala i va mirar tots els racons de la mateixa.

- 7) Diu que ho faran aquesta temporada mateixa.

- 8) No queda res de pa, però hi ha vàries torrades.

- 9) Han arribat vàrios vestits de colors varis.

- 10) Li van fer la cirurgia en ambes mans.

- 11) Els convidats portaven sendes flors al trau de l'americana.

- 12) Aviso els avis, germans, nebots i demás família.

- 13) Que vinguin tres nens qualsevols.

3. Escriu en lletres els numerals que hi ha entre parèntesis.

- a) Sabeu quin va ser l'any de la fundació del poble? Va se l'any _____ (1671).
L'any 1971 se n'hauria pogut commemorar el _____ (300è) aniversari però van organitzar cap acte per fer-ho.
- b) Té entrades per a l'òpera? Les voldria per a la fila _____ (1) o _____ (2).
- c) Perdoni, a quin pis viuen? Al _____ (7è) _____ (3a) o al _____ (6è) _____ (4a)?
- d) És la _____ (7a) vegada que hi participa i ha quedat _____ (18è).

4. Relaciona, d'acord amb el sentit que expressen, les frases de la columna de l'esquerra amb les de la dreta.

a) Que en sabeu res, de la Maria i en Jordi?	1) Surts aquest matí?
b) No tinc cap conegut.	2) Si no pot ser, digues-m'ho.
c) No confia en ningú.	3) Teniu notícies seves?
d) No m'agrada res.	4) No trobo coses del meu gust.
e) No m'agrada gens.	5) Et molesta?
f) Fas res aquest matí?	6) No el suportó.
g) Et fa res que seguí?	7) No tinc coneixences.
h) Voleu prendre res?	8) Us ve de gust?
i) Si hi ha cap problema, digues-m'ho.	9) No pot confiar en la resta.

5. Acaba les oracions amb algun d'aquests sintagmes.

de llet, de calés, de ballar, de cervesa, de coses, de maldecaps, d'en Jordi, els meus néts

- 1) No en sé gens, _____ .
- 2) No en vull cap, _____ .
- 3) No en tinc prou, _____ .
- 4) En bec bastant, _____ .
- 5) No en sé res, _____ .
- 6) En tinc massa, _____ .
- 7) Ja els conec prou, _____ .
- 8) N'he après força, _____ .

6. Completa aquestes frases amb la forma adequada dels quantitatius que hi ha entre parèntesis.

- 1) Els va agradar _____ (*tan / tant*) aquella jaqueta que se la van quedar sense mirar-ne ni el preu. Després van veure que no tenien _____ (*prou*) diners per comprar l'entrada del futbol.
- 2) Té _____ (*força*) deures per fer, però no s'hi amoïna _____ (*gaire / massa*).
- 3) Hi havia _____ (*bastant*) sòcies que tampoc no hi estaven d'acord.
- 4) En aquell pis, s'hi havien de fer _____ (*massa*) reformes.
- 5) Encara em queden _____ (*força*) vacances.
- 6) Feu-ho _____ (*tan / tant*) bé com pugueu.
- 7) Quan vaig amb moto no corro _____ (*gaire / massa*).
- 8) Si triguen _____ (*gaire / molt*), digueu-los que no cal que vinguin.

Resum dels verbs

Aspectes generals

En català distingim tres conjugacions verbals:

primera conjugació: verbs acabats en **-AR** (*cantar*)

segona conjugació: verbs acabats en **-ER, -RE** (*témer, perdre*)

tercera conjugació: verbs acabats en **-IR** (*dormir*)

En la conjugació verbal distingim tres modes: l'indicatiu, el subjuntiu i l'imperatiu, i trobem temps simples i compostos. Els temps simples consten d'una sola forma, com ara el present d'indicatiu (*canto, cantes, canta, cantem, canteu, canten*). Els temps compostos consten d'un verb auxiliar conjugat (*anar* o *haver*) i una forma no personal (participi o infinitiu). És el cas del pretèrit perfet (*vaig cantar, vas cantar, va cantar, vam cantar, vau cantar, van cantar*) o el pretèrit indefinit (*he cantat, has cantat, ha cantat, hem cantat, heu cantat, han cantat*), per exemple.

Les formes no personals no formen part de cap mode i són invariables. Són l'**infinitiu** (*cantar*), el **gerundi** (*cantant*) i el **participi** (*cantaŕ*).

Coses que cal recordar

La consonant velar (c/qu, gu)

Els verbs de la segona conjugació són gairebé tots irregulars. Molts verbs de la segona conjugació, també algun de la primera (*estar*) i algun de la tercera (*venir*), presenten una consonant velar a la primera persona del present d'indicatiu.

Són els verbs acabats en **-LDRE** (*oldre*), **-NDRE** (*entendre*), **-LER** (*valer*), **-URE** (*moure*) i alguns altres com *conèixer, aparèixer* (i derivats), *estar, dir, dur, poder, tenir, venir* (i derivats).

Aquests verbs conserven la velar de la primera persona del singular del present d'indicatiu al present del subjuntiu, l'imperfet de subjuntiu i el passat simple d'indicatiu.

Present indicatiu	Present subjuntiu	Imperfet subjuntiu	Passat simple d'indicatiu
resolc	resolgui	resolgués	resolguí
aprenc	aprengui	aprengués	aprenguí
trec	tregui	tragués	traguí
visc	visqui	visqués	visquí
moc	mogui	mogués	moguí

Aquests verbs conserven també la consonant velar a les persones 3a (del singular i del plural) i 1a (del plural) de l'imperatiu.

resoldre: resol (tu), *resolgui* (ell), *resolguem* (nosaltres), *resoleu* (vosaltres), *resolguin* (ells)

Alguns verbs també conserven la velar al participi (*conegut, mogut*).

Els verbs incoatius

Molts verbs de la tercera conjugació presenten l'increment –EIX a les tres persones del singular i la tercera del plural del present d'indicatiu, subjuntiu i imperatiu.

<u>Present indicatiu</u>	<u>Present Subjuntiu</u>	<u>Imperatiu</u>
serveixo	serveixi	
serveixes	serveixis	serveix
serveix	serveixi	serveixi
servim	servim	servim
serviu	serviu	serviu
serveixen	serveixin	serveixin

Els verbs *dormir, bullir, munyir, ajupir, grunyar, retrunyar, cruixir, collir, escollir, recollir, cosir, escopir, sortir o tossir* no porten l'increment –EIX.

Mentir, acudir, consumir, resumir, brunzir es poden conjugar amb o sense l'increment –EIX.

Sentir i derivats es conjuguen sense l'increment –EIX. *Assentir* i *dissentir* es conjuguen seguint el model incoatiu: *assenteixo, dissenteixo...*

Dubtes a la primera vocal de l'arrel del verb

jeure, treure, néixer i péixer: quan la primera vocal del lexema és tònica s'escriuen amb la vocal que es pronuncia; quan és àtona, s'escriuen amb *a*.

sortir, tossir, cosir, collir, escopir: quan la primera vocal del lexema és tònica s'escriuen amb *u*; quan és àtona, s'escriuen amb *o*.

poder* i *voler: quan la primera vocal del lexema és tònica s'escriuen amb la vocal que es pronuncia; quan és àtona, s'escriuen amb *o* (excepte: *puguem, pugueu, vulguem, vulgueu*)

Les formes no personals

Les formes no personals del verb són l'infinitiu, el gerundi i el participi. Trobem les formes no personals del verb en els casos següents:

- temps compostos: *he comprat, vaig cantar...*
- perífrasis verbals: *he d'estudiar...*
- l'infinitiu com a substantiu, el participi com a adjectiu, el gerundi com a adverbial
- com a nucli d'oracions subordinades

Perífrasis verbals

Són grups verbals on el verb anteposat, a més de l'auxiliaritat, aporta matisos de modalitat a l'expressió. N'hi ha d'obligació, de probabilitat, de possibilitat, d'imminència i d'intencionalitat...

La perífrasi d'obligació més usual es forma amb el verb *haver*, la preposició *de* i l'infinitiu.

Són incorrectes les perífrasis *tenir que* i *tenir de*.

La perífrasi de probabilitat més usual es forma amb el verb *deure* seguit d'infinitiu. És incorrecte l'ús del futur del verb amb sentit de probabilitat (*seran a casa* amb sentit de *deuen ser a casa* és incorrecte).

El gerundi

En una oració subordinada adverbial, el gerundi ha d'expressar un fet simultani o anterior al del verb principal. És incorrecte quan expressa una acció posterior a la del verb principal.

Va caure baixant les escales (correcte)

Va caure per les escales trencant-se una cama (incorrecte)

Participis i gerundis irregulars

absoldre	absolt	absolent
admetre	admès	admetent
atendre	atès	atenent
aparèixer	aparegut	apareixent
aprendre	après	aprenent
caldre	calgut	calent
caure	caigut	caient
cloure	clos	cloent
cobrir	cobert	cobrint
complir	complet	complint
conèixer	conegut	coneixent
córrer	corregut	corrent
coure	cuit (cuinar) / cogut (picar)	coent
creure	cregut	creient
dependre	depès	depenent
dir	dit	dient
dissoldre	dissolt	dissolent
doldre	dolgut	dolent
dur	dut	duent
empènyer	empès	empenyent
encendre	encès	encenent
entendre	entès	entenent

escriure	escrit	escrivint
establir	establert	establint
estrènyer	estret	estrenyent
fer	fet	fent
fondre	fos	fonent
haver	hagut	havent
imprimir	imprès	imprimint
jeure	jagut	jaient
merèixer	merescut	mereixent
modalre	mòlt	molent
morir	mort	morint
obrir	obert	obrint
ofendre	ofès	ofenent
pertànyer	pertangut (pertanyut)	pertanyent
plaure	plagut	plaent
pondre	post	ponent
prendre	pres	prenent
pretendre	pretès	pretenent
resoldre	resolt	resolent
riure	rigut	rient
romandre	romàs	romanent
sofrir	sofert	sofrint
soler	solgut	solent
suplir	suplert	suplint
suspendre	suspès	suspenent
tenir	tingut	tenint
treure	tret	traient
valer	valgut	valent
venir	vingut	venint
viure	viscut	vivint

Exercicis

1. Omple els espais buits amb la forma verbal adequada del verb que hi ha entre parèntesis.

- 1) No ens _____ (admetre) cap més falta d'assistència al curs.
- 2) No et vagis _____ (mourre) amunt i avall com si _____ (ser) un ventilador!
- 3) Les meves amigues de París s'han sorprès quan han _____ (saber) que els guàrdies urbans imposen multes als vianants.
- 4) Quants ous heu _____ (batre) fins ara?
- 5) Van passar el dia _____ (beure) aigua per no deshidratar-se.
- 6) No es pensaven que els _____ (interrompre) tantes vegades amb crits.
- 7) Ell mateix els _____ (trametre) la notícia quan arribin.
- 8) Vosaltres ho _____ (admetre) si passés alguna vegada?
- 9) Està segur que demà _____ (emetre) un altre cop l'entrevista.
- 10) Es pensaven que _____ (batre) el rècord fàcilment.
- 11) M'ha _____ (decebre) la resposta dels organitzadors.
- 12) Ens vam passar la nit _____ (treure) aigua de la tenda de càmping.
- 13) L'autocar té matrícula de Girona i _____ (pertànyer) a l'Ajuntament.
- 14) Jo _____ (desconèixer) si arriba puntual a la feina o no.
- 15) Si ho trobes malament, doncs no ho _____ (permetre), no ho _____ (consentir).

2. Tenint en compte que tots els verbs són irregulars, completa les frases amb la 1a persona del present d'indicatiu.

- 1) _____ (fer) tot el necessari per aconseguir-ho.
- 2) Actualment _____ (viure) a Reus.
- 3) Cambrer! _____ (voler) un got de llet.
- 4) _____ (conèixer) el teu germà des de fa molts anys.
- 5) Jo no _____ (dur) mai paraigua, encara que plougui.
- 6) Si _____ (caure) em faré molt de mal.

3. Recorda que el temps verbal varia segons si l'ordre és afirmativa o negativa. Passa les següents ordres afirmatives a negatives.

- 1) Beu molta aigua! _____
- 2) Arriba aviat! _____
- 3) Preneu les regnes! _____
- 4) Estigues alerta! _____
- 5) Creieu-vos-ho tot! _____
- 6) Interromp l'assemblea! _____
- 7) Corre, vine, que ja és tard! _____
- 8) Viu com tu vulguis! _____

4. Completa els buits amb les formes adients dels verbs entre parèntesis.

- 1) No el _____ (distreure, nosaltres), que està estudiant.
- 2) _____ (veure, vosaltres) la tasca que ha fet i _____ (conèixer, vosaltres) els motius.
- 3) _____ (estar, tu) tranquil, que ja arriba la cavalcada.
- 4) No _____ (encendre, nosaltres) el forn encara, perquè no dinarem fins a les tres.
- 5) No ens _____ (mourre) i no passarà res.
- 6) Caldria que _____ (beure, vosaltres) molta aigua, ja que és molt bo per a la salut.
- 7) Jo voldria que _____ (reconèixer) el vostre error.
- 8) No _____ (respondre, vosaltres) el telèfon, si us plau!

5. Omple cada buit amb la forma verbal adequada del verb indicat entre parèntesi.

- 1) No us _____ (beure) tota la llet.
- 2) Vosaltres, _____ (ajeure's) a sobre de la catifa.
- 3) No us _____ (confondre) d'adreça.
- 4) Nens! _____ (estar-se) quiets!
- 5) Vosaltres, _____ (venir) cap aquí, s'hi està millor.
- 6) Toni i Martí, no _____ (venir) gaire tard.
- 7) Vostès, _____ (mourre's) de lloc, si us plau.
- 8) Vosaltres, _____ (mourre's) de lloc, si us plau.
- 9) Jana, _____ (romandre) aquí una estoneta.
- 10) Anna i Glòria, no _____ (dur) tants embalums, és dolent per a l'esquena.
- 11) Noies, _____ (endur-se) més jerseis, que han dit que farà fred!
- 12) Nosaltres, _____ (aprendre) la ruta, que si no ens perdrem.
- 13) Nens, no us _____ (prendre) tants caramels, que us faran mal.
- 14) Si volem pau, _____ (viure) en un poblet apartat.
- 15) Si voleu pau, _____ (viure) en un poblet apartat.

Oracions condicionals

Oració principal	Oració condicional
Futur	Present d'indicatiu
<i>L'Anna treballarà</i>	<i>si li ho demanem</i>
Condicional	Imperfet d'indicatiu
<i>L'Anna treballaria</i>	<i>si li ho demanàvem</i>
Condicional	Imperfet de subjuntiu
<i>L'Anna treballaria</i>	<i>si li ho demanéssim</i>
Condicional compost	Plusquamperfet de subjuntiu
<i>L'Anna hauria treballat</i>	<i>si li ho haguéssim demanat</i>

Exercicis

1. Omple els buits amb la forma correcta del verb entre parèntesi.

- 1) En cas que sortís d'hora de la feina, _____ (anar) a fer una copa plegats.
- 2) Quina hora _____ (ser)? Doncs ja _____ (ser) ben bé les tres.
- 3) Si m'haguéssiu dit que veníeu, us _____ (reservar) un lloc a taula.
- 4) Posat que aquest diumenge fes bo, _____ (poder) anar a la platja.
- 5) Se n'aniria amb ell de viatge, si li ho _____ (demanar).
- 6) Hauria vingut abans si _____ (dir) que us faltava ajuda.
- 7) Li deixo el cotxe si me'l _____ (demanar) i li deixaré sempre que me'l _____ (demanar).
- 8) No m'hauria esperat tanta estona si _____ (dir) que no hi havia classe.
- 9) Si van canviar de classe, és que no hi _____ (cabre) perquè eren molts.

El gerundi

El **gerundi** és un temps verbal que equival a un adverbi i que pot dur complements propis; en aquest cas forma una oració subordinada adverbial de gerundi.

*Va arribar-hi **corrent**.*

*Feia els deures **cantant**.*

Les **oracions de gerundi** han d'expressar sempre **una acció simultània o anterior** a la del verb principal.

Va rrelliscar netejant la cuina. → Netejant la cuina, va rrelliscar. (Mentre netejava...)

Anirà a escola havent esmorzat. → Havent esmorzat, anirà a escola. (Després d'esmorzar...)

No és correcte, doncs, el gerundi que pot substituït per la conjunció *i*:

**L'accidentat fou portat a l'hospital, morint al cap de poc.*

L'accidentat fou portat a l'hospital i morí al cap de poc.

ni el que pot ser substituït per un pronom relatiu:

**Hi va haver moltes pluges, provocant l'enfonsament del pont.*

Hi va haver moltes pluges, cosa que va provocar l'enfonsament del pont.

ja que expressen un temps posterior al que expressa el verb principal.

Exercicis

1. Corregeix les frases que continguin un gerundi incorrecte.

- 1) Caigué de l'autobús trencant-se les dues cames.

- 2) Vaig veure en Carles anant al teatre.

- 3) L'heroi va arribar al seu poble essent rebut per tots els veïns.

- 4) Li escrivirem, contestant-nos de seguida.

5) El veieren menjant-se una poma.

6) Vam divertir-nos d'allò més ballant i cantant.

7) L'alcalde va cloure l'acte, marxant tothom cap a casa.

8) Baixava les escales rient i saltant.

Sintaxi

L'oració

L'oració és un conjunt de paraules **ordenades**, amb **sentit complet i lògic**, que respon a la fórmula:

O = SN (SUBJECTE) + SV (PREDICAT)

Podem distingir diversos tipus d'oracions.

Segons la **modalitat**:

enunciatives: *El noi llegeix el diari.*

interrogatives: *Què llegeix el noi?*

exclamatives: *Que bé que llegeix!*

de **possibilitat:** *Deu llegir el diari.*

dubitatives: *Potser llegeix el diari.*

optatives: *Tant de bo que llegeixi el diari.*

exhortatives: *Tu, llegeix el diari!*

Segons el **nombre de verbs**:

simples: *El gos **borda**.*

compostes: *El gos **borda** i el gat **miola**.*

*El gos que et **vaig regalar** l'any passat **borda** molt.*

Segons el **tipus de verb**:

personals: *El dia és plujós.*

impersonals: *Plou.*

transitives: *Els núvols cobreixen el sol.*

intransitives: *Els núvols augmenten.*

predicatives: *Els núvols portaran pluja.*

atributives*: *Els núvols són foscos.*

*Amb els verbs *ser*, *estar* i *semblar*

Exercicis

1. Digues si els titulars que hi ha a continuació són oracions o no ho són. Justifica la resposta.

- 1) Les cortines de la botiga
- 2) La cançó que sentia
- 3) El director explicarà el pressupost
- 4) Cau una nevada
- 5) Encara que arribin a l'hora
- 6) Hem fet el cim
- 7) La casa que era molt nova
- 8) Si no aprova al juny, ho farà al setembre
- 9) Tres nois roben en una botiga i fugen amb 50 euros

2. Digues si les oracions següents són simples o compostes.

- 1) Els alumnes han convocat una vaga.
- 2) Afirmaven que no havia estat un segrest.
- 3) Ningú no sap el que amaguen.
- 4) En Jordi no ha anat a l'escola.
- 5) Els van tornar les eines i els ho van agrair.
- 6) Posen música a l'oficina, mentre no arriben els clients.
- 7) S'ho esperaven, però mai no haurien pensat que fos tan divertit.
- 8) És una noia molt amable.
- 9) Lleida serà la seu d'una mostra gastronòmica.

3. Identifica el sintagma nominal i el sintagma verbal de les oracions següents, i subratlla'n els nuclis.

- 1) En Ramon portava un jersei vermell.
- 2) El mes d'abril ha estat molt fred.
- 3) Els interessaven els còmics antics.
- 4) La veïna del tercer sempre deixa l'ascensor obert.
- 5) Això depèn d'ells.
- 6) S'allunya una tempesta.
- 7) Visc en un poble petit i molt divertit.
- 8) Els agrada molt la xocolata.
- 9) Hauríem d'anar al banc.

Les funcions sintàctiques

El subjecte: Persona o cosa que fa l'acció del verb.

- Concorda en gènere i nombre amb el verb.
- Es pot elidir.
- Normalment va davant del predicat.
- En imperatius i algunes interrogatives va al darrere.

***Els excursionistes** descansen.* (Sintagma nominal)

***Descansar** els agrada.* (Infinitiu)

*M'agrada **que els excursionistes descansin**.* (oració subordinada)

***Els** descansen.* (pronom)

L'atribut: Ens diu alguna cosa del subjecte.

- És obligatori amb els verbs *ser*, *estar*, *semblar*.
- Va darrere del verb i davant si està pronominalitzat.

*El cotxe és **nou**.* (Adjectiu)

*Aquest és **el cotxe**.* (Sintagma nominal)

*Aquest **l'és**.* (pronom)

***El cotxe sembla de joguina**.* (Sintagma Preposicional)

El complement del nom: Ens diu alguna cosa del nom a què acompanya.

- És un complement optatiu que normalment va al darrere del nom.

*La llibreta **blanca**.* (Adjectiu)

*La llibreta **d'espiral**.* (Sintagma Preposicional)

*La llibreta **que em vas regalar**.* (Oració subordinada)

El complement directe: Persona o cosa que rep directament l'acció del verb.

- És obligatori amb els verbs transitius.
- No va introduït per cap preposició.

*El carter reparteix **les cartes**.* (Sintagma nominal)

*El carter **les** reparteix.* (Pronom)

*El carter ha dit **que reparteix les cartes**.* (Oració subordinada)

*El carter va decidir **repartir les cartes**.* (Oració d'infinitiu).

El complement indirecte: Persona o cosa que rep indirectament l'acció del verb.

- Introduït per la preposició *a* o *per a*.

*El carter reparteix les cartes **als veïns**.* (Sintagma Preposicional)

*El carter **els** reparteix les cartes.* (Pronom)

*L'àvia prepara pa de pessic **per a ella**.* (Sintagma Preposicional)

El complement preposicional o complement de règim verbal: Complement obligatori introduït per una preposició que exigeix el verb.

*Pensa **en el teu aniversari**.* (Sintagma preposicional)

*Pensa **a felicitar la teva mare**.* (*a/de* + oració d'infinitiu)

*Pensa **que és l'aniversari de la teva mare**.* (oració subordinada)

El complement circumstancial: Complement optatiu que expressa circumstàncies (lloc, temps, mode, etc.) en què es produeix un fet.

***Aquest matí** ha jugat **molt bé**.* (Sintagma nominal) (Sintagma adverbial)

*La Maria juga **en aquell carrer**.* (Sintagma preposicional)

*S'ha fet mal **jugant**.* (Gerundi)

*S'ha fet mal **mentre jugava**.* (Oració)

***Hi** anirem.* (Pronom)

El complement predicatiu: Complement que es comporta com un atribut (referit al subjecte o amb el CD) i com un complement circumstancial de mode (referit al verb).

- Concorda en gènere i nombre amb el subjecte o amb el complement directe.

*Ha arribat **content**.* (Adjectiu)

***Hi** ha arribat.* (Pronom)

*Tothom pren en Jan **per boig**.* (Sintagma preposicional)

*Es diu **Jan*** (Sintagma nominal)

El complement agent: Complement del verb passiu.

- És el subjecte de la corresponent oració activa.
- Està introduït per la preposició *per*.

*La traducció ha estat feta **pel mateix autor**.* (Sintagma preposicional)

Exercicis

1. Indica quina funció fa la part en negreta de cada frase.

- 1) Talla la roba **amb les tisores**.
- 2) **Els professors** es van manifestar davant del departament.
- 3) Crida **el Joan** i digues-li que vingui.
- 4) Tens **gaire gana**?
- 5) **Menjar cinc vegades al dia** resulta recomanable.
- 6) Aquesta nena sempre arriba **cansada**.
- 7) **Quan arribin els clients** prepararé el cafè.
- 8) Li agraden **els dies freds**.
- 9) **Que els aprovin a tots** és una bona notícia.
- 10) El professorat va informar **els pares** de la quota mensual.
- 11) Diu que dormir és **perdre el temps**.
- 12) Quan acabis truca **a la Maria**.
- 13) El pintor va dir **que no li agradava l'art bizantí**.
- 14) El premi serà **per a qui acabi abans**.
- 15) S'han acostumat **a arribar tard**.
- 16) Tria **unes altres maletes**.
- 17) La Laia i el Nil no semblen **cosins**.
- 18) El jardiner sembla l'herba **espessa**.
- 19) **El teatre noucentista** li interessa molt.
- 20) Durant la reunió es va mostrar **molt col·laborador**.
- 21) Està interessat **a fer una proposta de viabilitat**.
- 22) El gos està avui **molt nerviós**.
- 23) Vull els pantalons **ben planxats**.
- 24) **La majoria dels professors** van votar a favor de la vaga.
- 25) Recordeu-vos **de portar els deures acabats**.
- 26) S'ha avesat **que li ho facin tot**.
- 27) Descansarem una estona **en aquest banc**.
- 28) Van arribar **a la festa**.
- 29) Va sortir **abans-d'ahir**.

2. Digues la funció sintàctica dels fragments en negreta.

Oficina de l'INEM. Els aturats candidats a cobrar el subsidi fan cua davant d'un taulell on la funcionària Pepa López els atén un a un. Els tràmits són lents i la burocràcia excessiva.

- Pepa - A veure, que passi el següent.
- Aturat A - Bon dia, em sembla que porto tota la documentació per cobrar el subsidi d'atur.
- Pepa - *(riu sorollosament)* Això és **el que diuen tots**. Vejam els papers, pòlisses i documents de treball.
- Aturat A - *(li lliura una pila de papers)* Aquí **ho** té tot.
- Pepa - *(repassa el paperam)* A veure, a veure. Correcte, molt bé... Ep, aquí li falta el timbre **de l'empresa** i una pòlissa. Ho sento, torni demà *(li torna els papers)*. Següent.
- Aturat A - Però, escolti, és la tercera vegada que vinc.
- Pepa - Ho sento, un altre. Porta **la paperassa**?
- Aturat B - Hola, potser sí, potser no, depèn.
- Pepa - Depèn, **de què**?
- Aturat B - De si estàs disposada **a donar-me feina**.
- Pepa - Vaja, home, un de la brometa. Ja era hora, perquè aquí **tots** veniu amb un posat de pena... A veure. **A què** et dediques, tu?
- Aturat B - A viure bé.
- Pepa - Quin ofici és, **aquest**? Per quina empresa treballaves?
- Aturat B - Per l'empresa del meu germà, però com que ha tancat penso **establir-me pel meu compte**.
- Pepa - I en què consisteix aquesta feina?
- Aturat B - A fer veure que treballes, però, en el fons, no fer brot. Per fer bé aquest ofici és important **fer veure sempre que vas molt de bòlit, tenir la taula plena de papers, parlar per tres telèfons a la vegada** i coses per l'estil.
- Pepa - I si t'estableixes pel teu compte, com et trauràs **la feina real** del damunt si tu no la penses fer?
- Aturat B - Oh, és ben fàcil. Contractaré algú en atur que tingui unes ganexes boges de treballar. Sempre **n'hi** ha, d'aquests.
- Pepa - I **us** partireu els guanys?
- Aturat B - No et passis. L'amo seré jo, ell serà el treballador.
- Pepa - Però farà la seva feina i la teva.
- Aturat B - Que es parteixen el pressupost amb vosaltres els ministres i els consellers?
- Pepa - No, no, és clar.
- Aturat B - Doncs ja som al cap del carrer.
- Pepa - Noi, **m'**has convençut.
- Aturat B - Què, doncs, podré cobrar **de cop** tot el subsidi d'atur per poder muntar el meu propi negoci, o no?
- Pepa - Deixa'm veure la documentació. *(repassa els papers)* Et falta un segell de la tresoreria **de la seguretat social**.

- Aturat B - És que és molt lluny, l'oficina, i em fa molta mandra.
- Pepa - És igual, deixa-ho córrer, ja li posaré jo. (*pausa*) Au vinga, omple aquest full, vés a la finestra 3 i d'aquí a un mes ja rebràs la notificació per anar a cobrar.
- Aturat B - Gràcies, maca.
- Pepa - A tu. (*mira a la cua i torna a veure l'aturat A*) Escolta, crec **que tinc la persona que necessites per muntar el teu negoci**. Vostè, vingui.
- Aturat A - És a mi? (*s'acosta al taulell*)
- Pepa - Sí. Oi que vol treballar del que sigui i les hores que siguin?
- Aturat A - I tant.
- Pepa - Doncs aquest senyor crec **que el podria contractar**.
- Aturat A - De veritat? (*l'altre fa que sí amb el cap*) Oh, senyoreta, moltes gràcies, no sap **com li estic d'agraït**.
- Pepa - Pobre home, que té moltes boques a mantenir, a casa?
- Aturat A - No, què va. Els fills són grans i fan **la seva**.
- Pepa - Doncs per què necessita amb tanta urgència una feina?
- Aturat A - Per perdre de vista la dona vuit o deu hores al dia.
- Aturat B - Vostè és dels bons, vingui, que **ens** entendrem.
- Pepa - Que poc que costa fer feliç la gent.

Extret de: Comelles, Salvador. Curs de conversa
Barcelona, 1994. Eumo Editorial

Els pronoms febles

Resum de les funcions

Subjecte	Indeterminat	en	<i>Arriben trens. N'arriben.</i>
	Determinat amb quantificador o indefinit	en	<i>Arriba un tren. N'arriba un.</i>
CN	Amb la preposició <i>de</i>	en	<i>Fem una casa de fusta. En fem una casa.</i>
Atribut	No determinat	ho	<i>La nena serà metge. Ho serà.</i>
	Determinat	el, la, els, les	<i>Són les dotze? Sí, les són.</i>
	Emfatitzat	en	<i>Que n'és, de simpàtic.</i>
CD	Indeterminat	en	<i>Compra pa. En compra.</i>
	Determinat amb quantificador o indefinit	en	<i>Compra dos panets. En compra dos.</i>
	Neutre	ho	<i>Compra això. Ho compra.</i>
	1a i 2a persones	em, ens, et, us	<i>La nena em crida.</i>
	Reflexiu 3a persones	es	<i>La nena es pentina.</i>
	Determinat 3a persona	el, la, els, les	<i>Porta la carpeta. Porta-la.</i>
CI	1a i 2a persones	em, ens, et, us	<i>La nena us porta la carpeta.</i>
	Reflexiu 3a persones	es	<i>La nena es renta les mans.</i>
	3a persona	li, els	<i>Porta'ls la carpeta.</i>
CC	De lloc introduït per la preposició <i>de</i>	en	<i>Surt de l'oficina. En surt.</i>
	Altres CC	hi	<i>Arriba a l'oficina. Hi arriba.</i>
CPred.	De <i>fer-se, dir-se, elegir, nomenar...</i>	en	<i>Es diu Anna? Sí, se'n diu.</i>
	D'altres verbs	hi	<i>La nena arriba contenta. Hi arriba.</i>
CPrep.	Introduït per la preposició <i>de</i>	en	<i>Es recorda del pare. Se'n recorda.</i>
	Amb altres preposicions	hi	<i>Penso en vosaltres. Hi penso.</i>

Formes que prenen segons la situació

<i>davant del verb</i>		darrere del verb	
si comença en consonant	si comença en vocal	si acaba en consonant o diftong	si acaba en vocal
REFLEXIUS			
em	m'	-me	'm
et	t'	-te	't
es	s'	-se	's
ens	ens	-nos	'ns
us	us	-vos	-us
es	s'	-se	's
REFLEXIUS			
el	l'	-lo	'l
els	els	-los	'ls
la	l'/ la	-la	-la
les	les	-les	-les
en	n'	-ne	'n
li	li	-li	-li
ho	ho	-ho	-ho
hi	hi	-hi	-hi

Tingues en compte!

Darrere del verb cap pronom solt. Per unir-los, podem emprar un apòstrof (que cal tenir en compte que **va tan a la dreta** com sigui possible) o un guionet. Exemples:

*A en Joan, dóna-**LI** el regal. Aquest regal, dóna'**L** a en Joan. Aquest regal, **L'**ha donat a en Joan.*

Per trobar el pronom adient feu la pregunta **al verb que hi ha just al costat del buit** i, tenint en compte la resposta, decideu quin pronom heu de fer servir. Després d'això, ja podeu omplir el buit amb garanties d'èxit, sempre anant alerta amb els apòstrofs o guionets.

Pronoms febles de CD

Recordem!

El CD:

- respon a les preguntes QUÈ? QUI?
- no pot dur preposició
- és el subjecte d'una oració passiva (prova de la passiva)

Substituïm!

Determinat	Si va precedit d'article, demostratiu o possessiu	EL, LA, ELS , LES <i>Compra les pomes. Compra-LES</i>
Indeterminat	Si no porta article, demostratiu o possessiu. Pot dur quantitatiu, que es torna a reprendre darrere del pronom.	EN <i>Compra dues pomes. Compra'N dues.</i>
Neutre	Equivalent a això/ allò; no pot ser masculí ni femení	HO <i>Compra el que et sembli.</i> <i>Compra-HO</i>

Exercicis**1. Omple els buits amb el pronom feble corresponent.**

- 1) No té gana. No _____ té.
- 2) Doneu els llapis als nens. Doneu _____ als nens.
- 3) Compró la coca al forn. _____ compro al forn.
- 4) Compró coca al forn. _____ compro al forn.
- 5) Porta això allà. Porta _____ allà.
- 6) Sempre té mal de coll. Sempre _____ té.
- 7) Jo portaré tres cerveses. Jo _____ portaré tres.
- 8) Torneu l'ordinador de seguida. Torneu _____ de seguida.
- 9) Per què encens el llum? Per què _____ encens?
- 10) Ha comprat taronges. _____ ha comprat.
- 11) Utilitzaven l'ascensor. _____ utilitzaven.
- 12) Tallo les roses. _____ tallo.
- 13) Compréu el que us he dit. Compréu _____.
- 14) Torneu això. Torneu _____.

2. Reescriu les frases següents canviant el complement directe pel pronom feble corresponent.

1) He comprat la beguda que volies.

2) No em preguntis per què t'ho ha dit.

3) No hem trobat gaire gent.

4) Ens vols amagar la veritat.

5) Acaba els deures.

6) Mereixeria que no el tinguéssim en compte.

3. Completa les frases amb el pronom feble de primera persona del singular.

1) La lluita política _____ fascina.

2) Ajuda _____ a endreçar l'habitació.

3) Els quadres d'aquell museu _____ meravellen.

4) Va mirar _____ i no va dir res.

5) Quan jo parlava va interrompre _____ moltes vegades.

4. Completa les frases amb el pronom feble de primera persona del plural.

1) _____ fascina que vingueu sovint.

2) Mira _____ bé; no t'oblidis de les nostres cares.

3) Crideu _____ quan hàgiu acabat.

4) El bon temps _____ retenia allí.

5) Quan nosaltres fèiem l'exposició va interrompre _____ un tro.

5. Completa les frases amb el pronom feble de segona persona del singular.

1) Sortia de casa amb la intenció de veure _____.

2) Tantes lectures _____ van conduir a pensaments erronis.

3) _____ he reconegut tot mirant _____ de reüll.

4) Li has dit que vindries i no _____ ha cregut.

5) M'agradaria que _____ veiés la meva àvia.

6. Completa les frases amb el pronom feble de segona persona del plural.

1) Quan vaig poder marxar em vaig posar a buscar _____.

2) Per què em pregunteu això? No _____ entenc.

3) Si no _____ heu d'ofendre, voldria parlar amb vosaltres.

4) _____ vau perdre perquè éreu amics del seu cap.

5) D'altra manera no _____ entendrien.

7. Completa les frases amb la forma del pronom de tercera persona del singular o plural.

- 1) He de veure en Pere. Quan _____ puc trobar?
- 2) La Maria reunia els seus cosins per omplir _____ de retrets, per acusar _____ de moltes coses que havien fet.
- 3) No sé on són els meus pares, miraré de trobar _____ ben aviat.
- 4) _____ humiliaven constantment i ella se'n ressentia.
- 5) Es deia Eulàlia, però els familiars _____ anomenaven Lali.
- 6) El teu cosí ve cap aquí; _____ han vist quan passava per la plaça.
- 7) No podien veure les seves amigues, tot i que _____ tenien al costat.
- 8) Tenien el fill a l'hospital i no podien visitar _____.
- 9) Mira _____ bé; potser serà l'última vegada que veuràs aquests llibres.
- 10) Va recollir _____ quan era petit i ara ja no sap què fer-ne.
- 11) La seva àvia està malalta; voldria anar a visitar _____.
- 12) La Sara? Vaig veure _____ al setembre per última vegada.
- 13) Sentíem els passos dels gats, però no aconseguíem veure _____.
- 14) Odiava amb tanta força les formigues que quan _____ veia se n'anava.

8. Idees clares sobre el CD.

Quina comprovació fem per reconèixer un CD? _____

Quin element gramatical NO pot dur el CD? _____

Pronoms febles de CI

Recordem!

El CI:

- respon a les preguntes A QUI? PER A QUI?
- sempre va introduït per les preposicions *A* o *PER A*
- sempre és animat (no pot referir-se a coses)

Substituïm!

Singular	Tant per al masculí com per al femení.	LI <i>Compra pomes a l'àvia. Compra- LI pomes.</i>
Plural	Tant per al masculí com per al femení.	ELS <i>Compra pomes a les nenes. Compra'LS pomes.</i>

Exercicis**1. Omple els buits amb el pronom feble corresponent.**

- 1) Em va dir si volia dinar amb ell i _____ vaig dir que no.
- 2) Vaig prometre a les nenes que _____ portaria caramels.
- 3) Van posar _____ un deu perquè havia fet els deures.
- 4) Teniu, a les veïnes, torneu _____ les tisores que em van deixar.
- 5) Envia _____ un ram de flors, als avis.
- 6) Vaig regalar _____ un mòbil, als amics.
- 7) A les cosines, _____ hauràs de recordar com vam quedar.
- 8) Ja _____ has netejat la gàbia, al hámster?
- 9) Amaga _____ unes quantes revistes: en tenen massa.
- 10) Que _____ vas ensenyar el vestit, als veïns?
- 11) Que _____ vas ensenyar el vestit, a les amigues?
- 12) Digueu _____ la veritat, als nens.
- 13) Digueu _____ la veritat, a les nenes.
- 14) A les treballadores, no _____ han concedit el dia de festa.
- 15) A elles van donar _____ la notícia massa tard.

2. Substitueix els complements indirectes de les frases següents.

- 1) En Jordi compra el diari per a mi. _____
- 2) La Núria demana el cotxe al company. _____
- 3) Vull escriure (a elles) una postal. _____
- 4) Deixa la llibreta (a nosaltres). _____
- 5) En Joan compra flors per a la seva mare. _____
- 6) El cuiner serveix cava (a ell). _____
- 7) El conferenciant parla (a nosaltres). _____
- 8) No donis el berenar ni als nens ni a les nenes. _____
- 9) L'home deixa el material (a vosaltres). _____

3. Idees clares sobre els pronoms febles de CI.

Quins pronoms tenim per al C. Indirecte i quina particularitat tenen? _____

Els pronoms febles de CC i CPrep.

Recordem!

El CC:

- respon a les preguntes ON? COM? QUAN? AMB QUI? AMB QUÈ?

El CPrep.:

- respon a les preguntes A QUÈ? EN QUÈ? DE QUÈ? A QUI? EN QUI? DE QUI?
- sempre va introduït per la preposició que **exigeix** el verb

Substituïm!

CC	Si va introduït per la preposició <i>DE</i> (sempre és de lloc en aquest cas)	EN <i>Surto del cinema. EN surto.</i>
	En la resta de casos	HI <i>Arribo al cinema. HI arribo.</i> <i>Menja amb els dits. HI menja.</i>
CPrep.	Si va introduït per la preposició <i>DE</i>	EN <i>Parlen de política. EN parlen.</i>
	Si va introduït per la resta de preposicions	HI <i>S'ha acostumat a dormir molt.</i> <i>S'HI ha acostumat.</i>

Exercicis

1. Digues si els complements en negreta són circumstancials o preposicionals i per quins pronoms febles es poden substituir.

- 1) En Pere ara viu **a Girona**.
- 2) Cada dia sopen **a la terrassa**.
- 3) He sentit la notícia **a la ràdio**.
- 4) Es dediquen **a estudiar sintaxi**.
- 5) Es burlen **de les normes**.
- 6) Treballaven **al país**.
- 7) No volen renunciar **a les vacances**.
- 8) No pensa mai **en nosaltres**.
- 9) Caminava **pel camí**.
- 10) Sempre parlen **de futbol**.

2. Omple els espais buits amb *hi* o *en*.

- 1) Tenien un gran jardí, però no _____ sortien mai.
- 2) En aquesta cambra _____ caben ben bé tres llits.
- 3) Ja _____ has anat, al banc? – Sí, ara _____ torno.
- 4) Que el fas servir, el balcó? – I tant, m'agrada estendre _____ la roba delicada.
- 5) De bioquímica no _____ puc parlar perquè no _____ entenc.
- 6) En aquesta estació cada minut _____ arriba un tren i _____ marxa un altre.
- 7) En aquesta fàbrica, per cada deu caixes de préssecs que _____ entren, _____ surten dos camionde pots de confitura.

Els pronoms febles d'Atribut i CPred.

Recordem!

L'Atribut:

- complement obligatori dels verbs *SER*, *ESTAR* i *SEMBLAR*

El CPred.:

- respon a la pregunta COM?
- concorda en gènere i nombre amb el subjecte o el CD

Substituïm!

Atrib.	Determinat	Si va precedit d'article, demostratiu o possessiu	EL, LA, ELS , LES <i>Són les dotze? Sí, LES són.</i>
	Indeterminat	Si no porta article, demostratiu o possessiu	HO <i>Semblen germans. Sí, HO són.</i>
	Emfatitzat	Complement i pronom estan a la mateixa frase, separats per una coma	EN <i>Que N'és, de simpàtic.</i>
CPred.		Amb els verbs <i>fer-se</i> , <i>dir-se</i> , <i>elegir</i> , <i>nomenar</i>	EN <i>Es diu Maria? – Sí, se'N diu.</i>
		En la resta de casos	HI <i>La nena arriba contenta. HI arriba.</i>

Exercicis**1. Completa els espais buits amb el pronom feble adequat.**

- 1) No _____ és gaire, de llesta, encara que en presumeixi.
- 2) Ahir estava malalta, però avui ja no _____ està.
- 3) La Maria ha arribat contenta de l'escola? – I tant! _____ ha arribat molt!
- 4) La Mercè és pediatra i el seu pare també _____ és.
- 5) Encara que s'assembli a en Roger de Gràcia, no _____ és.
- 6) Vols dir que no porta els pantalons trencats? – Ara que ho dius... Sí que els _____ porta.

- 7) Si no és professor, _____ sembla; perquè parla molt bé.
- 8) Aquestes són les germanes de qui tant m'has parlat? – Sí, que _____ són!
- 9) Les nenes es diuen Nora i Zoe. Les nenes _____ diuen.
- 10) Que _____ és, de beneit! Sempre es passa de llarg la parada.
- 11) Que estan contents? Crec que si _____ estiguessin, m'ho haurien dit.
- 12) Que són els teus companys de curs? No, no _____ són!
- 13) Dius que s'ha fet soci del club? Sí, sí, se _____ ha fet fa uns dies.
- 14) Si em troba pel carrer, no em saluda. Que _____ és, d'antipàtic!
- 15) El nen va molt net i polit. – Sí, tens raó; sempre _____ va.

Combinació pronominal

Per saber quines formes de pronoms hem d'escriure per completar una frase, cal seguir una sèrie de passos:

1. Reconstrucció de la frase

Quan ens trobem una frase on cal substituir els complements per uns pronoms, primer hem de reconstruir la frase amb la informació que se'ns proporciona a la primera part de la frase. Després, cal analitzar la funció sintàctica dels elements reconstruïts i substituir-los pels pronoms febles corresponents. Exemple:

En Jaume va demanar un cafè al cambrer, però aquest no _____ va portar.

En Jaume va demanar un cafè al cambrer, però aquest no va portar el cafè a en Jaume. (CD determinat > EL) + (CI singular > LI > HI)

En Jaume va demanar un cafè al cambrer, però aquest no l'hi va portar.

2. Col·locació

Els pronoms generalment van a davant del verb, excepte quan el verb és en infinitiu, gerundi o imperatiu, que van darrere. En el cas de les formes verbals compostes formades per un auxiliar i un infinitiu o gerundi, els pronoms es poden col·locar davant o darrere del verb. Exemples:

Ens vam trobar a l'estació // Vam trobar-nos a l'estació.

Ens estem trucant cada dia // Estem trucant-nos cada dia.

Sempre hi penso.

Pensa-hi!

Cal tenir en compte que els pronoms sempre van junts: o davant o darrere, però mai els podem separar.

3. Ordre

L'ordre amb què col·locarem els pronoms és el següent:

Reflexiu	2a persona	1a persona	CI 3a persona	CD 3a persona	Atribut	Adverbials
SE	TE, US	ME, ENS	LI, ELS	EL, LA, ELS, LES	HO	EN, HI

Cal tenir en compte que aquest ordre es modifica quan hi ha la combinació d'un CD determinat (EL, LA, ELS, LES) i un CI singular (LI), que modifica la forma: L'HI, LA HI, ELS HI, LES HI.

4. Unió o enllaç

Cal enllaçar els pronoms: darrere del verb, sempre van lligats, amb guionet o amb apòstrof; davant, com a molt, hi pot haver un apòstrof. L'apòstrof sempre ha d'anar tan a la dreta com sigui possible. Exemples:

Agafeu tres còpies per a en Josep! Agafeu-li'n tres!

Vaig portar les bicicletes al mecànic. Les hi vaig portar / Vaig portar-les-hi

Si hi ha **2 pronoms darrere del verb**, el segon torna a anar "del dret", com quan va al davant del verb.

Exemples:

*El nen, emporteu-vos-**el** al parc.*

*Els llibres que us van deixar els avis, torneu-los-**els**.*

Procediment per combinar els pronoms de CD i CI

1. Observeu quins elements de l'oració voleu substituir i determineu-ne la funció:

Donem informes als mestres.

<p>informes = CD als mestres = CI</p>

2. Determineu quin pronom correspon a cadascun dels dos elements.

En donem als mestres.

Els donem informes.

3. Combineu els pronoms, seguint l'ordre habitual de combinació: **CI + CD**

Els en donem.

Tingueu en compte que:

En combinar el pronom **LI** (CI) amb els pronoms **EL, LA, ELS, LES** (CD), heu de fer un doble canvi:

a) L'ordre serà **CD + CI**

b) El pronom **LI** l'haureu de canviar per **HI**

Exemple:

Donem els informes a la mestra.

<p>els informes: CD (substitueix el pronom ELS) a la mestra: CI (substitueix el pronom LI)</p>
--

No podem dir:

Li'ls donem.

Hem de dir:

Els hi donem.

Exercicis

1. Substitueix el complement directe i indirecte de les oracions següents.

1) Faré pagar això a la veïna.

2) Deixaran els diners als cosins.

3) Explicarem el que vulguis als avis

4) Cantarà les quaranta als alumnes.

5) Donaré propina al taxista.

6) Demanarem la màquina de fer fotos a la Conxita.

7) Enviaré postals a l'avi.

8) Perdonareu el deute al vostre soci?

9) Farem llegir els poemes als pares.

10) Llogarà el pis als oncles.

11) Proposareu als pares que vinguin?

12) Reformaran les habitacions als nens.

13) Donaràs pa amb xocolata a les criatures?

14) Donarem les gràcies als mestres.

15) Faré canelons als convidats.

16) Vigilarem la nena als veïns.

2. Idees clares sobre les combinacions binàries.

Quan combinem CD i CI, quin dels dos va primer? _____

El CI singular quan es combina amb CD és sempre igual? _____

Si tenim un CD i un CC, qui va primer? _____

Quan està justificada la combinació **els hi**? _____

És possible combinar dos pronoms idèntics? _____

3. Corregeix, quan calgui, l'ús dels pronoms febles a les oracions següents.

- 1) Pel que fa als restaurants recomanats, ara no hi ha tants.
- 2) Presenten una sèrie d'obres de les quals el visitant pot triar una.
- 3) Li ha fet saber a la seva xicota que no tornarà.
- 4) Els ordinadors evolucionen constantment i apareixen d'altres amb noves prestacions.
- 5) Els autors han estat cridats pels editors del llibre, que han definit el contingut i n'han seleccionat els redactors de cada tema.
- 6) Demà li portaré la càmera de fotos a la Marta.
- 7) No nego que aquesta proposta sigui viable, però no m'adhereixo.
- 8) Ha fet un relat molt interessant. Des del punt de vista literari es poden distingir dues parts ben diferents.
- 9) No s'hi amoïnin; ara mateix els hi prepararà el cambrer el còctel.
- 10) Li han concedit una beca a l'investigador que l'havia demanada.
- 11) Aquí tens les nostres propostes. Si estàs interessat, envia'ns un missatge.
- 12) El llibre que em van deixar els companys, els hi acabo de tornar aquest matí.
- 13) N'estan convençuts que la sinceritat i la paciència són les seves millors virtuts.
- 14) Volen saber quant li costarà al client adquirir aquest producte.
- 15) Xavi, ja els hi has pagat els diners que els devies?

4. Fes el mateix que a l'exercici anterior.

- 1) El director no ha assistit a la inauguració. En canvi, sí que ha anat el gerent i la presidenta.
- 2) Li deixaràs la moto? No l'hi deixaré mai més.
- 3) Llegeix la novel·la en francès i fa un treball per al professor.
- 4) Un bon dia va arribar a Lleida i es va quedar tota la vida.
- 5) Desa els collarets al calaix. Desa també aquest anell.
- 6) Van presentar la nova programació i van fer una crítica molt rigorosa.
- 7) Avui ha arribat un tren de Madrid. Demà arribarà un altre, a les cinc.
- 8) Havia molta gent en aquella festa.
- 9) Li agrada molt la carn, però quan arriba l'estiu s'està de menjar tanta.
- 10) Han arribat ja els convidats? Per ara només han arribat tres.
- 11) Surten tres cada dia cap a Milà.
- 12) Ha portat cinc vermells i tres blaus.

5. Completa els fragments següents amb els pronoms febles corresponents.**A)**

Nosaltres no tenim gos. Ni gat. De vegades la Mari Carme, que viu a dalt del meu pis, _____ deixa el seu gos, que es diu Mofi, i és un setter d'aquells que cal estar raspallant tot el dia, però quan _____ deixa ha de ser a casa seva, perquè el meu germanet Pau té por i per tant no _____ podem tenir a casa. A mi el Mofi _____ coneix, i com que _____ agrada el formatge amb bogeria, jo _____ guardo i, sempre que puc, pujo i pregunto si _____ és i de seguida sento que borda; quan ve, porta la llengua penjant i _____ posa amb les potes a les espatlles i _____ llepa la cara amb una llengua rasposa i humida com si fos el fregall de rentar els plats, però molt més divertit. La mare diu que els veïns de dalt _____ deuen tenir avorrit, i que sóc un pesat.

Isabel-Clara Simó. *La meva família* dins *Angelets*

B)

L'Alice _____ sentia sola, però no _____ sabia. Era anestesista d'un gran hospital i treballava tantes hores, sempre envoltada de gent, que per saber que sentia la seva soledat havia de fer una reflexió que, de fet, no tenia temps de fer. Si mai pensava en aquella soledat, _____ sentia com una cosa llunyana que no _____ passava ben bé a ella. Era una mica com tenir fred i no sentir _____ perquè no _____ has adonat. De vegades _____ té fred i no _____ nota, i per tant es com si no _____ tingués, però _____ hi ha prou que algú digui: "Fa fred, oi?", o que algú _____ preguntí: "Tens fred?", perquè de sobte necessitis apropar _____ a un radiador. Només hauria calgut fer a l'Alice aquesta pregunta per fer _____ adonar del fred que tenia.

Imma Monsó. *Els alegres funerals dels parents de Bordeus* dins *Millor que no m'ho expliquis*

C)

Cada dia fan el mateix:

- No juguis amb nens, no _____ treguis el mocador, no mengis res fora de casa...

Moltes coses ja no _____ explico perquè no _____ entendrien.

Què _____ deuen dir, a la Laura, els seus pares? Ella juga amb nens, menja fora de casa i no porta mocador al cap. Avui fa onze anys i jo _____ volia regalar un mocador com el meu perquè sé que _____ agrada molt. Sempre _____ demana. Però, és clar, la mare no _____ ha deixat.

Han passat tres parades i he de baixar. _____ he fixat bé en les persones que baixaven abans. _____ aixeco, premo el timbre i _____ espero davant de la porta fins que l'autobús _____ atura. Aquell senyor gran que seia davant de tot ajuda a baixar una noia que porta un nen petit a coll. Per què seien tan lluny l'un de l'altre si van junts? I ara que ha baixat, cada un _____ va per la seva banda sense dir _____ res. Hi ha dos camins diferents per anar a casa seva? No _____ entenc, els matrimonis d'aquest país: d'aquí a aquí _____ abracen i _____ fan petons pel carrer, o bé seuen un a cada extrem de l'autobús i _____ separen sense dir _____ res. Quan _____ casi, sempre buscaré seients dobles en els autobusos i aniré a casa pel mateix camí que el meu marit.

Diversos autors. *A les vuit a casa, Fatna* dins ... *I era nit de pleniluni*

Les oracions subordinades

Les oracions subordinades apareixen sempre en una oració composta. Una de les oracions és la principal, de la qual depenen directament i, per tant, sense la qual no funcionen. Les oracions subordinades poden ser de tres tipus: **substantives** (equivalen a un substantiu i poden fer les mateixes funcions que un substantiu), **adjectives** (equivalen a un adjectiu i poden fer les mateixes funcions que un adjectiu) i **adverbials** (equivalen a un adverbi i poden fer les mateixes funcions que un adverbi).

Exemple:

Ahir	el noi	ros	va confessar	la veritat
Adv.		Adj.		Subst.
CCT		CN		CD

Quan es feia fosc	el noi	que era ros	va confessar	que era un espia
Or. Sub. Adv.		Or. Sub. Adj.		Or. Sub. Subst.
CCT		CN		CD

Subordinades substantives

Exemples: **Qui menja sopes** se les pensa totes.
 Ens ha dit **què vol per reis**.
 Volem **que ho facis ara**.
 No sé **quan vindrà**.
Cantar cançons mexicanes els agrada molt.

Subordinades adjectives

Exemples: El llibre **que m'he llegit** no m'ha agradat.
 El poble **on vaig néixer** és molt petit.
 L'home **a qui hem contractat** és de Múrcia.

Subordinades adverbials

Exemples: **Quan hagueu arribat** truqueu-me.
Acabada la pel·lícula, vam anar a sopar.
 Li ho regalo **perquè em recordi**.
Si t'ho regalo, vull que em recordis.

Sempre ho explicava **plorant**.

Exercicis

1. Subratlla les oracions subordinades, digues de quin tipus són i la funció sintàctica que fan dins de l'oració principal.

- 1) Vindran quan ells vulguin.
- 2) No els agrada que arribeu tard.
- 3) L'Anna, que és la més petita, ha demanat una bicicleta.
- 4) L'àvia ho fa perquè les nétes estiguin contentes.
- 5) El restaurant que et vaig recomanar ha tancat per vacances.
- 6) Qui vulgui venir a l'excursió, haurà de dir-ho a les secretàries.
- 7) Ell és el que ha escrit la novel·la.
- 8) Ell és l'autor de qui et vaig parlar.
- 9) El matí que van venir feia molta calor.
- 10) La casa va caure perquè no va parar de ploure.
- 11) Els direm que portin les postres.
- 12) Han arribat quan els han avisat.
- 13) Donarem la informació a qui la demani.
- 14) Si demà fa bon temps anirem a la platja.
- 15) Estava segura que aprovaria l'examen.
- 16) Vull saber per què no heu vingut.
- 17) S'ha oblidat de donar-me el paraigua.
- 18) El meu desig és tenir tres mesos de vacances.
- 19) Li van preguntar si es venia el cotxe.
- 20) Volia guanyar el premi.
- 21) El jersei que em vaig comprar s'ha encongit quan l'he rentat.
- 22) Em va explicar on havia d'anar.
- 23) El metge, que és un maleducat, no m'ha volgut receptar el xarop.
- 24) El que ens van proposar era poc viable.
- 25) Ho ha fet com ha volgut.

Oracions subordinades adjectives

Tipus de subordinades adjectives

D'oracions subordinades adjectives n'hi ha de dos tipus:

Especificatives: Els veïns que s'han manifestat rebran les ajudes ben aviat.

Explicatives: Els veïns, que s'han manifestat, rebran les ajudes ben aviat.

Aparentment, tots dos tipus ens poden semblar iguals, però des del punt de vista semàntic no ho són.

En el cas de les **especificatives**, necessitem la informació que ens aporta la subordinada per saber de què o de qui s'està parlant. Per tant, necessitem que se'ns *especifiqui* alguna cosa.

En les **explicatives**, en canvi, la informació que ens aporta la subordinada és de més a més i, per tant, la podem eliminar sense que la frase perdi comprensió. Això passa perquè la subordinada ens *explica* alguna cosa que no necessitem saber.

Si revisem els exemples anteriors, veurem que en el primer cas, només rebran les ajudes els veïns que s'han manifestat i, per tant, és imprescindible aquesta informació. En el segon cas, rebran les ajudes tots els veïns i, a més, se'ns afegeix la informació que s'han manifestat.

Sintaxi de les subordinades adjectives

Convé saber que les subordinades adjectives sempre fan la funció de CN dintre de l'oració principal. Hem de dir, però, que com que van introduïdes per un pronom relatiu, aquest pronom tindrà una funció sintàctica dintre de la subordinada. Vegem-ho.

Els veïns que s'han manifestat rebran les ajudes ben aviat.

CN

Si analitzem l'estructura d'aquesta oració, veurem que n'hi ha dues:

Els veïns rebran les ajudes ben aviat.

S

Els veïns s'han manifestat.

S

En totes dues oracions hi ha un element que es repeteix. Si intentéssim inserir la segona dintre de la primera sense fer-hi cap canvi quedaria així:

Els veïns els veïns s'han manifestat rebran les ajudes ben aviat.

S S

Com que intuïtivament ja veiem que això no funciona, l'únic que hem de fer és substituir l'element que es repeteix a la segona oració per un pronom relatiu:

Els veïns que s'han manifestat rebran les ajudes ben aviat.

S S

Els veïns és el subjecte del verb *rebran* i el pronom *que* és el subjecte del verb *s'han manifestat*. Diem que *els veïns* és l'**antecedent** del pronom relatiu *que*.

Exercicis

1. Escriu una R si la forma *que* és un relatiu, o una C si és una conjunció.

- 1) Crec que ara ja no hi trobarem res interessant.
- 2) Desitjava que tots estiguéssim atents al seu monòleg.
- 3) Totes aquelles persones, que no eren les úniques afectades, van passar la nit en un hotel.
- 4) Ens va explicar que el seu cosí tenia molta terra a Lleida.
- 5) La maleta que m'he comprat no s'adiu gens amb la teva.
- 6) Agafeu tot el material que he de revisar i porteu-me'l al despatx.
- 7) Ja m'havien informat que vindries.
- 8) El noi que ha vingut és un cèlebre violinista.

2. Digues quin és l'antecedent dels pronoms relatius i quina funció fan en les oracions següents.

- 1) L'home que ha arribat és un científic famós.
- 2) Ja he llegit la novel·la l'autor de la qual ha guanyat el certamen.
- 3) Si es fa la reforma, tindrem unes despeses a les quals tots haurem de contribuir.
- 4) Encara no he vist aquella pel·lícula que em vas recomanar.
- 5) No vull aquest gelat sinó el que té trossets de caramel.
- 6) L'història de què et parlava ahir s'ha perdut.
- 7) Aquestes són les causes per les quals lluita aquell poble.

Els pronoms relatius

Els pronoms relatius enllacen dues oracions i al mateix temps substitueixen un element de la primera oració.

Aquests són:

pronom relatiu feble	que	<i>L'home que riu és suec.</i>
pronoms relatius forts	què , referit a coses	<i>La ploma amb què escriu és d'or.</i>
	qui , referit a persones	<i>El noi de qui et parlava s'espera fora.</i>
pronom relatiu compost	el qual / la qual, els quals / les quals	<i>Ha arribat la carta de la qual ens va parlar.</i>
pronom relatiu adverbial	on	<i>El poble on vaig néixer és molt petit.</i>
pronom relatiu neutre	la qual cosa / cosa que	<i>Avui plourà, cosa que ens impedirà sortir.</i>

El pronom relatiu té una funció sintàctica dins la seva oració. Les diferents funcions que pot fer cada pronom són:

pronom relatiu	funcions	exemples
que	subjecte	<i>El noi que va venir és rus.</i> (ell va venir)
	CD	<i>He comprat la nina que em va demanar.</i> (em va demanar la nina)
	CC temps	<i>Es va casar l'any que va començar la guerra.</i> (va començar la guerra l'any...)
què	CC	<i>El restaurant en què dina no fa vacances.</i> (dina en un restaurant)
	complement preposicional	<i>El tema de què parla és molt interessant.</i> (parla del tema)

qui	CI	<i>L'home a qui feia l'entrevista tenia un tic nerviós.</i> (feia l'entrevista l'home)
	C.Prepos	<i>La dona en qui penses no és aquí.</i> (penses en ella)
	CC	<i>Els nois amb qui sorties eren veïns de casa.</i> (sorties amb ells)
	subjecte	<i>Qui estigui a punt que entri.</i> (algú)
el / la qual, els / les quals	totes ⁴	<i>Els obrers, els quals se sentien ofesos, callaven.</i> (ells se sentien ofesos)
on	CC lloc	<i>Aquesta és la sala on ens reunim.</i> (ens reunim en aquesta sala)

Regles bàsiques dels pronoms relatius

- 1) Quan és correcte prep. + QUÈ / QUI sempre és correcte prep. + art. + QUAL
- 2) Quan és correcte prep. + art. + QUAL mai no és correcte prep. + art. + QUE
- 3) Prep. + art. + QUE només és correcte quan equival a aquest / aquell QUE
- 4) La forma art. + QUAL en funció de Subjecte i CD només és correcta en oracions explicatives

Exercicis

1. Omple els espais buits amb totes les formes de pronoms relatius correctes per a cadascuna de les frases següents:

- 1) Darrere la plaça hi ha la font _____ ens banyàvem quan érem petits.
- 2) Els nois han anat a sopar al restaurant _____ et parlava fa un moment.
- 3) Aquests dossiers i _____ hi ha a sobre de la taula són de la biblioteca.
- 4) Ell és la persona _____ recauen totes les sospites.
- 5) Demà tindrà lloc la reunió el resultat _____ serà determinant per al futur de l'empresa.
- 6) Ja hem recollit les fruites _____ utilitzarem per fer la confitura.
- 7) Li han dit deu vegades el nom de la metgessa _____ ha d'adreçar-se per demanar la baixa laboral.
- 8) Aquest any ha plogut molt, _____ ha beneficiat les collites.
- 9) Ja han reparat l'esquerda _____ s'escolava l'aigua de la pluja.
- 10) L'assumpte _____ m'informes no l'ha de saber ningú.
- 11) Vaig anar a una ponència i no vaig entendre res _____ hi van dir.

- 12) Aquell client, _____ em vas donar tan bones referències, ha fet un desfalç.
- 13) Agafeu tota la documentació _____ s'ha de presentar.
- 14) La Remei no fa exercici, _____ a la llarga li pot ser perjudicial.
- 15) Caldria tornar a pintar l'habitació _____ estudies.

Recorda!

- 1) El pronom relatiu substitueix un element aparegut anteriorment (antecedent).
- 2) El pronom relatiu està en el mateix gènere i nombre que l'element que substitueix.
- 3) Si el pronom relatiu va precedit de preposició, l'element que substitueix també en porta.

2. Troba les dues oracions que formen les oracions compostes següents.

- 1) He saludat un noi amb el qual m'havia relacionat abans.
 -
 -
- 2) Et presentaré una amiga que potser ja has vist alguna vegada.
 -
 -
- 3) Em penso que coneixes el noi de qui s'ha enamorat la meva filla.
 -
 -
- 4) Va fer una pregunta la finalitat de la qual no sabia ningú.
 -
 -
- 5) Els ministres es van intercanviar les plomes amb les quals van signar el tractat de cooperació.
 -
 -
- 6) El projecte al qual he consagrat la meua vida està a punt de culminar.
 -
 -
- 7) La dreuera per la qual vam passar fa dos anys és plena de bardisses.
 -
 -
- 8) El tècnic de qui et vaig parlar és el candidat més idoni per ocupar aquesta plaça.
 -
 -
- 9) El noi que m'ha saludat és el fill de l'adroguer.
 -
 -
- 10) Hi ha dos baixadors en els quals no para el tren.
 -
 -

11) El perill al qual s'exposa el teu amic és molt gran.

-
-

12) Han publicat un article l'autor del qual és el primer cop que col·labora amb nosaltres.

-
-

13) L'única persona de qui depèn l'èxit de l'empresa ets tu.

-
-

14) El restaurant al qual et refereixes no obre els dilluns a la nit.

-
-

3. Digues si els *que* del fragment següent són conjuncions o pronoms relatius.

Havia de fugir. Escapar-se de tantes mirades que li tallaven el vol: la de l'oncle, que tenia el cap cot i l'observava empetitint la nina i aguditzant la intensitat d'uns ulls que tot ho capturaven; la de la tia, que inclinava el front i sospirava, que sabia i que callava. La dels dos germans, que tenien la llei a la mà, com si fos un coltell esmoladíssim.

(...) Feia més de set anys que no plovia. De tant en tant, un borrissol d'aigua que no amarava la terra. Les collites es perdien. Potser per això l'oncle era geniüt i la tia vivia trista. Algú li explicà que feia cents i cents d'anys, molt abans que Jesús, el profeta, nasqués a Betlem, el rei David va consultar l'oracle dels sacerdots i els demanà l'aiguada. M. de la Pau Janer, *Orient Occident. Dues històries d'amor*

4. Completa el text següent amb els pronoms relatius, precedits pels articles o preposicions que calgui.

El poble és el passeig, una clenxa tota recta _____ separa la platja de la filera d'hotels i cases de primera línia, una rella inacabable _____ comença a la riera i _____ va fins a Palamós. El poble és el passeig i el passeig és el banc de fusta llarguíssim _____ la gent s'asseu a mirar _____ caminen i _____ la mainada, mentre són petits, passen agafats de la mà dels seus pares. Tot al llarg del passeig, banderes _____ no sap d'on són voleien sense descans per sobre els caps dels passejants, retallades contra un cel _____ el vent neteja tossudament de núvols. Sant Antoni de Calonge és un poble tranquil fins i tot al punt més àlgid de l'estiu, de manera que _____ busca la disbaixa de les nits pròpia dels llocs de costa, en fuig insatisfet. A Sant Antoni el passeig és dels nens _____ van a dintre dels cotxets, nens _____ l'any passat no havien nascut, nens _____ van a poc a poc amb bicicletes de tres rodes; els nois _____ van amb patins comencen a ser mirats severament perquè trenquen l'absoluta placidesa d'aquell espai.

M. Mercè Roca, *Jo, que he pencat com un cabró tota la vida*
dins Diversos Autors, *Tancat per vacances*

Lèxic

Precisió i derivació

1. Subratlla la forma adequada de les dues que hi ha indicades.

- 1) Es dedica a reparar (orgues / òrgans) d'església.
- 2) Els Mossos ja controlen el (tràfic / trànsit) de les autopistes.
- 3) Ahir vaig haver de prendre'm una aspirina perquè no em trobava (gaire bé / gairebé).
- 4) Cal veure amb quins (medis / mitjans) es compta per dur a terme el projecte.
- 5) Aquesta exposició consta d'olis, aquarel·les i també algun (pastel / pastís).
- 6) Li han fet un certificat (mèdic / metge) que justifica la seva minusvalidesa.
- 7) Li agrada organitzar-ho tot i portar les (rendes / regnes) tot sol.
- 8) Va llançar la pilota (en l'aire / enlaire).
- 9) Els militants han (recolzat / donat suport) a la nova candidata.
- 10) La música i els crits dels veïns de l'àtic em van trencar (la son / el son).
- 11) Després de la festa, hi havia paperets i serpentines (per tot / pertot).
- 12) En la competició de dards, els germans Rovira es col·loquen al (front / capdavant).
- 13) L'àvia sempre (es dorm / s'adorm) mirant la televisió.
- 14) No patiu, ja (anirem / vindrem) d'hora a casa vostra.
- 15) Han muntat un negoci molt (rentable / rendible).
- 16) El guia del museu va fer una explicació bastant (difusa / difosa).
- 17) De tant tallar llenya, li han sortit (ampolles / butllofes) a les mans.

2. Omple els buits amb un derivat de la paraula que hi ha entre parèntesis.

- 1) Com que van fer moltes estafes, els van (presó).
- 2) Els operaris han (magatzem) el material restant.
- 3) Compra't un (cadena) perquè no et robin la bicicleta.
- 4) S'ha d'ensenyar les criatures a (través) el carrer amb compte.
- 5) Al final van (lliure) les persones segrestades.
- 6) Aquesta piscina té poca (fondo).
- 7) Gaudeixen de la sensació de..... (ple) que se sent a l'aire lliure.
- 8) Va caure per una escala i li quedà el cos ben (dolor).
- 9) La seva (tossut) li va fer perdre la feina que tenia.
- 10) Sovint, la(feble) de caràcter fa ser poruc.
- 11) Les parets estan (negre) pel fum de la llar de foc.
- 12) La (buit) de les seves paraules era coneguda.
- 13) Volen posar aire (condició) a l'àtic.
- 14) Van tancar el pas..... (frontera) per por de les allaus.
- 15) Li agrada fer d'..... (argent), és un ofici ben antic.
- 16) No (pujar) més el volum de la música, que ja està força alt.
- 17) Més val dir les coses amb tacte i evitar parlar amb (brusc)

- 18) Quan van inspeccionar la cuina els van exigir més (net).
 19) Has sentit aquest soroll de (trencar)? No té costum de rentar els plats.
 20) És molt atrevida; manifesta una (gosar) extraordinària.

3. Subratlla l'opció correcta i defineix el sentit de cada un dels dos mots.

- 1) La (BOSSA / BORSA) va baixar en picat i tothom es quedà (ATERRIT / ATERRAT).
 Bossa..... Borsa.....
 Aterrit..... Aterrat
- 2) Abans d'anar de viatge us heu de vacunar contra (EL CÒLERA / LA CÒLERA).
 El còlera..... La còlera.....
- 3) Abans de fer la ruta, (ENGRASSAREM / GREIXAREM) bé la cadena de les bicicletes.
 Engrassarem..... Greixarem.....
- 4) El Sergi pertanyia (a la PEDRERA / al PLANTER) de l'equip de jugadors de futbol.
 Pedrera..... Planter.....
- 5) En acabar el trasllat de pis, li feien mal tots els (MUSCLOS / MUSCLES / MÚSCULS).
 Musclos.....muscles.....músculs.....
- 6) És recomanable seure davant de l'ordinador amb l'(ESQUENA / ESPATLLA) ben dreta.
 Esquena..... Espatlla.....
- 7) Si es vol que l'edifici s'aguanti bé, calen uns bons (CIMENTES / FONAMENTS).
 Ciments..... Fonaments.....
- 8) Cada vegada hi ha un (NÚMERO / NOMBRE) més gran de gent amb al·lèrgies.
 Número..... Nombre.....
- 9) Comptaven amb uns (MEDIS / MITJANS) molt escassos per dur endavant la campanya.
 Medi..... Mitjà.....
- 10) Com que l'hotel ja era ple, van haver de posar-hi el rètol de (COMPLERT / COMPLET).
 Complert Complet.....
- 11) No patiu, el nou comptable és una persona (CABAL / CABDAL), us en podeu ben refiar.
 Cabal..... Cabdal.....

4. Subratlla l'opció correcta i ratlla tots els barbarismes o mots no normatius.

- 1) No sabien com (solventar / resoldre) aquella situació tan delicada.
 2) La inspectora de policia encara no havia (esbrinat / averiguat) l'entrellat de la qüestió.
 3) Conduïa begut i es va (estrellar / estavellar) contra la (mitja / mitjana) de l'autopista.
 4) S'ha estabilitzat el preu de (la vivenda / l'habitatge), ja no (pugen /s'apugen) tan de pressa
 5) Feia un dia excel·lent i (tanmateix / així mateix) hi havia poc (trànsit / tràfic) a la carretera.

- 6) A quina hora vols que (vagi / vingui) a casa teva? Va bé, a les nou (del vespre / de la nit)?
- 7) Aquest menjar és (fastigós / asquerós), aquí no hi penso tornar!
- 8) S'han descuidat el (planell / plànol) i ara no saben com orientar-se per la ciutat.
- 9) Va avesar-se a deixar el cotxe al (garaig / garatge) i anar a peu (a la feina / al treball).
- 10) Malauradament, els (cabals / cabdals) dels rius a Catalunya estan (sota / baix) mínims.
- 11) S'han muntat una botiga molt maca, amb (els taulells / mostradors) de (granit / granet).
- 12) Estudiem els principals (aconteixements / esdeveniments) de (l'Edat Mitgeval / Medieval).
- 13) Els seus companys s'han (abocat / bolcat) a ajudar-lo en aquest tràngol.
- 14) Avui fem la (posta / posada) en escena de l'obra que hem estat (ensaïant / assajant).
- 15) Vine, que (disfrutaràs / xalaràs)! L'obra comença a les vuit (de la tarda / del vespre).
- 16) S'acosta el bon temps, (és precís / hi ha que / cal que) (traguem / traiem) la roba d'estiu.
- 17) El nou director és una persona (cabal / cabdal), de seguida produeix confiança.

5. Subratlla l'opció correcta de les dues que hi ha entre parèntesis.

- 1) En Jordi es va col·locar al (front / capdavant) de l'expedició.
- 2) No ens recordem de l'hora en què hem (d'anar / de venir) a casa vostra.
- 3) L'inspector de policia va trobar indicis (pertot / per tot).
- 4) No la vaig entendre (gaire bé / gairebé), perquè l'explicació era força (difusa / difosa).
- 5) Els van (arrabassar / arravatar) el premi a l'últim moment.
- 6) Ella sola porta les (regnes / rendes) del negoci des que era ben jove.
- 7) Tenia una voluntat de ferro que no es (doblava / doblegava) davant de res.
- 8) Aquestes quantitats no lliguen, les (dades / dates) que t'han donat deuen ser errònies.
- 9) Es van (asseure / assentar) en un banc del parc i se'ls va passar la tarda en un sospir.
- 10) Els van demanar un certificat (metge / mèdic) abans d'admetre'ls com a monitors.

6. Substitueix el mot **cosa** de les oracions següents, per un mot més precís (sempre diferent).

- 1) La direcció s'està ocupant de **coses** econòmiques.
- 2) La sardana és una **cosa** típicament catalana.
- 3) Sempre està treballant, i l'única **cosa** que es permet és sortir a esmorzar.
- 4) Corregir exàmens era, potser, la **cosa** més desagradable.
- 5) He de fer-li saber una **cosa** que no li agradarà gens.
- 6) No tinc les **coses** precises per arreglar la bicicleta.
- 7) Van aconseguir totes les **coses** que s'havien proposat.
- 8) Va desmuntar la torradora i, en voler-la tornar a muntar, es va adonar que li sobraven moltes **coses**.
- 9) Has de triar entre dues **coses**: venir a la platja o quedar-te a casa.
- 10) Tenim totes les **coses** necessàries per fer un bon pastís de marisc.
- 11) Aquesta és una **cosa** en què ens posarem d'acord de seguida.
- 12) Un encostipat no és una **cosa** de poca importància.

7. Substitueix el mot *fer* de les oracions següents, per un mot més precís (sempre diferent).

- 1) Ja hi està **feta**, a la calor.
- 2) Aquesta gallina sempre **fa** ous de dos rovells.
- 3) S'ha **fet** un atracament al supermercat del barri.
- 4) Han **fet** una moto que no contamina gaire.
- 5) Aquesta empresa **fa** peces de recanvi per a cotxes.
- 6) Els ajuntaments estan **fent** una nova normativa municipal.
- 7) Chopin va **fer** aquesta peça musical ja de gran.
- 8) Li van **fer** cinc operacions, però mai no es va acabar de trobar bé.
- 9) Avui es **fa** la inauguració de la Festa Major.
- 10) Hauran de **fer** els últims quilòmetres a peu.
- 11) Aquesta masia la van **fer** el 1864.
- 12) El nét petit **fa** de cuiner a l'hotel del poble.
- 13) No es **fa** amb ningú.
- 14) Tres i vuit **fan** onze.
- 15) La Marta ha **fet** un llibre sobre l'art romànic.

8. Completa les caselles en sentit horitzontal, tret de les que estan marcades en gris.

	NOM	ADJECTIU (o el participi)	VERB
1	midó		
2			greixar
3	fàstic		
4	terra		(l'avió)
5			rendir
6			gosar
7	sabor		
8		espès	
9		quiet	
10		fondo	
11			embriagar
12			rondinar
13			imprimir
14			coure
15		bo	
16		aspre	
17		escàs	
18	resolució		
19	moble		
20	jardí		

9. Tots els verbs del text següent s'han substituït per *barrufar*, això sí, conjugats en el temps i persona corresponents. Llegeix aquesta recepta de cuina i troba'n els verbs originals.

Lasanya de carn

Barrufa la carn picada amb el tros de paté (una rodanxa d'un dit de gruix). Barrufa fins que els dos ingredients es barrufin i barrufa-hi sal, sal d'all i pebre blanc (les quantitats dels condiments, al teu gust).

Barrufa ceba picada a barrufar a foc lent, en un raig d'oli. Quan la ceba barrufi a barrufar-se, barrufa-hi la carn, a foc mitjà. Quan la carn barrufi en un punt intermedi de cocció, és a dir, quan encara no barrufi barrufada però tampoc barrufi del tot crua, barrufa-hi la salsa de tomàquet, només per barrufar tota la carn (no ha de barrufar barrufada en salsa de tomàquet). Barrufa-la barrufant-se a foc lent mentre barrufes la salsa beixamel i la pasta de lasanya (barrufa les instruccions de la capsa).

Barrufa de mantega la safata que barrufaràs barrufar. Barrufa-hi com a base tres làmines de lasanya. Amb una cullera, barrufa una primera base de carn a cada una de les làmines, després una mica de salsa de tomàquet i un pessic de formatge emmental ratllat. Barrufa-ho amb una altra capa de pasta i barrufa la mateixa operació fins a barrufar sis pisos. Barrufa l'últim pis amb pasta de lasanya.

Quan barrufis els tres blocs barrufats, barrufa-ho tot amb la beixamel i el formatge ratllat. Barrufa-ho al forn a gratinar fins que barrufis que el formatge ha barrufat un to ros.

Suriol, David, *Cuina per a estudiants. Memòria culinària d'Estella 10*

10. Tots els verbs del text següent s'han substituït per *barrufar*, això sí, conjugats en el temps i persona corresponents. Llegeix el text i troba'n els verbs originals.

Després de tant de temps el sol barrufa a l'habitació grisa. Barrufa onze anys que és morta i els armaris barrufen plens amb la seva roba. Les seves fotografies barrufen calaixos sencers. Barrufa vint anys i barrufa, en barrufa vint-i-cinc i barrufa l'Emma en braços, en barrufa trenta-cinc i les seves filles al seu costat barrufen amb el seu somriure, en barrufa quaranta i barrufa un jersei vermell, en barrufa quaranta-cinc i encara barrufa, després ja no barrufa més.

La Laura Guinovart, incapaç des de sempre de barrufar la roba amb rapidesa, barrufa en vestits i jersis l'olor perduda da de la seva mare. L'Helena des del primer moment va barrufar barrufar-la, però mai s'hi va barrufar, i la Laura va barrufar al món sense que ningú barrufés gaires ganes que ho barrufés.

Batet, Mònica, *L'habitació grisa*

11. Al text hi falten 10 substantius. Busca'ls tenint en compte el text del qual formen part.

Sortint de Sabadell cap al nord per la _____ BV-1248, que arrenca de la llarga _____ de Matadepera, la silueta de la Mola queda sempre al davant de la vista. De seguida que es deixen enrere les darreres construccions urbanes es veu a la dreta el _____ de Can Deu. A tocar de la

_____ hi ha la _____ de Can Deu. La Fundació Caixa de Sabadell l'ha recuperat per convertir-la en un interessant _____ d'Eines del Camp. Ha estat una lloable iniciativa que permet retrobar-se amb un món rural tradicional ja desaparegut.

Vora el _____ 4 es veu a peu de _____ la _____ de Sant Julià d'Alta. Era una antiga construcció gòtica, però va ser profundament reformada al segle XVII. De tota manera, l'_____ segueix sent un dels més agradables del voltant de Sabadell.

AAVV, Els 40 millors racons del Vallès amb automòbil

Expressions i frases fetes

1. Escriu un verb que sigui sinònim de cada una de les locucions adverbials següents.

1) donar carbassa	_____
2) donar la llauna	_____
3) donar l'abast	_____
4) donar peixet	_____
5) donar un cop de mà	_____

2. Aparella aquesta frase amb el seu significat.

1) fer fila	a) fer una injustícia
2) fer el préssec	b) causar un perjudici
3) fer la gara-gara	c) fer-ne cas
4) fer la viu-viu	d) informar breument
5) fer la guitza	e) fer el ridícul
6) fer els ulls grossos	f) anar tirant
7) fer sortir de polleguera	g) fer riure per causa de l'aspecte extern
8) fer passar amb raons	h) tractar de plaure amb afalacs
9) fer cinc cèntims d'una cosa	i) ajornar la solució d'un afer
10) fer-ne cabal	j) dissimular
11) fer un tort	k) exasperar

3. Escriu frases que permetin comprendre el significat de les expressions següents:

1) no poder dir ni fava	_____
2) aixecar la camisa	_____
3) ser la mare dels ous	_____
4) picar ferro fred	_____
5) treure'n l'entrellat	_____

6) saber el pa que s'hi dóna

7) haver-hi roba estesa

8) ser un sac de mal profit

9) gent jove, pa tou

Expressió escrita

Introducció: tipus de text i gèneres

Tipus de text	Trets gramaticals	Gèneres
<p>.....</p> <p>- De persones físiques i psíquiques, de paisatges, d'objectes, etc.</p> <p>- Funció:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adjectius qualificatius 2. Verbs imperfectius: present i imperfet. 3. Adverbis de lloc. 4. Estructures de comparació. 5. Complements de nom 	- Gèneres:
<p>.....</p> <p>- De fets, històries, biografies, processos, etc.</p> <p>- Funció:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verbs perfectius i imperfectius 2. Adverbis de temps. 3. Connectors temporals. 	- Gèneres:
<p>.....</p> <p>- Defenses i acusacions, crítiques artístiques, opinions, etc.</p> <p>- Funció:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verbs del tipus <i>dir, creure, opinar</i>, etc. 2. Oracions subordinades: causals, consecutives, adversatives, etc. 3. Conjuncions causals, consecutives, etc. 	- Gèneres:
<p>.....</p> <p>- Ordres, exhortacions, obligacions, etc.</p> <p>- Funció:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ús de la 2a persona verbal o formes paral·leles. 2. Mode imperatiu. 3. Perífrasis d'obligació. 	- Gèneres:
<p>.....</p> <p>- Definicions, exposicions, informes, etc.</p> <p>- Funció:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oracions atributives. 2. Oracions subordinades causals, consecutives i finals. 3. Conjuncions causals, consecutives, etc. 	- Gèneres:

Els registres

En Lluís, abans d'anar a classe per exposar el tema que s'ha preparat, ha passat per casa seva per canviar-se. Però obre l'armari i no sap ben bé què posar-se. Algunes vegades ha anat al curs amb vestit ja que venia d'alguna reunió de la feina; en canvi, altres vegades, s'ha presentat amb roba més informal, més esportiva, perquè s'hi sent còmode; fins i tot, algun dia hi ha anat amb el xandall perquè té un gimnàs al darrere de l'edifici on fa les classes de català. Com s'hauria de vestir?

«Si em vesteixo massa formal, els companys pensaran que vaig de docte en el tema. Per descomptat, res, d'anar de vint-i-un botons: semblaré massa respectuós, com molt solemne, no?»

«Però, és clar, m'agradaria causar bona impressió tant a la professora com a la resta del grup. És un tema que me l'he preparat, que el domino i que el trobo fascinant! Home, si vaig massa destraler: ningú no em farà cas. Saps què, trio un vestit, estàndard, però en tot cas, deixaré la corbata a dins la guantera del cotxe... »

Si ens mirem què ens posem quan tenim un compromís, també ens mirem a l'hora de parlar. No parlem de la mateixa manera si ens trobem entre amics o en família (segur que ho fem d'una manera descurada i desenfrenada) que si hem d'expressar-nos davant d'una persona desconeguda (aniré amb més compte, respectaré les formes de cortesia o de convenció social, intentaré parlar d'una manera més educada).

Què entenem per registre?

La llengua és una de les eines que utilitzem per relacionar-nos socialment. Com que aquestes relacions han esdevingut diverses, la llengua s'adapta contínuament a les situacions i, per tant, existeixen formes de llengua adequades als nous usos. Els registres són els tipus de llengua que fem en una determinada situació o en un determinat àmbit.

Quins són els factors que determinen el registre?

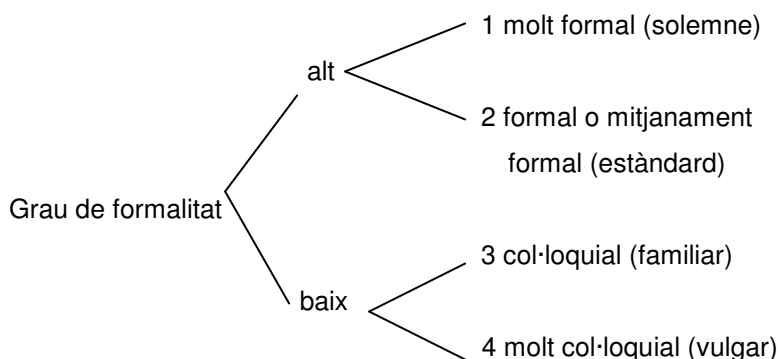
Els factors que defineixen i marquen el registre que utilitzarem en els textos són quatre: **el tema, el mode, el grau de formalitat i el propòsit comunicatiu.**

El **tema** del text és l'àmbit de la realitat a què fa referència el text. Així doncs, els textos poden tractar sobre temes generals o bé especialitzats, que es caracteritzen per l'ús del vocabulari o la terminologia específica del sector.

El **mode de producció, transmissió i recepció** del text fa referència al canal que pot ser oral o escrit. Una altra característica important és la diferència entre els textos de producció espontània i poc o gens espontània. Per exemple, una conversa telefònica entre dues persones amigues és espontània mentre que una conferència ho serà poc ja que el conferenciant seguirà un guió que prèviament haurà elaborat, però

segons la recepció que en faci el públic anirà modificant-lo. Un informatiu radiofònic o televisiu no és gens espontani, ja que els presentadors van llegint les notícies.

La **relació interpersonal** entre emissor i receptor determina el grau de formalitat. És a dir, segons la coneixença que hi hagi entre els interlocutors i segons el marc en què es produeix el text esdevindrà més formal o menys formal.

Els registres menys formals, és a dir, els col·loquials són propis d'usos privats (família, amics i persones amb bastant confiança); en canvi, els més formals corresponen a usos públics (àmbit professional, públics reduïts o amplis i destinataris poc coneguts en general).

Quina relació hi ha entre la normativa i la varietat estàndard?

La varietat estàndard és la varietat lingüística que permet la intercomunicació entre els parlants de totes les altres varietats lingüístiques i, per tant, és reconeguda per tota la comunitat. Així doncs, l'estàndard oral i escrit cal que estigui basat en la normativa d'una llengua. Els parlants identifiquen el registre estàndard precisament perquè hi reconeixen un ús normatiu del llenguatge, cosa que dóna a la llengua el grau de formalitat neutre que caracteritza aquesta varietat.

Generalment, la normativa d'una llengua s'elabora a partir d'una varietat dialectal concreta que o bé té més prestigi social o bé és la que té un nombre de parlants més elevat. En moltes ocasions aquesta varietat s'acaba convertint en la variant estàndard.

En el cas del català, el registre estàndard té molts trets característics del català central, però la normativa catalana és prou flexible perquè cada varietat dialectal hi estigui representada amb característiques particulars de la seva manera d'expressar-se. És el cas dels diferents estàndards regionals.

Extret de: *Marc sociolingüístic. Suficiència*

CPNL

La carta formal

Estructura

La carta formal és un text que respon a una estructura molt prefixada i, per tant, cal respectar-ne tant l'ordre com la posició al full.

1. Adreça de l'emissor
2. Adreça del destinatari
3. Data i lloc (opcional)
4. Salutació,
5. Cos
 - 5.1. Introducció (exposarem el motiu de la carta)
 - 5.2. Exposició (detallarem exactament què volem aconseguir amb l'escrit)
 - 5.3. Conclusió (resum del que s'ha exposat i es concreta què s'espera del destinatari)
6. Comiat
7. Signatura
8. Data i lloc (opcional: els posarem aquí si no els hem posat abans)
9. Postdata (opcional)

Exemple de carta formal

JSF Associats
C. de Comte Borrell, 74, bxs
Salou 43320

Entitat Asseguradora Catalana
Pg. de Gràcia, 128, 8è 1a
Barcelona 08004

Estimats/des senyors/es,

Ens dirigim a vostès per donar-los a conèixer el nou catàleg de serveis que l'empresa ofereix per a aquest nou curs 2009-2010.

En aquest sentit, els convidem a repassar la llista de novetats, que inclou des de serveis d'assessoria comptable a d'altres de representació legal, així com els productes clàssics que ja veníem oferint als nostres clients.

D'altra banda, hem cregut oportú incloure els preus de cada servei perquè puguin conèixer des del primer moment els honoraris que la nostra entitat aplica a cada encàrrec i, d'aquesta manera, eliminar sorpreses desagradables en el futur.

Per últim, els recordem que per fer qualsevol comanda només han de posar-se en contacte amb nosaltres a través del lloc web www.jsfassociats.com o bé al telèfon 977 558 858. Així mateix, si tenen alguna qüestió o dubte, a JSF Associats estarem encantats d'atendre les seves peticions.

Esperant que aquestes informacions siguin del seu interès, rebin una salutació ben cordial.

Ramon Sánchez Font
Cap del Departament Comercial
JSF Associats

Salou, 21 de juliol de 2009

Consells per elaborar una carta formal

S'ha d'evitar el llenguatge col·loquial i també les fórmules típiques de les cartes castellanques, com ara: *el motivo de la presente*.

Encapçalarem la carta amb *Benvolgut amic / company / col·laborador / soci / senyor* o bé amb *Distingit amic / company / col·laborador / soci / senyor*. Si el destinatari és de sexe femení, canviarem el gènere del sintagma com és obvi.

De tota manera, sovint no tenim més dades que les del nom de l'empresa o institució. En aquests casos, quan no coneixem el sexe del destinatari, va molt bé utilitzar el *Senyor/a* i el tractament de cortesia de **vós**.. D'aquesta manera, evitarem ambigüitats.

Per acabar, hi ha diverses fórmules de comiat. Recordeu, però, que si la fórmula emprada no incorpora un verb, l'acabarem amb coma. En canvi, si ja l'hi incorpora, l'acabarem amb punt.:

Cordialment, / Molt cordialment, Una salutació cordial, / Salutacions, / Us saludem cordialment. / Rebeu una salutació ben cordial. / Atentament, / Molt atentament,

Proposta d'exercicis

- 1) Canvia la forma de tractament del vostès al vós de la carta formal de l'exemple.
- 2) S'acaba d'obrir un centre cívic al teu barri o població i hi escrius per oferir-los els teus serveis. Explica quina titulació, experiència i disponibilitat horària tens.
- 3) Et dones de baixa de la teva assegurança mèdica perquè n'estàs descontent/a. Explica els motius que t'han dut a prendre aquesta decisió.
- 4) Escriu una carta de reclamació al departament d'Urbanisme de la teva població per explicar-li l'estat deplorable en què es troba una zona del teu barri.
- 5) Et vols vendre el pis i envies una carta a diferents immobiliàries perquè n'assumeixin la venda. Descriu l'habitatge i digues per quant penses vendre'l.
- 6) Amb la teva parella voleu fer un casament civil, però que no sigui "fred". Heu pensat de celebrar la cerimònia en una casa de turisme rural que us han recomanat . Redacteu una carta per explicar-los què voleu i quant us costaria.
- 7) Escriu una carta per donar-te de baixa d'un curs que estàs fent, i digue'n la raó.
- 8) Vols demanar al departament de personal de la teva empresa que et traslladin a la delegació que tenen a la població on t'agradaria anar a viure.
- 9) Amb la teva família heu pensat de fer un viatge a un país que us han recomanat i per això demanes a una agència de confiança que us el prepari.
- 10) Envia una carta d'agraïment a la direcció de l'hospital on han atès un familiar teu

Els textos descriptius

Estructura

Quant a les característiques formals dels textos descriptius hi abunden:

- els verbs copulatius (*ser, estar, semblar*)
- els adjectius qualificatius
*Duia una falda **vermella**, lleugerament **arrugada** i el somriure **encisador** de sempre.*
- els complements del nom
*La falda **de quadres** l'havia comprada al botiguer **de la cantonada**.*
- les oracions simples, juxtaposades, coordinades i les oracions subordinades adjectives (explicatives i especificatives)
La Laia tenia vint-i-tres anys. (oració simple)
La Laia tenia vint-i-tres anys, estudiava dret, era inquieta. Aquell dia portava els cabells recollits. (oracions juxtaposades).
*Aquell dia portava els cabells recollits i la brusa **que li havien regalat pel seu aniversari**.* (oració subordinada adjectiva especificativa).
*Aquell dia portava els cabells recollits i una brusa **que li havien regalat pel seu aniversari**.* (oració subordinada adjectiva especificativa).
*Aquell dia portava els cabells recollits i la brusa de xeviot, **que li havien regalat pel seu aniversari**.* (oració subordinada adjectiva explicativa).
- les comparacions
Tenia els ulls cansats, apagats, com si haguessin perdut la seva lluentor habitual.
- les metàfores (especialment en les descripcions subjectives)
Aquella mirada trista, somorta, feia pensar en el silenci fugisser que precedeix la tragèdia.
- En conseqüència, no hi ha gaires verbs i els temps verbals més abundants són el present i l'imperfet d'indicatiu.
La Laia venia de bona família. Fins i tot es deia que tenia un pis en propietat, quan en aquella edat ningú es podia permetre un luxe com aquell.

Exemples de textos descriptius

Descripció física objectiva de dues persones

Samuel Spade tenia la mandíbula llarga i ossuda, la barba li dibuixava una ferma V, sota una altra V més flexible de la boca. Els narius cap amunt feien una tercera V més petita. Els ulls groc gris eren horitzontals. La V es retrobava quan les grosses celles emergien de dos plecs idèntics sobre el nas aquilí, i el cabell castany clar queia —dels amples polsos— sobre un punt del front. La cara era força agradable, com la d'un diable ros. Digué a Efíe Perine:

—Què hi ha, reina?

Ella era una noia alta i prima, bronzejada. El seu vestit de llana fina li cenyia el cos com si fos mullat. Tenia ulls marrons i juganers en una cara alegre de xicotet. Va tancar la porta darrere seu, i repenjanent-s'hi va dir:

—Hi ha una noia que et vol veure. Es diu Wonderly.

Dashiell Hammett. *El falcó Maltés*. Edicions 62

Descripció física objectiva amb apreciacions sobre el caràcter d'una persona

La Jenny tenia vint-i-dos anys. Havia deixat la universitat al cap de quatre dies d'haver començat, en canvi havia acabat els estudis a l'escola d'infermeres amb el número u i li agradava fer d'infermera. Era una noia atlètica amb bons colors a la cara; tenia el cabell fosc i brillant i, com deia la seva mare, caminava d'una manera masculina (balancejant els braços); tenia un darrere i uns malucs tan esquistats i durs que d'esquena semblava un noi. Segons la Jenny mateixa, els seus pits eren massa grossos; pensava que fer gala de la pitrera la feia semblar «xarona i fàcil».

John Irving. *El món segons Garp*. Columna

Descripció física objectiva amb apreciacions sobre el caràcter d'una persona

Tot i que no era d'una bellesa clàssica, en Langdon, ja amb quaranta anys, tenia el que les seves col·legues anomenaven l'atractiu «erudit»: metxes blanques entre els cabells castanys i gruixuts, uns ulls d'un blau intens, una veu greu molt distingida i el somriure decidit i lliure d'un atleta universitari. Durant l'època universitària havia estat saltador de trampolí, i havia aconseguit un cos de nedador escultòric i de metre vuitanta que havia mantingut amb una gran disciplina fent cinquanta piscines diàries a la universitat.

Els amics d'en Langdon sempre l'havien tingut per una persona un xic enigmàtica, un home atrapat entre els segles. Els caps de setmana es deixava veure pel campus amb texans, discutint gràfiques d'ordinador o història de la religió amb estudiants; altres vegades es posava el vestit de Harris i l'armilla de caixmir i veies que sortia en revistes d'art de primera categoria, que ressenyaven inauguracions de museus on li havien demanat que fes alguna conferència.

Malgrat la seva reputació de professió dur i d'aplicar una disciplina estricta, en Langdon era el primer de practicar el que ell anomenava l'art perdut de la diversió pura. Gaudia de les festes amb un fanatisme contagiós que li procurava una acceptació fraternal entre els seus alumnes. El sobrenom que tenia al campus era el Dofí, en referència a la seva naturalesa afable i a la seva capacitat llegendària de capbussar-se i avançar tot l'equip contrincant en els partits de waterpolo.

Dan Brown. *Àngels i dimonis*. Empúries.

Descripció objectiva d'un lloc

La petita ciutat de Verrières pot passar per una de les més boniques del Franc Comtat. Les seves cases blanques amb llurs teulades punxegudes de teules roges s'estenen per la costa d'un turó, les menors sinuositats del qual són marcades per tofes de vigorosos castanyers. El Doubs s'escola a alguns centenars de peus per dessota les seves fortificacions, bastides en altre temps pels espanyols, i ara enrunades.

Una altra muntanya d'una de les branques del Jura arrecera Verrières per la banda del nord. Els cims trencats del Verra es cobreixen de neu des dels primers freds d'octubre. Un torrent, que s'estimba muntanya avall, travessa Verrières abans d'abocar-se al Doubs, i fa moure un gran nombre de serres de fusta.

Stendhal. *El roig i el negre*. Proa.

Descripció física d'un lloc amb elements subjectius

Mentre grimpàvem pel corriol abrupte que s'enfilava fent giragonses rost amunt, vaig albirar l'abadia. No em van impressionar les muralles que l'envoltaven, semblants a d'altres que havia vist arreu del món cristià, sinó la mola d'allò que després vaig saber que era l'Edifici. Era una construcció octagonal que de lluny semblava un tetràgon (figura perfectíssima que expressa la solidesa i la inexpugnabilitat de la Ciutat de Déu), els flancs meridionals de la qual s'alçaven sobre l'altiplà de l'abadia, mentre que els meridionals semblaven eixir del faldar mateix de la muntanya, en el qual s'encastaven com un espadat. Vull dir que en alguns punts, de baix estant, semblava que la roca s'allargués fins al cel, sense canvi de color ni de matèria, i esdevingués fins a un cert punt frontissa i torrassa (obra de gegants que estiguessin molt familiaritzats amb la terra i amb el cel). Tres ordres de finestres predicaven el ritme trinitari de l'elevació, de tal manera que allò que era físicament quadrat a la terra era espiritualment triangular en el cel. En atansar-s'hi hom s'adonava que la forma quadrangular engendrava, en cadascun dels angles, una torrassa heptagonal, cinc dels costats de la qual es projectaven a l'exterior; o sigui que quatre dels vuits costats de l'octàgon major engendraven quatre heptàgons menors que de fora estant es manifestaven com a pentàgons. Admirable harmonia de tants nombres sants, cadascun dels quals revelava un sentit espiritual subtilíssim.

Umberto Eco. *El nom de la rosa*. Ed. Destino

Descripció física molt culta

A mig aire d'un serrat, cara a migjorn, mas Fragnals aixecava la flota del seu caseriu, com el brancam esponerós la vella alzina arrelada en les dures entranyes de la serra. De lluny semblava un veïnat i no una masia sola. A cada banda de la casa, quadrada, massissa, d'aire senyorial, s'esteniien les dues ales de les corts i dels graners, amb la gran plaça de l'era entremig, que tancava una alta paret amb portal del cantó de migdia. Darrera del mas s'encastellava l'escalat de les muntanyes, tot un encimbell de serres i serres, cobertes de bosc en el faldar, nua i pelada la testa rocosa, que en les més altes i llunyanes encaputxaven les neus eternes. Davant de la casa la muntanya baixava suaument, partida a feixes per les terres de sembradura, fins a la fondalada on el poble de Sant Esteve de la Vall s'arrupia als peus del casal poderós, ramada que s'ajoca a descansar, sota els ulls vigilants del pastor que la guarda. Part d'allà de la vall les serres onejaven altre cop, sempre més i més baixes, fins a confondre's en la boirosa llunyania, amb la plana empordanesa.

Josep Pous i Pagès. *La vida i la mort d'en Jordi Fragnals*. Edicions 62

Proposta d'exercicis

- 1) Identifica en els textos següents (els dos o tres primers de l'annex) les característiques principals que apareixen en una descripció.
- 2) Descriu algun animal domèstic que tinguis tot fent servir comparacions per destacar-ne els trets més singulars.
- 3) Descriu una persona estimada.
- 4) Descriu un personatge famós sense dir de qui es tracta, per tal que el puguem endevinar.
- 5) Descriu la casa on et vas criar i alguns records que hi associes.
- 6) Descriu un paisatge que et motivi especialment, ja sigui per la seva bellesa o per alguna singularitat.
- 7) Adjunta una fotografia i fes-ne la descripció.

Els textos narratius

Estructura

La narració és un text en què es relata la successió d'uns fets o esdeveniments. Per facilitar-ne la comprensió, acostuma a seguir un ordre lògic que, en la majoria dels casos, és cronològic. Podríem dir fins a cert punt que es tracta de la «descripció» d'uns esdeveniments ocorreguts. Per tant, per tal d'enquadrar l'escenari on aquests van succeir, de vegades, pot recórrer a descripcions, tot i que aquestes s'alternaran amb fragments d'acció.

Quant a les característiques formals dels textos narratius, aquests s'estructuren en:

- plantejament
- cos
- desenllaç

La narració s'estructura a partir de la veu d'un **narrador** que relata els fets i pot donar entrada a altres personatges. En aquest sentit, hi ha dues opcions:

- El narrador cita textualment el que diuen els altres personatges: **estil directe**.
—Se t'ha espatllat el rellotge o què dimonis? —va deixar anar el Ramon—. T'havia dit que avui arribessis d'hora!
—Ja hi tornem a ser? —es defensà la Sílvia amb cara de pomes agres.
- El narrador cita amb les seves paraules el que altres personatges han dit: **estil indirecte**.
El Ramon va deixar anar a la Sílvia que si se li havia espatllat el rellotge o què dimonis li passava, ja que ell li havia dit que aquell dia arribés d'hora. Amb cara de pomes agres aquesta es va defensar preguntant-li si ja hi tornaven a ser.

L'estil indirecte es basa en el fil conductor únic del narrador. Hi abunden **verbs** com ara *dir, afirmar, preguntar, demanar, queixar, remugar, exclamar* i **elements d'enllaç** com *que, quan, si, perquè...*

(...) En Childs era quàquer i d'això, i sempre llegia la Bíblia. Era molt bon tio i tot plegat, i m'agradava, però mai no ens posàvem d'acord amb moltes coses de la Bíblia, sobretot amb els Deixebles. Ell sempre deia que si no m'agradaven els Deixebles, doncs no m'agradava Jesús i tota la resta. Deia que, perquè Jesús havia triat els Deixebles, t'havien d'agradar. Jo li vaig dir que sabia que Ell els havia triat, però que els havia triat a l'atzar. Vaig dir que Ell no tenia temps d'anar analitzant a tothom. Vaig dir que no en donava pas la culpa a Jesús ni res. No era culpa seva que no tingués temps. Recordo que vaig preguntar a en Childs si li semblava que en Judes, el que va traïr Jesús i tot plegat, va anar a l'infern després de suïcidar-se. En Childs va dir que segur.

J.. D. Salinger. *El vigilant en el camp de sègol*. Empúries.

Cal tenir present que les intervencions dels personatges en boca del narrador sempre s'articularen en passat, ja que aquest sempre explica un fet ja ocorregut. A més, això comportarà canvis en els referents textuais (*això per allò; aquest per aquell; demà per l'endemà...*). Veiem la correlació següent:

—Em penso que demà plourà —va pronosticar el Jaume.

—Això és el que tu et penses —l'interrompé l'avi—. Que no veus aquests núvols rogencs?

—Oi tant que els veig. No en sóc pas, de cec.

—Cec, potser no ho ets. Però gaire espavilat, Jaumet, segur que no —se li'n fumà l'avi sorneguerament—. Si no sabries que aquests núvols anunciaven vent i no pas aigua.

El Jaume va pronosticar que l'endemà plouria. L'avi l'interrompé tot dient que allò era el que ell es pensava i li va demanar si no veia aquells núvols rogencs.

Aquest li va respondre que oi tant que els veia, que no n'era pas, de cec.

L'avi es fumà sorneguerament del Jaumet en dir-li que cec, potser no ho era, però gaire espavilat segur que no, perquè, si no, sabia que aquells núvols anunciaven vent i no pas aigua.

Estretament relacionat amb l'estil directe trobem aparellada la qüestió de l'ús d'alguns signes de puntuació, com els dos punts, el guió i les cometes. Per consultar aquestes qüestions, vegeu l'aparat del dossier de *Puntuació*.

La notícia

Una notícia és un escrit destinat a difondre objectivament un fet, ja sigui històric, científic o puntual, del qual se'n té coneixement. Per tant, no s'admeten els judicis de valor.

Els manuals clàssics aconsellen que tota notícia respongui a sis preguntes relacionades amb el fet que es vol explicar: què, qui, quan, on, com, per què. A partir de les respostes que s'obtinguin d'aquestes preguntes crearem l'estructura interna de la notícia, que anirà precedida per un titular que en reculli el sentit general, i que, opcionalment, podrà incloure una entradeta en què s'ampliï la informació del titular. A més, la notícia acostuma a presentar els trets següents:

- llenguatge formal estàndard
- estructura sintàctica senzilla per facilitar-ne la comprensió
- ús de recursos gràfics (negreta i diferents mides de lletra) variats

Exemples de textos narratius

Narració

Vam ocupar el petit balcó, ell a la dreta i jo a l'esquerra, de genolls. Amb prou feines ens separava un metre i mig, i era tan estret que l'espai entre el llinard i la barana no feia ni tres pams. Per damunt, pels costats i, encara més, per sota, dotzenes d'estaques de dimensions variables sortien com ullals d'unicorn, apuntant a totes les direccions. Algunes encara mostraven taques de sang blava resseca. En Batís premia la seva escopeta. Al seu costat, a terra, el Remington i tres cilindres de bengales. Havia encès el far. El soroll de la

maquinària ens arribava esmorteït, un carrisqueig de pèndol, més fort quan els vagons dels focus circulaven just damunt nostre, més lleu quan s'allunyaven. La llum escombrava la base de granit i, una mica més enllà, amb oscil·lacions, la frontera del bosc. Però no apareixien. Ràfegues de vent gelat arrossegaven branquillons. Un vent que xiulava fent raspera, indiferent a les emocions que despertava. Quan els focus se n'anaven una foscor quasi absoluta s'apoderava del paisatge.

Albert Sánchez-Piñol. *La pell freda*. Edicions la Campana.

Notícia breu

Un home encasta el seu vehicle contra la comissaria dels Mossos d'Esquadra a Sabadell

Sabadell (ACN).- Els Mossos d'Esquadra han detingut aquest divendres a la matinada un veí de Sabadell, Luis M. L., de 38 anys i nacionalitat espanyola, després d'encastar el seu cotxe contra la comissaria dels Mossos de la ciutat vallesana, segons han informat fonts policials. Els agents li han practicat la prova d'alcoholèmia i ha donat una taxa de 0,48 mg/l d'aire espirat, quan el màxim legal permès és de 0,25. Els fets s'han produït a les dues de la matinada i en aquell moment hi havia tres persones a la sala de recepció, tot i que no hi ha hagut ferits. L'arrestat passarà en les pròximes hores a disposició judicial.

Agència Catalana de Notícies. 17-07-09

Notícia

Condemnat un metge per estafar una àvia

La va entabanar per casar-s'hi i després li va birlar 20.000 euros

J. G. ALBALAT

BARCELONA

L'Audiència de Barcelona ha condemnat a 20 mesos de presó un metge xilè per estafar 20.000 euros a una àvia de 90 anys amb qui s'havia casat en un matrimoni de conveniència per aconseguir la residència legal a Espanya.

Els magistrats de la Secció Setena sostenen que Marko Antonio E. S., de 35 anys, va enganyar Ángeles H. M., a qui va conèixer el 2007 quan va anar a casa seva, al carrer de Sepúlveda de Barcelona, per prestar-li assistència mèdica d'urgències, tot i no tenir el títol homologat. Primer, va convèncer l'àvia perquè li oferís un sostre a casa seva, després perquè es casés amb ell i, després, perquè li entregués diners amb la promesa d'agilitzar una operació quirúrgica.

VIVIA SOLA El tribunal fixa una indemnització de 20.000 euros per al nebot de l'àvia, ja morta, i únic hereu. La decisió judicial recalca que l'acusat, després de «comprovar que la pacient era una àvia, amb una salut precària i que vivia sola», va anar al seu domicili el 2 de novembre del 2007, i va demanar a la víctima que l'acollís perquè, si no, hauria de dormir al carrer. La dona va acceptar. Al cap d'un temps, el metge va convèncer Ángeles perquè contraguessin matrimoni per poder legalitzar la seva situació a Espanya. La víctima va dir que sí i es va iniciar un expedient de regularització.

Amb la convivència, segons els magistrats, l'acusat «va anar guanyant-se la confiança» de l'àvia, a qui prestava, entre altres, serveis mèdics. Per aquesta raó, Marko Antonio sabia que la dona havia de ser sotmesa a una intervenció quirúrgica i que estava en llista d'espera. Davant d'aquesta circumstància, l'imputat «va idear un mitjà» perquè la víctima li entregués diners, «que pretenia apropiar-se», detalla la

sentència. Així, l'home li va dir a la seva dona que ell parlaria amb el metge que l'havia d'operar perquè la intervenció no es fes per la Seguretat Social, sinó a la sanitat privada.

ADÉU SOBTAT Amb l'excusa que necessitava diners per avançar a fi de poder gestionar l'operació, el condemnat va convèncer la seva dona nonagenària perquè li donés, en diverses entregues, un total de 20.000 euros. L'acusat no va realitzar cap gestió perquè l'afectada fos operada a la sanitat privada i el gener del 2008 va comunicar a la dona que abandonava el domicili i que se n'anava al seu país. Dels diners, no se'n va saber mai més res. La víctima va morir abans que se celebrés el judici, però el tribunal ha tingut en compte, sobretot, la declaració que va efectuar al seu dia al jutjat.

El Periódico. 17-07-09. Edició en línia

Proposta d'exercicis

- 1) Relata una anècdota divertida que t'hagi ocorregut en algun moment.
- 2) Explica un conte breu (pots inventar-te'n un o bé narrar-ne algun dels de tota la vida).
- 3) Explica el darrer viatge que has fet.
- 4) Passa aquest diàleg (estil directe) a estil indirecte. Tingues present que hi intervenen 3 personatges.
(...) La Verònica em foradava amb la mirada. Però jo estava ben tranquil·la.
—Ja fa cinc anys que som casats —li vaig dir—. És gaire?
—No, maca, no? —va dir la Verònica—. Es pot dir que esteu ben bé al començament.
La Pepita va acariciar el paquet de llençols amb paper timbrat del Sepu. Va dir:
—Jo no vaig trigar gaire temps a veure que amb en Joan no hi podia durar.
—Però jo duraré —vaig dir.
—Ja no és el començament —li vaig dir a la Verònica—; però tampoc no és la fi.
—No podeu trencar de cap de les maneres. Sou una família cristiana i una llar cristiana en una ciutat cristianíssima.

Terenci Moix. *El dia que va morir Marilyn*. Edicions 62

- 5) Passa aquest diàleg (estil directe) a estil indirecte. Tingues present que hi intervenen 2 personatges
- Però, home!, què hi dius? —acabà per fer la Pauleta—. M'agrada, com t'ho prens. Per aquest camí no anirem enlloc. Tens el fetge de rajada més gran que he vist. Tot ho esperes no sé d'on. Vols que l'emprengui jo, el noi?
- No —respongué secament en Jordi.
- Doncs li'n parlaràs tu?
- Tampoc
- Sí que estem ben ennavegats!

Narcís Oller. *La febre d'or* (text manipulats). Edicions 62

- 6) Escribeu la notícia que creguís que s'adiu a un d'aquests 3 titulars:
- a) Bangalore, a l'Índia, inicia una campanya per prevenir els atacs dels gossos del carrer als ciutadans.
Uns 200.000 gossos vaguen lliurement i sense amo per la metròpolis
- b) Dos professors i cinc alumnes catalans, víctimes d'una estafa.
Els afectats es trobaven de viatge de final de curs a la República Dominicana.
- c) Greus incidents en el partit de 1a Territorial La Llagosta-Turó de la Peira.
Els Mossos d'Esquadra van haver d'escortar l'àrbitre en acabar el partit.

Els textos instructius

Estructura

Els textos instructius han de ser clars i concisos, ja que la seva funció principal és guiar-nos per aconseguir un determinat fi. Això es tradueix en les següents característiques:

- Ús de llenguatge clar i precís
- Sintaxi senzilla:

Frases ordenades mitjançant connectors i enllaços: *d'entrada, en primer lloc, a continuació, després, tot seguit, mentrestant, ahora, per últim, per acabar...*

Ús de perífrasis d'obligació: *haver de + infinitiu, caldre + infinitiu, caldre que + subjuntiu, és necessari + infinitiu, és necessari que + subjuntiu...*

El destinatari de les instruccions, és a dir, el lector, condicionarà la persona gramatical que escollirem per redactar el text., la qual dependrà de la relació que hi mantinguem; doncs, no és el mateix escriure una nota al nostre fill que elaborar un text genèric per a algú que no coneixem. En el primer cas, utilitzarem el *tu*, mentre que en el segon podem recórrer al *vós* (2a persona del plural) o fins i tot utilitzar construccions impersonals en 3a persona del singular (*s'agafa l'enciam i es renta*).

Com a norma general, evitarem les construccions en infinitiu. De fet, en català, per donar ordres genèriques ens adreçem a la 2a persona del plural:

No fumeu *No fumar** incorrecte

No entreu després de sentir el senyal acústic

Cal recordar que les ordres, si són positives, es donen en imperatiu, mentre que, si són negatives, utilitzarem el present de subjuntiu. Així, amb vers velars, no ens han de sorprendre construccions com les següents.

No begueu alcohol, beveu aigua, que heu de conduir.

Exemples de textos instructius

Una recepta (redactada en estil impersonal)

Arròs de peix mallorquí

Ingredients:

Una bona quantitat de peix roquer petit, dit morralla (serrans, donzelles, vaques, esparralls, tords, pastanagues, etc.) o caps i espines grosses de peixos, crustacis, ceba, tomàquet, fonoll bord, all, julivert, arròs, safrà, pebre negre, sal, oli i aigua.

Per fer l'acompanyament, farem servir pebrot verd i tendre o bé raves.

Preparació:

Es posa el peix a bullir amb aigua sense sal i el fonoll. Es fregeix en una paella la ceba, trinxada i, quan sigui rossa, s'hi posa el tomàquet, ratllat. Un cop fet el sofregit, s'aboca la paella a l'olla i es deixa que bulli bé, durant una mitja hora, almenys, fins que el brou estigui ben tèrbol. Després, es cola el brou i s'espren el peix amb la mà de morter, fins que deixi anar tot el suc, si és petit; si és peix gros, es separa per menjar-lo darrere l'arròs i, si són caps, es trien les miques de tall i es posen al brou.

Es fa arrencar novament el bull a aquest brou i s'hi tira la sal, el pebre negre, el safrà i l'arròs (cal que quedi clar). Quan li faltin un parell de minuts, s'hi afegeixen l'all i el julivert, picats al morter.

Un cop cuit, s'aboca de seguida en una sopera, per aturar l'ebullició i que l'arròs no s'estovi. Mentre es menja, es va mossegant un tros de pebrot o de rave, sense amanir, per o de rave, sense amanir, per desembafar.

Extreta de: <http://www.buffetcatala.com/index.html>

Una altra recepta (redactada en imperatiu)**Rotllets farcits****Ingredients:**

pasta fil·lo (a Turquia en diuen yufka)

espinacs frescos

formatge feta

carn picada

cebes

julivert

oli d'oliva

iogurt

llet

ou

sal i pedre

Preparació:

La quantitat dels ingredients dependrà del nombre de persones que n'hagi de menjar.

Prepareu els diferents farciments: carn picada, espinacs i formatge feta.

Peleu i trinxeu una ceba grossa. Sofregiu-la i aromatitzeu-la amb una mica de pebre negre. Després, afegiu la carn picada a la paella, salpebrada al vostre gust, i enrossiu-la. Reserveu-la. Trinxeu un grapat de julivert, només les fulles. En un bol, esmicoleu un tros de formatge feta i barregeu-lo amb el julivert trinxat. Si no teniu feta, podeu utilitzar qualsevol altre formatge blanc. Condimenteu-ho amb pebre negre i reserveu-ho. Trinxeu una altra ceba i sofregiu-la. Esbandiu a raig d'aixeta un bon grapat d'espinacs i escaldeu-los durant un parell de minuts. Quan la ceba es comenci a enrossir, afegiu-hi els espinacs ben escorreguts i barregeu-ho. Deixeu-ho sofregir uns quants minuts més, remenant-ho de tant en tant, i reserveu-ho.

Barregeu una tasetta de llet amb una d'oli. Esteneu els fulls de pasta fil·lo i aneu-los untant amb la barreja de llet i oli perquè no es ressequin i es trenquin.

Per fer els rotlles, agafeu cada vegada un parell de fulls de pasta en lloc d'un; com que aquesta pasta és tan fina si només n'agafeu un, se us podria trencar. Repartiu unes quantes cullerades d'espínacs per tota la superfície dels fulls de pasta fil·lo; enrotlleu-ho i després cargoleu-ho com si féssiu una ensaïmada. Repetiu aquesta operació fins que se us acabïn els espínacs i feu el mateix amb els altres farciments, per poder tenir rotlles de carn picada i també de formatge feta. Poseu els diferents rotlles en safates per anar al forn. Segons la quantitat que en prepareu, els haureu de coure per tandes.

Feu una barreja amb el iogurt, el rovell de l'ou i un bon raig d'oli. Aboqueu un parell o tres cullerades d'aquesta barreja per sobre de cada rotlle i enforneu-ho durant uns 30 minuts.

Els börek es poden menjar calents o freds.

Poden servir aquestes boletes soles o amb una salsa de mantega. Per preparar aquesta salsa, foneu un bon tros de mantega en un cassó a foc mitjà, afegiu-hi pa ratllat i deixeu-ho bullir uns quants minuts.

Extreta de: <http://www.clubdecuines.cat/recepta/rotlles-farcits/1308>

Instruccions tècniques

Manual d'ús del programa VirtualBox

2.1 - VirtualBox 1.5.0 Open Source Edition (OSE).

Per tal que la versió OSE de VirtualBox funcioni correctament en Linkat 2, cal tenir en compte que:

- l'usuari que iniciï VirtualBox pertanyi al grup vboxusers
- el driver vboxdrv estigui carregat

Per assignar l'usuari corresponent al grup vboxusers cal anar a: Escriptori -> Administració del Sistema -> Seguretat i usuaris -> Gestió d'usuaris

Dins de la pantalla de gestió d'usuaris, s'ha de seleccionar l'usuari al qual es vol assignar el grup vboxusers . En aquest sentit, se selecciona amb el ratolí l'usuari i es prem el botó «Edita». L'assignació a grups es troba dins de la pestanya «Detalls» i es marca el grup vboxusers

Pel que fa el driver vboxdrv , la seva càrrega es fa des de Editor (/etc/sysconfig) que es troba dins del YaST

(Escriptori -> Administració del Sistema -> Sistema -> Editor /etc/sysconfig

Un cop obert l'editor de /etc/sysconfig , s'ha de desplegar l'arbre d'opcions que apareix a l'esquerra anant a:

System -> Kernel Dins de les opcions del Kernel, cal seleccionar l'opció «MODULES_LOADED_ON_BOOT» i introduir el driver vboxdrv.

Joan de Gràcia, Enric Basela i Francesc Busquets. Manual d'ús del programa VirtualBox.

Proposta d'exercicis

- 1) Elabora la recepta del teu plat preferit
- 2) Enumera els passos que cal seguir per posar la rentadora de casa teva.
- 3) Dóna les indicacions pertinents que cal seguir per anar de casa teva a l'Aeroport del Prat en transport públic.
- 4) Imagina que la teva parella i tu marxeu quinze dies de vacances i deixeu sols a casa els vostres fills adolescents: deixa'ls una llista d'instruccions per tal que tot vagi bé.
- 5) Regentes un establiment de turisme rural. Fes una llista d'instruccions per als clients, que penjareu darrere de la porta de cada habitació.
- 6) Redacta una llista d'instruccions a uns familiars que se'n van de viatge a un país exòtic que tu coneixes bé perquè hi has viscut dos anys per raons de feina.
- 7) Posa't en la pell d'un metge que ha de donar consells a una dona que tot just acaba de saber que està embarassada per primer cop.
- 8) Enumera els passos exactes que cal seguir per veure una pel·lícula al DVD de casa. Si no tens DVD, dóna indicacions per reproduir un CD en l'equip de música.

Text argumentatiu: article d'opinió

Estructura

Per argumentar entenem presentar raons que defensin una determinada posició respecte d'una qüestió amb la finalitat de convèncer algú. Per tant, hem de tenir present en tot moment que la finalitat d'una argumentació no és només presentar una problemàtica o descriure-la, sinó anar més enllà i fer valer el nostre parer per sobre de les altres raons adduïdes. Ara bé, per aconseguir-ho hem de fer servir un discurs estructurat i lògic; altrament, no podrem influir en el nostre interlocutor.

És per això, que l'estructura de l'article d'opinió és un element cabdal. Així, acostuma a incloure les parts següents:

Títol: apartat que recull de forma sintètica l'esperit del text.

Introducció: retrat de la situació o de la problemàtica que abordarem.

Va bé començar amb una expressió temporal:

Actualment / Darrerament / D'un temps ençà / Sovint sentim a parlar de...

Hi ha una preocupació creixent per ...

Opinió breu: apartat que recull la tesi que pretenem defensar

Per evitar reiteracions, utilitzarem diverses fórmules a fi d'introduir el nostre parer:

Al meu parer / En la meva opinió / Crec que és preferible...

Argumentació: apartat en què presentem les raons que donen suport a la tesi que defensem. Fins i tot, podem aportar una tesi contrària a la nostra per, després, rebatre-la.

1- Idea o raonament

D'una banda... (Quan presentem idees en oposició, avantatges o inconvenients)

En primer lloc...(Quan presentem idees totes en la mateixa línia, reforçant l'opinió)

Separarem aquesta idea de la següent amb un punt i a part.

2- Idea o raonament

D'altra banda / De l'altra

En segon lloc / A més a més

Separarem aquesta idea de la següent amb un punt i a part.

3- Idea o raonament

Finalment / Així mateix / També cal dir...

Separarem aquesta idea de la conclusió amb un punt i a part.

Conclusió: torna a reproduir la tesi principal del nostre discurs i sintetitza breument els arguments presentats. Es recomana de fer-hi una proposta o recomanació de futur referent al tema tractat.

1- Resum o repetició de l'opinió. No ens hem d'embolicar-se amb més raonaments

Per tant / En resum / Per concloure / Així doncs... crec que

2- Proposta optimitzadora, recomanació

No és imprescindible, però si ens hem quedat curts, reforça el discurs.

Caldria que l'Administració prengués mesures.../ Caldria que les parts interessades actuéssim...

Recomanacions per a la redacció d'un text argumentatiu

La forma

- Posa-hi un **títol**, curtet i senzill, sense punt final.
- Fes un punt i a part després d'introduir cada idea o raonament.
- Compta 150 paraules (després del títol) i fes-hi un senyal.

El redactat

- Elimina col·loquialismes i imprecisions:
- No abuis del *jo, personalment* i utilitza només un o dos verbs en 1a persona del singular.
- Evita també vaguetats de l'estil de: *m'agradaria parlar de, vull dir, el tema de l'aigua, això dels incendis...*
- No facis servir l'expressió *a nivell de*. En el seu lloc, escriu *pel que fa a, quant a, en el pla...*
- Acaba totes les frases. Deixa-les inacabades només si es tracta d'enumeracions,
- No cometis un abús dels signes d'admiració i interrogació (! ?)
- Vigila les comes: que no tallin S i V, V i CD / CI, CR...
- No confonguis les oracions explicatives amb especificatives
- Vaig veure el teu germà que portava un paraigües blau* (*quan només tens 1 germà*).
- Vaig veure el teu germà, que portava un paraigües blau (*quan només tens 1 germà*).
- Posa comes davant de les conjuncions adversatives: *però / sinó / tanmateix*
- Evita repeticions, almenys dins del mateix paràgraf: utilitza paraules sinònimes

Exemples d'articles d'opinió

Incendis forestals i conservació del bosc

D'un temps ençà, es parla molt de la conservació dels boscos. Cada any, quan arriba la calor, es produeixen incendis que cremen nombroses hectàrees de massa forestal. És cert que s'han pres mesures per evitar-ho, però els resultats no han estat gaire positius, per tant crec que s'han de plantejar noves estratègies.

En primer lloc, cal promoure el coneixement de la natura. Les mesures de protecció que s'han utilitzat fins ara han volgut allunyar les persones del bosc. S'ha prohibit circular amb cotxe i, en determinades zones, fins i tot amb bicicleta, per la qual cosa poques persones hi poden arribar. Estic convençuda que és millor promoure el coneixement de la natura i educar la gent perquè s'hi acosti amb respecte.

En segon lloc, s'ha de donar suport a la feina dels agricultors i ramaders. Cada vegada hi ha menys pagesos, amb la qual cosa les terres es deixen de llaurar i es converteixen en zones boscoses de les quals ningú no té cura. Passa el mateix als prats on pasturava el bestiar i han quedat abandonats. Els matolls i les branques mortes es van acumulant i augmenta el risc d'incendi.

En tercer lloc, cal aconseguir que hi hagi un equilibri entre flora i fauna. A la natura, cada espècie té la seva funció. És important que hi hagi vigilància per part d'especialistes en medi natural per controlar l'evolució de les poblacions de cada espècie.

Així doncs, penso que les eines valuoses per a la conservació dels boscos i per lluitar contra els incendis són: acostar la gent a la natura, evitar l'abandonament de camps i pastures i millorar l'equilibri del medi natural. Per tot això caldria que l'Administració aportés més recursos humans i econòmics, en lloc de prohibir l'accés a la natura i culpar els ciutadans del progressiu deteriorament del bosc.

304 paraules: elaborat per l'alumna Roser García, 2007

La dona treballadora

Des de fa uns anys, s'ha instaurat una nova festa en el nostre calendari: «El dia de la dona treballadora». Tanmateix aquesta festa no és tan positiva com podria semblar.

D'una banda, és cert que les dones mereixen tota mena de reconeixements pel treball diari a casa amb la família i els fills. Aquesta és una tasca que ningú no aprecia i que fins i tot es menysprea. Que la dona treballi fora de casa i s'ocupi de la seva llar representa un gran esforç, sense cap mena de dubte.

D'altra banda, aquest reconeixement és sexista i posa de manifest una desigualtat. Si l'home i la dona treballen per igual, ens cal un dia de la dona treballadora? Existeix un "Dia de l'home treballador"? O simplement, "La festa del treball"? És evident que les dones pateixen discriminació en l'àmbit laboral: en tenir fills, quan es queden embarassades, quan cobren sous inferiors pel sol fet de ser dones.

En definitiva, caldria preguntar-se si aquesta celebració no és només una manera que l'home s'alliberi de la seva mala consciència o si realment representa un reconeixement.

183 paraules: elaborat per una alumna de nivell S3, 2005

Crítica de cinema

The Queen

Stephen Frears, a *La reina*, reconstrueix, en clau irònica, la setmana —molt crítica— que la monarquia britànica va passar, entre la mort de Diana de Gales i el seu enterrament, amb funerals d'estat a Westminster. De novetats que puguin interessar la premsa rosa sobre tot el que envoltà Lady Di, no n'aporta cap, ni en vol dir res de nou. Allò que li interessa és el significat polític de tot el que passà en les principals institucions de la Gran Bretanya, com a reflex d'un cert estat de coses al nostre món. I, atès que és de poder i de persones humanes de què parla el realitzador anglès, l'ombra de Shakespeare s'hi projecta gairebé com una posada al dia.

La reina resulta una obra subtilment demolidora contra el populisme dels mitjans de comunicació, contra els manipuladors caps de premsa de partits i institucions, contra la involució política de Tony Blair —qüestió que Stephen Frears ha tocat en un altre film, anterior, inèdit encara a casa nostra—. No surt pas gen ben parada la mateixa Diana, ni el tou del príncep Carles. I, malgrat que alguns ho han entès a l'inrevés, galdosa deixa la institució monàrquica...

El pamflet, Frears el defuig totalment; però segueix el fil de les interioritats a Palau i a Downing Street, durant aquells esdeveniments, per anar rebaixant a nivell terrenal l'enrevenada majestuositat monàrquica. I quan té la sobirana desproveïda de l'aurèola gairebé divina que traginava, llavors s'interessa pel factor humà. Contempla la reina com la noieta que es trobà amb una corona al cap i que ha mirat de moure's correctament, com li han dit sempre que ho havia de fer, fins que el món canviat li ha esclatat i ara, gran, no sap ni com s'hi ha de posar. No, Frears no salva la monarquia en aquest film, sinó que, en la més pura tradició de Shakespeare, es mira l'ésser, la testa coronada.

En el que la pel·lícula té de crònica del vincle misteriós entre els ciutadans i la «seva» reina i de constatació de la pervivència de la monarquia malgrat que n'hagi quedat en evidència l'anacronisme, Stephen Frears converteix *La reina* en una mena de Gatopardo anglès. Si l'aristòcrata decadent en aquell film de Visconti deia «cal que tot canviï, perquè tot segueixi igual», aquí es ve a concloure «que tot s'ha de modernitzar, perquè tot segueixi igual». I com a artífex de la metamorfosi aparent, el cineasta assenyala indiscutiblement Tony Blair, que queda ideològicament retratat, sobretot gràcies al contrapunt irònic del personatge vital de la seva dona, Cherie.

La ironia fina, elegant, caracteritza completament la posada en escena de *La reina*, que resulta una pura delícia. Murrís són el guió, el muntatge i les extraordinàries interpretacions dels actors, sobretot la premiadíssima Helen Mirren, en el rol d'Isabel II. Amb un registre tènueament caricaturesc, dóna un simpàtic caire de mandonguilla bullida al rostre reial, estafà el caire tibet del personatge en qüestió i excel·leix meravellosament a l'hora de representar-la com ésser arrossegat de sempre per la Història i desubicat en el present que li toca viure, en què els fets la sobrepassen. Al costat seu, un Michael Sheen amb força retirada a Tony Blair traspua tota l'energia gairebé juvenil del flamant guanyador electoral, la innocència de les seves primeres accions al capdavant del govern, la fusta de líder, l'ambigüitat, les formes elegants, la seva habilitat i intel·ligència polítiques, la seva pròpia descoberta de la realitat humana que la corona tapa.

Salvador Montalt. http://www.totcinema.cat/cs_thequeen.htm

Article d'opinió

Una figura controvertida?

El cap de premsa del polític català ha de tenir present que el polític català no ha llegit la majoria de llibres que es publiquen en llengua catalana. (Com tothom sap, es publica molt, massa.) El polític català no té temps de llegir llibres en llengua catalana. Encara té pendent la trilogia de Larsson i prou feina té fent de polític i llegint en diagonal els llibres dels escriptors catalans en llengua castellana. És per això que, per Sant Jordi, el cap de premsa del polític català li diu quins són els llibres que figura que està llegint (figura que n'està llegint més d'un) i per què els llegeix. Així, quan a les entrevistes li ho pregunten, no fa el préssec.

Però el cap de premsa del polític català també ha de fer altres coses. Per exemple, controlar l'estat de salut dels escriptors catalans amb una certa obra. Perquè si algun escriptor català amb una certa obra es posa malalt, hi ha la possibilitat que es mori. I si això passa, el cap de premsa ja ha d'anar-li preparant al polític català un dossier amb un resum argumental de les principals obres del subjecte i així com una o dues frases que es puguin citar. Perquè quan l'escriptor català amb una certa obra mor, el polític català ha de fer una glossa improvisada davant dels micròfons de les cadenes de tele i de ràdio. I, en un cas així, les vaguetats fan molta pena. El polític català no pot dir només «és una gran pèrdua per a la nostra literatura». El que queda bé és que sembli que el polític català ha llegit alguna cosa del difunt. Que en recordi algun títol i que el digui sense dubtar. Tampoc no cal que el polític català faci tant l'hipòcrita com el columnista que català (que ara era íntim del difunt i comprèn com ningú cada una de les seves frases escrites). Però sí que aniria bé, per no fer el ridícul, que el polític català pogués dir alguna cosa més que «va ser una figura molt controvertida, però la seva obra és molt important».

Empar Moliner. *Avui*. 3-07-2009 (a propòsit de la mort de Baltasar Porcel)

El Tour, el turisme i l'atur

Segons ens informen, el pas per Barcelona del Tour de França ha estat un èxit, malgrat les inclemències de la pluja, que no van reduir la concentració popular entusiasta. No s'ha evitat, però, que alguns ciutadans, amb un punt de crítica resignada, es preguntessin quina mena d'èxit és aquest i quins són els seus rendiments. La resposta l'ha donada la mateixa informació que repeteix allò de posar la ciutat al mapa, una explicació que, amb variants, s'argumenta des dels Jocs Olímpics. Però hi ha una diferència: el pas del Tour ens manté la permanència en un hipotètic mapa del turisme, mentre que els Jocs, a més, van situar-nos al mapa de les grans transformacions urbanístiques, organitzatives i representatives d'una ciutat a la recerca d'una capitalitat sense el suport d'un Estat i sense un finançament estable. És a dir, l'èxit del pas del Tour és, específicament, i potser exclusivament, una bona proclama turística: la ciutat anuncia i ofereix als visitants espectacles atractius d'alt nivell i en recull els resultats econòmics. Per tant, per reconèixer aquest èxit cal estar prèviament d'acord que el turisme és una activitat positiva i beneficiosa per al desenvolupament de la ciutat. I és evident que una bona part de la ciutadania no sembla que ho vegi clar, alarmada pels inconvenients secundaris del turisme massiu que ja es noten des de fa temps i pels que s'anuncien com una tendència irreversible.

El primer que cal subratllar és que, avui dia, les ciutats amb característiques semblants a Barcelona —situació geogràfica, població, sistema i nivell econòmic i polític, referents històrics i culturals, etcètera— són i han de ser, fonamentalment, grans centres de serveis. És a dir, ciutats condicionades prioritàriament pel

sector terciari, un cop superada l'acumulació industrial que les va formar durant els segles XIX i XX. I quan les circumstàncies hi són clarament favorables —com és el cas de Barcelona—, les diverses classes de turisme i els seus derivats ocupen una part important d'aquests serveis i participen directament en la quantificació de la riquesa local. No cal insistir-hi, perquè les dades són prou conegudes i perquè, precisament ara, esperem tots que el turisme sigui un dels primers motors per poder anar superant l'atur provocat per la crisi econòmica.

Però, tot i aquestes evidències —que cal matisar i àdhuc discutir segons les específiques realitats econòmiques i socials—, es manté una marea de rebuig ciutadà que prové de dos pols d'opinió. El primer és l'acusació que la relativa prioritització del turisme comporta un oblit de les autèntiques necessitats del ciutadà; el perill del parc temàtic contra el valor social dels serveis urbans, la falsa monumentalització escenogràfica sense contingut, les dificultats per assolir un autèntic desenvolupament social sotmesos a la immediatesa de l'especulació econòmica al servei de minories, etcètera. És a dir: la defensa dels interessos de la ciutadania enfront d'una mercantilització invasora que tergiversa les prioritats socials. El segon pol d'opinió es refereix més directament a la qualitat del turisme i l'accepta només amb la condició d'una millora en la procedència social i en l'estètica de les activitats. És a dir: reclama un turisme que correspongui a una classe social més elevada, més ben educada en les convencionalitats burgeses. En resum, des del primer pol es jutja el turisme com un instrument que frena la possible revolució socialista en les ciutats neoliberals i capitalistes i, des del segon, com un element a requalificar positivament per enfortir i consolidar aquest tipus de societat.

Les dues posicions presenten arguments parcialment plausibles, però obliden des de diferents punts de partida una dada important: a més del valor econòmic, el turisme té un valor social i cultural, tant per als que el practiquen com per als que el reben. I això és important que ho tinguin en compte els dos sectors crítics. Per una banda, el turisme no ha d'estar en contradicció amb els drets de desenvolupament de la ciutadania autòctona, ans al contrari, perquè complementa molts valors col·lectius: una ciutat atractiva per al turisme té unes qualitats que també afavoreixen els que l'habiten de manera contínua. Per altra banda, el caràcter popular, juvenil i poc presumptuós, però agressiu i participatiu, del nostre turisme és un instrument d'intercomunicació —i d'igualador de classes— molt millor que el que seria la nostàlgia de les elits que ha quedat ancorada en l'isolament dels paradisos fiscals. Volem que els objectius del turisme se sumin amb normalitat a l'oferta d'objectius de la ciutadania i que els turistes reforcin la integració d'unes classes socials vives i participatives que ens ajudin a ser més lliures i menys conservadors.

Per això, el pas del Tour per Catalunya fou un fet positiu. No només com a propaganda de la capacitat d'oferta turística, sinó com a model d'integració. Però, també per això mateix, convé recordar a les nostres administracions que cal generalitzar l'experiment, fins que un dia o altre, en lloc d'entusiasmar-nos amb una carrera de bicicletes, ho puguem fer —secundats, si cal, pel turisme— amb una carrera de museus, d'hospitals, de teatres, de concerts i de serveis públics que acreditin un prestigi tant o més potent que el del Tour de França i que, com els Jocs Olímpics, sigui, a més a més d'un espectacle popular, la proclamació d'unes millores ciutadanes

Oriol Bohigas. *El Periódico*. 14-07-09

Proposta d'exercicis

- 1) Hem esborrat els connectors d'aquest text: decideix amb els companys quins hi anirien bé. Valoreu si, a més, també s'hi pot fer alguna altra correcció.

Un gos, no una joguina

Sovint i, _____, quan s'acosten les vacances, sentim a parlar de la quantitat de gossos que queden abandonats pels seus amos _____ no poden o no volen endur-se'ls de vacances. Crec que abans de comprar o acceptar un gos s'ha de tenir molt clar que no és una joguina _____ un ésser viu que comporta tota una sèrie de responsabilitats i, que per conviure amb ell, ha de tenir afinitats amb els amos.

_____, tot animal de companyia comporta unes responsabilitats i unes despeses. S'ha d'educar per tal que respecti les normes i obeeixi els seus amos. S'ha de cuidar, és a dir, netejar-lo, portar-lo al veterinari i, al igual que un fill, vacunar-lo quan cal. _____, i molt important, un gos ha d'estar ben alimentat, amb bon menjar, no amb les sobralles que rebutja la família. I això durant tota la vida de l'animal, entre deu i quinze anys.

_____, cal ser molt conscient que si s'ha de conviure amb un gos, aquesta convivència serà millor si s'escull un gos afí amb el caràcter i mode de vida dels amos. Si aquests no són gaire amants de llargues passejades, _____ no triar un gos que necessiti fer molt exercici diàriament i, de la mateixa manera, si el pis és petit i sense terrassa un gos de mida gran patirà per falta d'espai.

_____, tots aquests arguments semblen pur sentit comú _____ a vegades són oblidats o no tinguts en compte a l'hora de triar un gos. _____, crec que caldria fer campanyes informatives des de l'Administració i Associacions d'Amics dels Animals _____ de donar a conèixer tot el que suposa i comporta tenir un gos a casa. _____ d'aquesta manera s'aconseguiria que les estadístiques d'abandonaments no anessin en augment any rere any.

Elena Vivancos, curs SS 2008-09

- 2) Llegeix atentament el text següent. Per grups, discuteix si el text que acabeu de llegir és un text argumentatiu o no. Per decidir-ho, podeu servir-vos de la graella, que respon a l'estructura que ha de tenir un text d'aquest tipus.

La cirurgia estètica, principal font de reclamacions

Sigui perquè l'operació no surt bé o perquè el resultat no respon a les expectatives del pacient, la cirurgia estètica s'ha convertit en una de les principals fonts de reclamacions contra els metges.

Consultes plenes a rebentar, falta de transparència en la comunicació entre el metge i el pacient, i els pobres resultats de moltes operacions de cirurgia estètica són algunes de les principals causes que han provocat un augment de fins al 30 per cent en el nombre de reclamacions contra metges espanyols l'any passat.

Un altre punt a tenir en compte és l'edat dels pacients, que cada cop són més joves. Malgrat això, la consellera de Salut veu innecessari prohibir la cirurgia estètica a menors d'edat perquè abans dels 18 anys ja es demana un permís escrit de la família. Tot i així ha assegurat que es fan poques intervencions a menors i que a més a més hi ha d'haver una responsabilitat individual i familiar.

En conclusió, podem dir que sovint els pacients es posen en mans de metges poc professionals i, a més, no saben quins són els riscos que comporta la intervenció. Cal tenir en compte, però, que les noves tecnologies han avançat en aquest aspecte de la cirurgia tot i que també han esdevingut altament perilloses per una aplicació incorrecta.

TÍTOL:
Introducció:
Tema: _____
Opinió (favorable / desfavorable): _____
Arguments
Primer: _____
Segon: _____
Conclusió (propostes)
Primera: _____
Segona: _____

- 3) Elabora una crítica d'un llibre o d'una pel·lícula que no t'hagi agradat gens.
- 4) Elabora una crítica d'un llibre o d'una pel·lícula que t'hagi agradat molt.
- 5) Escriu un article d'opinió al voltant d'aquest tema: s'haurien de prohibir els espectacles taurins?
- 6) Escriu un article d'opinió al voltant d'aquest tema: considereu que es fa un tractament excessiu dels esports als mitjans de comunicació?
- 7) Escriu un article d'opinió al voltant d'aquest tema: creieu que s'està produint una pèrdua de valors en la societat actual?
- 8) Escriu un article d'opinió al voltant d'aquest tema: sou partidaris de rebaixar l'edat penal per sota dels 16 anys?
- 9) Escriu un article d'opinió al voltant d'aquest tema: cal legalitzar el cànnabis per a usos terapèutics?
- 10) Escriu un article d'opinió al voltant d'aquest tema: els catalans som un poble avorrit?

Puntuació

Puntuació

La coma

La coma és l'element tipogràfic que té més funcions. En general, s'utilitza una coma per indicar una pausa menor en el discurs o una alteració en l'ordre lògic de la frase.

Si n'estàs, de cofoia, amb els teus fills. (alteració de l'ordre)

Així, a continuació figuren alguns usos bàsics de la coma.

- Posem una coma: en les **enumeracions**, si no hi ha una conjunció que faci de nexa
 - *Porteu pomes, peres i plàtans.*
 - *Ens ho passarem molt bé: anirem a la platja, farem senderisme, visitarem runes...*

- Posem dues comes entre: **incisos, aposicions, conjuncions** (aclariments prescindibles)
 - *Aquest noi, que té molta experiència, serà el nostre monitor.* (incisos)
 - *L'autor de la novel·la, Albert Villaró, viu a la Seu.*
 - *Viu a la Seu i, tanmateix, ha nascut a Olot.* (Es delimita la conjunció per emfasitzar)

- També posem dues comes entre: **vocatiu, exclamacions** (són una invocació, una crida),
 - *Vine, Adrià, et truca la Gina.*
 - *Apa, nena, què em dius, ara!*

- Però, només una coma en la **supressió verbal**:
 - *Ella estudia força i el seu xicot, no gaire.*

- De vegades posem una coma davant de **conjunció adversativa**:
 - *No m'ho dirà avui, sinó demà. Ahir plovia, i tanmateix van sortir de passeig.*

- I no posem mai **cap** coma entre **subjecte i verb; verb i CD, CI, CP**
 - *Aquell noi que seu al darrere és veí meu. Saben que han de fer més exercicis*

Els dos punts

Com a norma general, els dos punts introdueixen un fragment que acostuma a estar subordinat al fragment anterior per una relació de causalitat, conseqüència o oposició.

- *La jove va envermellar: aquell comentari obscè anava dirigit cap a ella.* (causalitat)
- *La pluja havia fet malbé la collita: aquella tardor haurien de malmenjar un altre cop.* (conseqüència)
- *Semblava que aquells marrecs devien conèixer la víctima: res més lluny de la realitat.* (concessiva)

Amb tot, l'ús més habitual dels dos punts és per introduir una enumeració o un exemple:

- *El calaix de la tauleta de nit era ben bé un fidel reflex del caos que imperava per tota la cambra: hi havia escampades unes monedes soltes, un despertador que no funcionava, un tros de paper amb*

unes anotacions, unes quantes píndoles per dormir, un llibre d'autoajuda, un bolígraf, un llapis sense punta, dos encenedors...

Un altre dels usos característics dels dos punts és per introduir les paraules d'una altra persona. Aquest és un recurs molt utilitzat en premsa escrita.

- *El president de l'executiu francès va declarar: «estem treballant perquè la pau sigui una realitat ben aviat».*

A més, escriurem majúscula darrere dels dos punts sempre que el text que segueixi a continuació inclogui un punt (seguit o a banda). En canvi, si no hi ha puntuació forta, escriurem minúscula darrere dels dos punts.

- *La llista de tasques incloïa: refer la façana, pintar l'habitació dels nens, reparar les canonades, canviar les finestres i instal·lar el parquet.*
- *La llista de tasques semblava no tenir fi: Primer, calia refer la façana, la qual cosa obligava a un esforç econòmic important. Després, pintarien l'habitació dels nens, que estava tota malmesa dels cops i les trompades. De les canonades i les finestres, se n'encarregaria el Jaume, que hi tenia molta traça. Per últim, farien avisar algú perquè instal·lés el parquet, ja que volien que quedés perfecte.*

Les cometes

En català s'han de fer servir les cometes baixes «». Es fan servir per introduir les paraules d'una altra persona. Ja sigui una citació del narrador o la que fa un personatge en un diàleg per referir-se a una altra persona.

El president de l'executiu francès va declarar: «estem treballant perquè la pau sigui una realitat ben aviat».

—*La Sílvia es pensa que em mamo el dit. L'altre dia va i em diu: «però tu ja ho saps que el Jordi i jo vam sortir junts, oi?».* La molt porca...

—*Això et va dir? Quina barra que té!*

—*Sí, sí. I espera, que la cosa no es va acabar aquí. Després em solta: «La veritat és que era un paio guai. Fet i fet no sé per què ho vam deixar».*

El guió

En l'estil directe (en els diàlegs), cada vegada que intervé un personatge, les seves paraules han d'anar precedides per un guió.

—*I del crim, què?*

—*Quin crim?*

—*El de la Fina aquesta. No dus que la portaves en barca?*

—*Sí, home, a un funcionari li contaré jo segons què.*

—*Per això, tranquil, que m'han acomiadat.*

—*Això és una altra cosa, home! I es pot saber per què t'han fotut fora?*

—*Vaig robar la caixa forta.*

Isabel-Clara Simó. *La innocent*. Columna.

Quan parla un personatge, i el narrador n'interromp el discurs, aquesta interrupció també anirà entre dos guions. En canvi, si el narrador només fa un aclariment després del personatge, només caldrà posar un guió al principi de la intervenció del narrador:

—M'has de dir on eres —li vaig dir, sorprès per la ràbia i el ressentiment que hi havia en la meua veu—. Ja n'hi ha prou de silenci, Grace. Has de parlar.

—No puc —va dir.

—Sí que pots. Has de parlar.

Pau Auster. *La nit de l'oracle*. Edicions 62

Exercicis

1. Posa les comes i els punts i seguit que falten en aquest text.

Ja en aquella època el Julià havia començat a passar les nits en blanc escrivint relats des de la mitjanit fins que es feia de dia històries en què buidava la seva ànima a la Penèlope després visitant la casa de l'avinguda del Tibidabo amb una excusa qualsevol buscava el moment d'esmunyir-se d'amagat a l'habitació de la Jacinta i li lliurava les quartilles perquè ella les donés a la noia a vegades la Jacinta li donava una nota que la Penèlope havia escrit per a ell i es passava dies llegint-la i rellegint-la aquell joc durà mesos mentre el temps els robava la sort el Julià feia el que fos necessari per ser a prop de la Penèlope la Jacinta l'hi ajudava perquè volia veure feliç la Penèlope per mantenir viva aquella llum el Julià per la seva banda sentia que la innocència casual de l'inici s'esvania i que calia començar a guanyar terreny

Text de *L'ombra del vent*, de Carlos Ruiz Zafón

2. Torna a escriure aquest text puntuant-lo adequadament i transcriu-ne el diàleg en estil directe.

Hòstia Andreu que fa estona que t'esperem baixes o què me n'havia oblidat i era la primera vegada en quinze anys que em passava cada dijous a dos quarts de deu del vespre feia una partida amb tres amics era una cita sagrada que només s'interrompia durant les vacances quinze dies per Nadal i en casos de força major durant les èpoques més dures no hi havia faltat ni un sol dia tot i que no era pas la millor companyia i sovint quedava en blanc amb les cartes a la mà sense entendre quin era el joc que tenia com si les cartes no representessin valors diferents però era la meua teràpia i els meus companys ho comprenien i m'ajudaven Miquel ja vinc perdoneu

Text de *Blau de Prússia*, d'Albert Villaró

3. Torna a escriure aquest text puntuant-lo adequadament i transcriu-ne el diàleg en estil directe.

Esclafà la boca contra la meva es desenllaçà i digué adéu Xavier que tinguem sort va córrer escales amunt s'aturà un moment en arribar al replanet però era massa fosc perquè pogués veure si aixecava la mà només distingia la massa més obscura del seu cos que després reprengué l'ascensió i es va fondre en la llunyania de l'entrada darrere meu a l'altra banda del pati la porta de fusta deixà escapar el grinyol de les frontisses mal oliades i la veu de la mare preguntà ets tu Xavier

Text de *Joc brut*, de Manuel de Pedrolo

4. Puntua aquest text, tot tenint en compte que hi ha diàleg d'estil directe.

Vaig comprovar-ho minuts després quan li vaig preguntar a la portera si en aquell edifici hi vivia una noia invàlida una noia invàlida s'estranyà no aquí no n'hi ha cap potser no hi és ara vaig fer jo mentre per dintre meu tot s'esfondrava però estic segur que uns vuit o nou mesos enrere hi era no no va insistir vostè fa temps que és portera vaig preguntar-li des que es va construir la casa i que jo recordi mai no hi ha viscut cap invàlid una noia que va tenir un accident de cotxe vaig insistir jo.

Text de *Joc brut*, de Manuel de Pedrolo

5. Puntua aquest text, tot tenint en compte que hi ha diàleg d'estil directe.

Al cap d'un moment arribaven al moll després de deixar caure la motxilla dins la canoa en Noah la va revisar de seguida per comprovar que no s'hagués deixat res i tot seguit la va empènyer fins a l'aigua puc fer alguna cosa no només fica't a dins quan ella va haver abordat la canoa ell la va empènyer més cap endins sempre a la vora del moll llavors va passar àgilment de l'embarcador a la canoa bo i col·locant els peus amb tota cura per tal d'evitar que l'embarcació es capgirés l'Allie es va quedar impressionada per la seva agilitat sabent que el que havia fet tan prestament i fàcil era molt més difícil que no ho semblava

Text de *El quadern de Noah*, de Nicholas Sparks

Exercicis complementaris

Comprensió lectora

1. Digueu si aquestes afirmacions són veritables o falses segons el text que tens a continuació.

El Tibet

El Tibet és un país únic i llegendari. Enfilat al capdamunt del món, en un plató desmesurat, apedaçat per llacs de tots els colors i encerclat per muntanyes de cristalls de glaç, llar d'esperits i deïtats. Una terra sagrada amb monestirs recòndits, fortaleses escarpades i poblets que són com espurnes brillants d'un paisatge batut pel vent i el silenci.

Però aquesta estampa idíl·lica – per bé que amb una realitat menys perfecta – es va esmicolar amb la irrupció de la Xina. Des de fa més de mig segle, la por tenalla els tibetans que paguen la seva resistència a deixar-ho de ser amb una repressió ferotge, accentuada per la revolta de fa un any. Els xinesos controlen el país, ara més prohibit que mai. Les forces de l'ordre patrullen per les ciutats com Lhasa, la capital. Planten guàrdies en carrers i places o tiradors als sostres de les cases, sota les banderoles d'oració.

Detenen els sospitosos – n'hi ha un miler que han desaparegut sense deixar rastre – i envaeixen monestirs de monjos pacífics i riallers. Castiguen els rebels, els engarjolen o els sotmeten a cursos de reeducació, obligant-los a renegar del que són, del que pensen i de qui els representa: el Dalai-lama. Hi ha zones inaccessibles on els bulldòzers escarben la terra, àvids de minerals. Pobles fantasmes que esperen omplir-se de vida amb els immigrants que cada dia arriben a milers amb el tren de Pequín. I nòmades tibetans obligats a sedenteritzar-se en poblats xinesos on són incapaços d'adaptar-se. De tot plegat Xina en diu l'alliberament pacífic del Tibet.

Toni Arbonès, *Avui* de 29-03-09

1. El Tibet és un país situat a una gran altitud.	
2. És un país amb una realitat idíl·lica.	
3. Els tibetans paguen cara la seva resistència a deixar-ho de ser.	
4. Forces de l'ordre tibetanes patrullen pels carrers de Lhasa.	
5. Els nòmades tibetans viuen lliures i apartats de la resta.	
6. Es calcula que han desaparegut un miler de tibetans sospitosos de resistència al règim de Pequín.	
7. El govern xinès ofereix cursos de reeducació gratis a qui ho demani.	
8. Hi ha molts monestirs habitats per monjos força bel·ligerants.	

2. En un fòrum digital sobre política internacional ha aparegut aquest article. Llegeix-lo.

En uns moments baixos de la seva economia, als Estats Units va sorgir una polèmica per les desmesurades retribucions que percebien els alts càrrecs de les empreses, malgrat els saldos decreixents dels seus comptes de resultats.

Com a conseqüència de la polèmica, la SEC, l'organisme regulador de les empreses que cotitzen els seus títols a la Borsa de Nova York, va exigir a aquestes empreses que informessin públicament de les obligacions contretes amb els seus directius.

Només es pretenia millorar la transparència perquè els accionistes afectats poguessin prendre les mesures adequades i així evitar situacions que jutgessin abusives. Una mesura coherent amb la seva fe en el mercat i en la llibertat de pactes.

Ara aquesta polèmica s'ha desplaçat a Europa. En la recent reunió dels 15 ministres de Finances que integren el denominat Eurogroup es va posar sobre la taula l'estudi de les mesures que cal prendre per reduir les compensacions, jutjades excessives, sobretot en moments de crisi, que sota diverses formes perceben molts dels alts executius de les grans companyies europees.

El comissari Joaquín Almunia es va queixar de la pàl·lida aplicació de les recomanacions que, el 2004, havia formulat la Comissió Europea sobre el govern corporatiu, i també de les que feien referència a les condicions de remuneració dels alts càrrecs.

En vista de l'escàs ressò, ara els ministres s'inclinen per mesures coactives de tipus fiscal. Holanda s'ha avançat i el seu Parlament discuteix imposar un impost extraordinari del 30% sobre els anomenats «paracaigudes daurats», o sigui, les compensacions que abonades als que abandonen el càrrec, o del 15% sobre les aportacions als fons de pensions dels que perceben més de mig milió d'euros anuals. Fins i tot Itàlia, per boca del ministre de Finances de Silvio Berlusconi, s'ha declarat a favor d'adoptar mesures similars.

La conclusió és que, malgrat el vendaval globalitzador que recorre el món, perviuen diferències entre els EUA i Europa, si més no en la confiança que dipositen en les forces del mercat per corregir desigualtats distributives.

Antoni Serra Ramoneda

a) S'han fet aquestes afirmacions sobre el text. Digueu si són veritables (V) o falses (F).

1. Als EUA es plantegen per què cobren tant els directius d'empreses quan disminueixen els beneficis empresarials.	
2. La Borsa de Nova York va exigir que les empreses publicuessin a la premsa els sous dels directius.	
3. Els accionistes en temps de crisi coneixen el que perceben els directius per evitar les pèrdues de l'empresa.	
4. L'Eurogrup considera que els sous que reben els executius s'han de reduir en temps de crisi econòmica.	
5. La Comissió Europea va aconsellar l'aplicació de la normativa aprovada el 2004 sobre la reducció de les retribucions dels alts càrrecs.	
6. Holanda està estudiant l'aplicació d'un impost extraordinari per a algunes compensacions que reben els directius.	
7. A Europa els accionistes tenen limitades les correccions salarials dels directius en temps de crisi, a diferència dels EUA.	

b) La teva parella ha vist que t'has passat tota la tarda enganxat al fòrum i ara vol saber de què anava el text que ha portat tanta polèmica. Quina creus que és la intenció del text? Tria la resposta correcta.

- 1) Criticar les mesures insuficients de les empreses americanes i europees per regular els sous dels directius.
- 2) Denunciar els sous abusius dels alts càrrecs perquè el govern els reguli amb impostos especials.
- 3) Exposar la diferència entre EUA i Europa pel que fa a les regulacions de les retribucions dels alts càrrecs.

c) Quin d'aquests títols posaries al text?

- 1) Imposts per regular els sous milionaris.
- 2) Els governs mesuren els sous dels directius.
- 3) Retribucions milionàries als directius.

3. Llegeix atentament aquest text i els tres resums que tens a continuació. Decideix quin és el resum correcte i subratlla quins són els errors que contenen els altres dos que els fan ser poc correctes.

CONCILIAR LA FAMÍLIA I LA FEINA

Sovint s'utilitza l'expressió dona treballadora per indicar la dona que fa un treball retribuït, sigui per compte propi o aliè. La frase és un xic injusta per a tantes i tantes dones que han treballat i treballen molt a casa seva, cuidant els fills i la família; són les anomenades mestresses de casa. Aquesta dedicació a la família, anys enrere més nombrosa que ara, ha suposat exercir un gran nombre de feines que avui ja han esdevingut una professió: cuinar, rentar la roba, planxar, netejar la casa, cuidar els nens, els avis, els malalts, etc. La gran diferència és que la mestressa de casa no percep cap retribució per aquestes feines.

Aquesta dedicació exclusiva a la família té diversos inconvenients: la dona no rep retribució, ni cap renda monetària directa, ni cotitza a la Seguretat Social, cosa que la fa dependre econòmicament del marit; si aquest desapareix o deixa de tenir ingressos, la dona queda sense recursos i el dia de demà no tindrà pensió de jubilació. A més, la dona que no treballa fora de casa també pot quedar desvinculada més fàcilment del món extern, del seu entramat cultural i associatiu, de la seva evolució tecnològica, del batec diari...

Amb el temps hi ha hagut un canvi de les coses i avui totes les famílies ja es plantegen que les dones han de tenir ingressos econòmics i, per tant, la seva pròpia professió i ofici. La progressiva incorporació de la dona al món del treball és un signe de modernització i de progrés. Els països més desenvolupats són aquells en què hi ha una major proporció de dones que treballen (Suècia, EUA, Holanda, Canadà, Dinamarca, etc.), és a dir, els que tècnicament tenen la major taxa de població ocupada femenina. La taxa mitjana d'ocupació femenina europea és del 40,1% i a Catalunya, del 35,3%. S'observa que per arribar a la mitjana europea, més elevada, encara hem de fer un esforç notable.

La incorporació de la dona al treball fa necessari configurar un nou sistema que permeti un repartiment equilibrat de responsabilitats entre la vida professional i la vida privada; amb aquesta finalitat es va crear la Comissió Interdepartamental de Conciliació Laboral i Responsabilitats Familiars, amb participació de sindicats i associacions empresarials. Les recomanacions plantejades per aquest òrgan s'agrupen en tres blocs: a) prestacions en temps, per exemple maternitat, excedències dels pares i flexibilitat d'horaris laborals, comercials i escolars; b) prestacions en serveis, com ara l'atenció a les famílies amb persones dependents; c) prestacions econòmiques, entre d'altres, subsidis familiars i desgravacions fiscals.

A	<p>El text ens parla de la incorporació de la dona al món laboral. Durant molts anys les dones han estat treballant a casa sense rebre un salari i sense cotitzar a la Seguretat Social. Són dones que depenen dels seus marits, i si aquest l'abandona o es queda sense feina, no tenen ingressos.</p> <p>A més a més, les tasques que aquestes mestresses de casa realitzen han esdevingut feines, com són cuinar, rentar la roba, cuidar els avis, etc. Però aquestes dones realitzen les feines sense rebre cap benefici.</p> <p>A molts països ja s'està produint un canvi, les dones s'estan integrant al món laboral. Els països on hi ha major proporció de dones treballadores són el Canadà, Dinamarca, els Estats Units, entre d'altres. Països amb un gran potencial econòmic.</p> <p>A Europa hi ha un 40,1% de dones treballadores, a Catalunya un 35,3%. Encara queda bastant per millorar. Però ja s'ha creat una comissió que ha dut a terme una sèrie de recomanacions: a) prestacions en temps, b) prestacions en serveis, c) prestacions econòmiques. Amb aquestes recomanacions es vol facilitar la incorporació de la dona al món laboral, ja que aquest fet és digne de modernització.</p>
B	<p>L'autor/a del text exposa diferents aspectes que cal tenir en compte a l'hora de tractar el tema de la possible conciliació de la família i la feina.</p> <p>Des de bon començament, l'autor/a deixa ben clar que aquest tema afecta només les dones. Són les dones les que socialment es troben dividides en treballadores i mestresses de casa, divisió totalment injusta.</p> <p>A continuació, l'autor/a fa esment, breument, dels inconvenients que suposa per a la dona la dedicació exclusiva a la família i la llar (dependència econòmica, desvinculació del món extern...), i afirma que en el marc de les societats actuals modernes, s'accepta i es defensa la incorporació de les dones al món del treball, no només pels beneficis socials que això comporta, sinó també pels beneficis socials derivats. Certament, l'autor/a subratlla que els països amb un índex d'ocupació femenina més alt són els més ben situats des del punt de vista econòmic (Suècia, el Canadà, els Estats Units...).</p> <p>A Europa, aquesta taxa és d'un 40,1% i a Catalunya, d'un 35,3%.</p> <p>Finalment, l'autor/a fa esment d'un organisme governamental, creat a Catalunya, que té com a objectiu fonamental la formulació de mecanismes que afavoreixin la incorporació de la dona al món laboral i el subsegüent repartiment de responsabilitats familiars: la Comissió Interdepartamental de Conciliació Laboral i Responsabilitats Familiars, que determina prestacions en temps, en serveis i d'ordre econòmic.</p>
C	<p>Sovint s'interpreta que la dona treballadora és només aquella que treballa fora de casa, i no es té en compte el fet que les mestresses de casa duen a terme un gran nombre de tasques que actualment ja han esdevingut una professió.</p> <p>Les mestresses de casa, a més, es troben amb una sèrie d'inconvenients, com el fet de dependre del marit per no tenir cap compensació econòmica, ni cap cotització a la Seguretat Social i, també, la possible desvinculació del món extern.</p> <p>Amb el temps, però, hi ha hagut un canvi de mentalitat, i ja hi ha el plantejament generalitzat que les dones han de tenir ingressos econòmics i, per tant, la seva professió i ofici. Aquesta incorporació de la dona al món laboral ha generat la creació d'una comissió, amb participació de sindicats i associacions empresarials, que vetlla per un repartiment equitatiu de responsabilitats entre la vida professional i la privada.</p>

Exercici extret de:

http://antalya.uab.es/gab-llengua-catalana/www/cat/netcat/pop_mostra_matresum.htm

Comprensió oral

1. Escolta el programa *Afers Exteriors*. En aquest capítol, en Miquel Calçada viatja fins a Finlàndia i entrevista catalans que viuen allà. Respon les preguntes que hi ha a continuació.

		V	F
1.	A Finlàndia es parla el rus, el finès i el suec.		
2.	Més enllà del Cercle Polar Àrtic no surt mai el sol.		
3.	No és gaire difícil treballar de follet.		
4.	En Francesc dedica 2 hores setmanals a tallar fusta per fer-ne llenya.		
5.	Un idioma amb estat té les de perdre.		

2. Escolta *Davant el mirall* un relat de la secció *Conte corrent* del programa *El matí de Catalunya Ràdio* i digues si les següents afirmacions són vertaderes o falses.

	V	F
Cada cop més sovint el protagonista de la història ha d'anar a algun enterrament.		
El protagonista va veure, una nit, un accident en un polígon industrial.		
El protagonista va avorrir Lluís Llach arran del disc "Campanades a mort".		
En sopars d'amics, el protagonista mai reia dels acudits que escoltava.		
Al protagonista del relat no li agraden les olives mortes.		
Fa poc que el protagonista treballa per a una empresa de pompes fúnebres.		
El protagonista del monòleg va anar perdent els amics a causa de la seva obsessió per evitar la mort.		
El protagonista s'afaita amb els llums apagats.		

3. Escolta *Màquines sensibles* un relat de la secció *Conte corrent* del programa *El matí de Catalunya Ràdio*, i escull la continuació adequada per a les oracions següents.

- 1) En Ferran Martell té sort perquè...
 - a) troba un vol directe de Las Palmas a Barcelona.
 - b) troba un vol barat de Las Palmas a Barcelona.
 - c) troba un vol a Barcelona en els dies que més li convenen.
 - d) agafa un avió a Barcelona a l'últim moment.
- 2) En Ferran Martell va arribar a l'aeroport...
 - a) amb les maletes preparades.
 - b) amb dues jaquetes posades.
 - c) preparat per passar per l'arc de metalls.
 - d) amb els ulls plens de lleganyes.
- 3) A l'aeroport de Las Palmas, un guàrdia civil examina en Ferran...
 - a) amb un detector especial.
 - b) amb un detector avançat.
 - c) amb les mans.
 - d) amb un detector manual.

- 4) En Ferran té uns claus a la cama que li van posar arran...
- a) d'un accident de moto.
 - b) d'una entrada rebuda en un partit de futbol.
 - c) d'un accident d'esquí.
 - d) d'un accident de cotxe.
- 5) En Ferran portava els claus...
- a) des que va anar a esquiar.
 - b) des de feia dos anys.
 - c) des de feia molts anys.
 - d) a la cama dreta.
- 6) A en Ferran Martell li deien "cul de ferro" perquè...
- a) tenia el cul molt dur.
 - b) no feia exercici.
 - c) s'aixecava molt poc.
 - d) el tenia molt gros.
- 7) Havent punxat en Ferran...
- a) el prenen per un narcotraficant.
 - b) en cinc minuts li donen el resultat.
 - c) no li surt sang.
 - d) li diuen que té massa pocs glòbuls i molt ferro.
- 8) En Ferran arriba a casa...
- a) traient una cadena d'or de les Canàries per la boca.
 - b) traient la cadena d'or més llarga del món per la boca.
 - c) deprimat i enfadat per la sensibilitat dels arcs de metall.
 - d) resignat a no agafar mai més cap avió.

Gramàtica i lèxic

1. Gramàtica i lèxic. Llegeix aquests textos i, per a cada buit, tria una de les tres opcions que tens al final del text.

a) Frases fetes contra la crisi

1. FEINA FETA NO TÉ DESTORB

El treball cooperatiu, el consum responsable i les finances (1) _____ són realitats consolidades a casa (2) _____ basades en valors alternatius als capitalistes: democràcia directa, igualtat, ajuda (3) _____ i solidaritat, responsabilitat i justícia social... Cal reforçar (4) _____ .

2. FER PASSAR BOU PER BÈSTIA GROSSA

Ens estafen (5) _____. Que els nostres diners serveixin per rescatar la banca, les multinacionals i el sector del 'totxo' és insultar-nos. Un desafiament a una democràcia buida i buidada de continguts. Una autèntica provocació a les necessitats socials.

3. QUI TÉ EL CUL LLOGAT, NO SEU QUAN VOL

Cal promoure l'economia productiva davant l'economia especulativa. Però tampoc qualsevol economia productiva, sinó aquella orientada a satisfer necessitats socials i a reconvertir ecològicament aquells sectors industrials que produeixen (6) _____ socialment útils.

4. QUI SEMBRA, RECOLL

A curt termini cal pressionar els governs perquè adoptin polítiques públiques per controlar el mercat i dotar de més poder i recursos (7) _____ , tant als _____ (8) dels centres econòmics com als de la perifèria. A mig termini, cal demostrar que hi ha alternatives i plantejar models diferents per demostrar que una altra economia és possible. Mentre no ho fem, guanyaran ells. L'economia o la fem nosaltres... o la faran contra nosaltres.

1	a. etiques	b. ètiques	c. étiques
2.	a. nostre	b. nostra	
3.	a. mútua	b. mutu	c. mutua
4.	a. -ne	b. -les	c. -los
5.	a. al engros	b. a l'engrós	c. a l'engròs
6.	a. bens	b. béns	
7.	a. la ciutatania	b. a la ciutadania	c. la ciutadania
8.	a. països	b. países	c. païssos

b) Què fas per Sant Joan? (Andreu Buenafuente)

Dilluns és Sant Joan. I això què vol dir? Doncs que durant aquests dies la gent no para de preguntar (1) _____ faràs per la revetlla. I el pitjor és que no els interessa. Aquest matí, per exemple, quan m'ho ha preguntat el (2) _____, li he dit que agafaria el ficus benjamí de la seva terrasetta per fer-ne una foguera. I (3) _____ cosa (4) _____ m'ha dit és: "Molt bé Andreu, però (5) _____ amb compte amb els petards".

I és que a (6) _____, tot això de les fogueres mai m'ha acabat de fer el pes. Ja (7) _____ que diuen que l'home prové de la cultura del foc i que és símbol de purificació. Però que li preguntin al Nicki Lauda si purifica o no.

A mi el que m'agradava de Sant Joan quan era petit era anar per les cases buscant mobles vells per poder fer la foguera. A més d'un li (8) _____ de dir allò de "no acceptem sogra com a moble vell". Un amic meu, quan devia tenir uns 8 anys, va anar (9) _____ per veure si (10) _____ donaven algun moble per cremar. Quan va aconseguir trobar la sortida ja tenia edat per anar a la mili.

El que és ben curiós és que de petit és una de les festes on t'ho passes més bé. Aquests dies (11) _____ passaves calculant quantes piules, xinós i trons et podries comprar amb els calers que et donaven els pares. En canvi, ara calcules quants calers et costaria contractar un assassí a sou que (12) _____ (13) _____ xavalet que tirés un petard.

1	a. qué	b. que	c. què
2.	a. veí	b. veï	c. veí
3.	a. la unica	b. l'única	c. l'unica
4.	a. qué	b. que	c. què
5.	a. ves	b. vés	c. vès
6.	a. mí	b. m'hi	c. mi
7.	a. sè	b. sé	c. se
8.	a. haviem	b. teniem	c. havíem
9.	a. al IKEA	b. a l'IKEA	c. a la IKEA
10.	a. li	b. l'hi	c. el
11.	a. t'els	b. te'ls	c. tel's
12.	a. mates	b. matès	c. matés
13.	a. qualsevol	b. a qualsevol	c. a qualquiera

c) L'astronomia, Galileu i el telescopi

Avui i demà es farà a París _____ (1) de l'Any Internacional de l'Astronomia, promogut per la Unió Astronòmica Internacional (UAI) i per la UNESCO. L'esdeveniment _____ (2) els quatre-cents anys de les primeres observacions telescòpiques de Galileu (1564-1642).

L'Any Internacional de l'Astronomia, _____ (3) duu per lema 'Un univers per _____ (4)',

_____ (5) un munt d'activitats, d'abast local, regional, nacional, estatal i internacional (a Catalunya, per exemple, _____ (6) implicat universitats, museus, associacions astronòmiques...). L'objectiu és de desvetllar l'interès per la ciència i, més específicament, per l'astronomia, sobretot entre el jovent.

De l'astronomia, bé podem dir que és una de les ciències amb més història: civilitzacions antigues com la babilònica, l'egípcia, la grega i la xinesa ja escrutaven el cel per treure'n l'entrellat.

L'ús del telescopi _____ (7) revolucionà, l'astronomia, que aquestes últimes dècades ha fet grans progressos. Per exemple, si fa cent anys amb prou feines sabíem de l'existència de la Via Làctia (la galàxia _____ (8) pertany el Sistema Solar), avui sabem que hi ha milions i milions de galàxies, originades fa uns 13.700 milions d'anys, després del Big Bang (Gran Espetec) _____ (9) originà l'Univers.

1	a. la inauguració	b. l'inauguració	c. la inaguració
2.	a. concideix amb	b. coincideix amb	c. coincideix en
3.	a. que	b. què	c. qué
4.	a. descobrir	b. descobrir	
5.	a. incloure	b. inclouerà	c. inclourà
6.	a. se han	b. s'han	c. s'hi han
7.	a. en	b. el	c. la
8.	a. a que	b. a la que	c. a què
9.	a. que	b. què	c. el qual

El telescopi _____ (10) als Països Baixos _____ (11) segle XVII. Tradicionalment, s'han reivindicat els noms dels òptics neerlandesos Zacharias Jansen i Hans Lippershey _____ (13) inventors de l'aparell. El telescopi es popularitzà de seguida i _____ (13) l'astrònom pisà Galileu _____ (14) que superava tots els altres: amplificava vint vegades la imatge dels objectes.

10	a. es devia d'inventar	b. es devia inventar	c. s'inventaria
11	a. a mitjan del	b. a mitjan	c. a mitjans del
12	a. com a	b. com	
13	a. el 1609	b. al 1609	c. a l'any 1609
14	a. ideà	b. n'ideà un	c. ideà un

2. Gramàtica i lèxic. Omple els buits de les converses següents, extretes de converses entre aficionats als esports, de manera que obtinguis frases coherents.

- a) Com creus que acabarà el partit?
De moment perd, però m'agradaria que _____ (1) un empat.
- b) Vosaltres, perquè sou del Barça, però si _____ (2) de l'Espanyol, preferiríeu que hi hagués elccions?

- c) Per tal de poder fer un estudi del perfil dels socis, he pensat _____⁽³⁾ fer-los una enquesta.
- d) L'entrenador de waterpolo ha dit ben clar que no vol que ningú _____⁽⁴⁾ ajudi.
- e) A vosaltres, us han donat les instruccions?
Sí, _____⁽⁵⁾ van lliurar dimecres passat.
- f) Recordes aquell mític jugador d'hoquei?
I tant! Com vols que _____⁽⁶⁾ oblidi!
- g) A quin equip juga?
En un l'entrenador _____⁽⁷⁾ es diu Joan Roig.
- h) Per què treu targeta groga ara?
Perquè _____⁽⁸⁾ pensar que ha comès una falta.
- i) Has entès com va anar la jugada?
Ho sento, però no he entès _____⁽⁹⁾ el que has explicat.
- j) Ja heu presentat la proposta de contractació a la directiva?
Sí, ja _____⁽¹⁰⁾ hem presentada.
- k) L'àrbitre s'entossudí _____⁽¹¹⁾ havia estat falta.
- l) M'han dit que, al camp, aquest jugador sempre està molestant _____⁽¹²⁾ companys.

3. En molts àmbits, esport s'associa a joventut. Aquest article, extret de *El 9 esportiu*, n'és un exemple. Llegeix-lo i, per a cada buit, tria una de les tres opcions que tens al final de l'exercici.

LA JOVENTUT COM A VALOR

«Busquem un perfil d'entrenador jove i ambiciós.» Podria ser, i de fet és, una premissa que s'estan aplicant molts clubs de futbol. D'ambició, només faltaria que no en tingués, el candidat a ocupar un lloc de treball. Ser jove ja és més difícil de fer-ho constar o fer-ho veure. Amb l'èxit que han tingut tècnics joves, amb Pep Guardiola⁽¹⁾..... màxim exponent, són mals temps⁽²⁾..... veterans, que s'anaven intercanviant les banquetes d'uns quants clubs de l'elit. Aquells⁽³⁾..... els presidents acabaven recorrent per falta d'imaginació, de valentia o de seguretat. Fins fa ben poc, Lopera era⁽⁴⁾..... proclamava que s'havia de confiar en entrenadors veterans, amb recorregut i palmarès, si podia ser. I no era l'únic. De mica en mica, aquest concepte ha anat perdent força i tècnics com Irureta, Clemente, David Vidal, Mané, Luis Fernández, Serra Ferrer o Cúper ho han anat tenint més difícil per continuar-se guanyant la vida en una banqueta. I amb l'*efecte Guardiola*, fa tota la pinta que la tendència serà imparable. Benvingudes siguin les apostes per entrenadors joves. A primera i segona, ja n'hi ha⁽⁵⁾..... Guardiola, Unai Emery, Pochettino, Marcelino García Toral, López Muñoz, Juan Carlos Mandiá, Luis García Plaza, Claudio Barragán, Xabi Gracia i Cristóbal Parralo, que acaba d'arribar a Girona, entre altres. Guardiola i Unai Emery podrien ser els abanderats d'una nova fornada de tècnics ambiciosos i competitius, però també honestos i humils. I⁽⁶⁾....., preparats, que al cap i a la fi és el que compta. Entrenadors estudiosos, amants de l'estratègia, amb capacitat d'aplicar nous mètodes i noves eines de treball.

No totes les apostes funcionaran. Perquè no tothom és Guardiola, perquè no tothom té l'encert o la sort de guanyar-se el respecte del vestidor –pot ser més difícil d'aconseguir⁽⁷⁾..... hi ha un currículum al darrere que l'avalà–, perquè no s'hi acaba de confiar o perquè, senzillament, no hi encaixa. Encara que CNL Vallès Occidental 3

alguns ⁽⁸⁾....., però, ja és prou positiu haver superat la fase ⁽⁹⁾..... semblava que només valia l'experiència.

Segur que l'exemple de Guardiola ha ajudat a prendre decisions valentes a molts altres clubs. I no és l'únic cas, ni a la lliga espanyola ni a Europa. A França, Laurent Blanc ha triomfat en el Girondins de Bordeus, en la seva segona temporada com a tècnic. I ho ha fet amb elegància i modèstia. «Un entrenador no és res sense els seus jugadors», va dir ⁽¹⁰⁾..... l'exdefensa després d'assegurar-se el títol de lliga, una sentència que també havia reproduït Guardiola. I a Itàlia, el Milan busca ara ⁽¹¹⁾..... *seu* Guardiola (o *el seu* Blanc) en la figura del brasiler Leonardo de Araújo com a relleu d' Ancelotti. ⁽¹²⁾..... atrevit Galliani i companyia sense el context actual?

1)	a. com	b. com a	c. com que
2)	a. per als	b. per els	c. pels
3)	a. a què	b. als quals	c. qui
4)	a. dels quals	b. de qui	c. dels que
5)	a. varis	b. vàrios	c. diversos
6)	a. sobretot	b. sobre tot	c. sobratot
7)	a. sinó	b. però	c. si no
8)	a. s'estrellin	b. s'estavellin	c. s'extrellin
9)	a. que	b. en que	c. en què
10)	a. l'ex-defensa	b. l'exdefensa	c. el exdefensa
11)	a. al	b. el	c. un
12)	a. S'hi hagués	b. S'haurien	c. S'hi haurien

Activitats globals

1. COMPRENSIÓ LECTORA

Llegeix atentament el text que tens a continuació.

Verdaguer i 'rock'n'roll'

El 2008 ja és història i, musicalment parlant, no ha estat ni de bon tros igual d'esplendorós que el 2007, tot i que ha provocat sorpreses que faran parlar molt crítics i fans els propers anys, com el naixement d'un grup, Manel, que apunta cap a l'estrellat. Són, metafòricament parlant, la nòvia d'Antònia Font. En un mes des de la sortida del seu primer CD, *Els millors professors europeus*, han col·locat 4.000 discos a les botigues, cosa que, en els temps que corren, és poca broma. Els lectors de l'AVUI.cat han triat aquest disc com el segon millor de pop-rock de l'any, molt a prop del retrobament de Lax'n'Busto amb el millor rock, *Objectiu: la Lluna*. Si l'enquesta hagués durat una setmana més, els Manel s'haurien encimbellat al capdamunt de la galàxia musical local.

El 2008, tanmateix, no ha estat l'any del pop-rock. *Les cançons tel·lúriques*, de Roger Mas, ha estat el CD que més vots ha rebut. Després del premi Puig-Porret de la crítica del Mercat de Música Viva de Vic, el de Solsona rep ara el reconeixement del públic. Amb el 26% dels prop de 8.000 vots per un àlbum amb poemes de Jacint Verdaguer, Mas ha crescut dos pams. "Ha estat una sorpresa com ha anat de bé. Quan vam pensar de fer aquest disc, creïem que passaria sense pena ni glòria", ens diu el cantautor.

El seu objectiu era "fer una petita incursió en la música tradicional, cosa que ens podia donar més possibilitats de tocar fora". Això s'ha acomplert parcialment, ja que ha estat a Cuba, a San Remo i acaba de tornar del Mercat Cultural de Salvador de Bahia (Brasil), on, amb Miquel Gil i un DJ holandès, era l'únic músic europeu. "El Miquel i jo vam triomfar; la gent s'ho va passar molt bé".

La sorpresa de l'any, però, ve del barri de Gràcia de Barcelona. Des que els Manel van treure el seu primer disc, fa un mes, tothom en parla. I els lectors de l'AVUI.cat no són sords. Fins i tot Jesús Rovira, de Lax'n'Busto, diu estar-ne admirat. Els va sentir per primer cop al concurs Sona 9 del 2007, on el quartet va quedar finalista. I ja hi va veure alguna cosa.

Rovira, que en el moment de rebre la trucada d'aquest diari no sap que ja han venut 10.000 discos d'*Objectiu: la Lluna*, diu no amoïnar-se per les xifres. Fins i tot és categòric quan deixa clar que el 2009 "serà el de la mort del CD i el de la música com a negoci: la crisi acabarà amb tot".

Els que encara no s'ho creuen són els Manel. Tampoc no es preocupen per les vendes. Són d'una altra generació i no saben –i potser no ho sabran mai– què és vendre 40.000 discos, com els ha passat als Lax. "Quan veus un desconegut en un concert que se sap una cançó teva, això significa un abans i un després en la vida d'un músic", ens diu el cantant dels Manel, Guillem Gisbert. Deu ser, com apunta Cesk Freixas, que "hem trencat fronteres" i que en aquest país, en aquests moments, s'està produint música com arreu del món.

Avui 31 / 12 / 2008

Text adaptat

Digues si les afirmacions següents són veritables o falses segons el text.

1. El grup Manel ha venut 4.000 discos en menys d'un mes.	
2. Els lectors de l'AVUI.cat han triat <i>Objectiu: la Lluna</i> com el millor disc de pop-rock de l'any.	
3. El disc amb poemes de Jacint Verdaguer ha rebut el 26% dels 8.000 vots comptabilitzats.	
4. Roger Mas ha acomplert l'objectiu que s'havia fixat amb <i>Les cançons tel·lúriques</i> .	
5. El Miquel Gil és del barri de Gràcia de Barcelona.	
6. El grup Manel va quedar quart finalista al concurs Sona 9.	

2. COMPRENSIÓ ORAL

Escolta la cançó atentament i respon si les preguntes següents són vertaderes o falses.

1. El protagonista de la cançó porta unes ulleres de pasta gruixuda.	
2. La dona fa més d'una hora que espera el metge que l'ha d'operar.	
3. Els protagonistes de la cançó no saben que ser atractius comporta sempre viure en un malson.	
4. Els protagonistes canten tan bé com el cantant de la cançó.	
5. El Pepe està gras perquè es passa el sant dia estirat al llit.	
6. Al quiròfan en què operaran el Pepe hi ha 5 persones.	
7. El Pepe organitza trobades d'amics del sis-cents al poble.	
8. Els guapos també es preocupen i tenen psiquiatres.	

3. GRAMÀTICA I LÈXIC

a) Llegeix la lletra de la cançó i:

- Accentua els mots que calgui.
- Omple els buits amb les grafies necessàries o amb els mots que creguis convenients.

ELS GUAPOS SON ELS RAROS

Un home amb ulleres de pasta gru__udes passeja pel port nervios.
 Ja fa mes d'una hora _____ a la seva dona l'espera el doctor Ramon.
 _____ avui s'han omplert de cora__e i han decidit operar-se el cos.
 La dona _____ vol treure papada i l'home es fara fer un penis més gros.
 Pero no saben _____ ser atractius tambe pot comportar viure en un malson!
 I els dos canten de puta mare, molt millor _____ jo, _____ fan cant coral,
 i ballen sardanes a plaça Sant Jaume, i _____ fan de collons.

I el Pepe es un noi _____ ha fet pan__a i _____ passa el sant dia estirat al llit.
 Avui el rode__en tres metges i un jove becari amb un bisturi.
 Amb un permanent delimiten l'e__encia gre__osa que _____ e__trauran.
 I ell somia en prendre un waikiki e__voltat de senyores _____ marquen mugrons.
 Pero el Pepe no sap _____ alguns ben plantats tambe viuen en un malson.
 I el tio organi__a trobades d'amics del sis-cents i _____ te un de vermell
 i quan puja al poble els nens _____ demanen que els porti a fer un tomb.

No saben _____ els guapos son els raras,
 _____ ho sap tothom, pero no _____ diu ningú,
 tampoc no s'agraden i tenen complex__s per ser diferents.
 I no saben _____ els guapos desafinen,
 no tenen swing i no ballen be,
 tambe es preocupen i tenen psicolegs
 i no passa res.

I no passa res...

b) Busca els pronoms febles del text i digues quina funció sintàctica fan.

c) Torna a escoltar la cançó tot llegint-ne la lletra. Hi trobes alguna incorrecció?

Expressió oral

1. Tria una d'aquestes notícies i llegeix-les en veu alta.

NOTÍCIA A

Bona participació a les activitats esportives

El programa d'actes compta amb la col·laboració de les entitats esportives locals

L'Institut Municipal d'Esports i Lleure (IME) ja ha posat en marxa les activitats esportives d'estiu amb una oferta similar a la d'altres edicions, amb la diferència que el carrer Major, amb motiu de les obres, no pot ser l'escenari de cap jornada. Durant el juliol es viuran les diades de futbol, bàsquet, handbol i natació. L'IME compta amb el suport de diferents entitats esportives del municipi per organitzar aquestes diades.

.El primer acte del programa al carrer, el 3x3 de bàsquet a Can Sant Joan, es va fer el 18 de juny a la plaça del Bosc, D'altra banda, el 2 de juliol es va fer davant del Miquel Poblet la diada de 3x3 de futbol. I en el mateix escenari, el 13 de juliol, van tenir lloc les diades d'handbol i de bàsquet al carrer. Enguany repetirà una de les novetats de l'estiu passat: la marató d'spinning, que es farà a la plaça Lluís Companys el dia 21. Les inscripcions es poden fer a les oficines de l'IME (Tarragona, 32) i costen 1 euro. El programa de l'estiu es completa amb una nova edició del 'Mulla't per l'esclerosi múltiple', que es va fer el 12 de juliol, i el Campionat de Natació Vila de Montcada, que tindrà lloc el dia 15. Totes dues activitats se celebraran a la piscina municipal de la Zona Esportiva Centre.

La Veu de Montcada

NOTÍCIA B

Montcada neda 50.600 metres en favor de l'esclerosi múltiple

Un total de 55 persones es van capbussar a la piscina de la Zona Esportiva Centre

Un total de 55 persones van mullar-se ahir en favor de l'esclerosi múltiple. Les xifres de Montcada indiquen una recaptació de gairebé 600 euros entre la venda de productes i els donatius i un total de 50.600 metres nedats. A l'acte també hi van participar les autoritats municipals. En concret van mullar-se els regidors socialistes Sergio Hermoso, Ana Rivas i Juan Parra, així com els edils, Jose Maria González i Marta Aguilar. La iniciativa organitzada per l'IME i promoguda per la Fundació Esclerosi Múltiple es va fer arreu de l'estat, on s'hi van adherir 885 piscines, 610 de les quals a Catalunya. La campanya Mulla't per l'esclerosi múltiple té la finalitat de sensibilitzar la societat respecte a aquesta malaltia que afecta més de 6.000 persones a Catalunya.

El Mulla't és un acte de participació ciutadana i de recaptació de fons, amb l'objectiu de crear serveis per a les persones afectades i donar suport a la recerca de l'esclerosi múltiple al nostre país. Des del 1994, cada any es convida a tota la societat a "mullar-se" en el sentit literal de la paraula, llançant-se a l'aigua de la piscina més propera per col·laborar en la lluita contra l'esclerosi múltiple. En aquesta setzena edició, la campanya coincideix amb el 20è Aniversari de la Fundació Esclerosi Múltiple (FEM). La captació de recursos es realitza a través del material de merchandising que la pròpia Fundació proporciona a les piscines per a la venda de tovalloles, samarretes, motxilles, bosses i moneders. Totes les entitats adherides a Catalunya estaven convocades a les 12 del migdia per fer simultàniament un salt a la piscina per l'esclerosi múltiple.

La Veu de Montcada

2. Avui es fa una taula rodona al centre cívic del teu barri o població per parlar d'aquests dos temes. Tria'n un per donar la teva opinió. Abans, prepara't si et convé un guió.

- a) Es promociona prou la pràctica de l'esport?
- b) El futbol és l'únic esport que cal que difonguin els mitjans de comunicació?

3. I vostè, què en pensa?

Escull una afirmació i escriu al costat quina és la teva opinió segons aquests barems:

- a) hi estic d'acord b) no hi estic d'acord c) no n'estic segur

- 1) D'una feina, el més important és els diners que s'hi guanyen.
- 2) El gat és millor animal de companyia que el gos.
- 3) Per al creixement personal, és millor viure a la ciutat que al camp.
- 4) La música clàssica és, en general, avorrida i el rock, només per als joves.
- 5) No s'haurien de tenir fills sense una seguretat econòmica garantida.
- 6) La gent és més feliç ara que abans.
- 7) És més formatiu adquirir coneixements per internet que dels llibres.
- 8) La sanitat pública hauria d'assumir la medicina dita alternativa.
- 9) Tots els homes haurien de saber fer la feina de la casa i, a més, fer-la.
- 10) Les pel·lícules no s'haurien de doblar, s'haurien de veure en versió original.
- 11) S'haurien de prohibir les bosses de plàstic del súper per contaminants.
- 12) Cadascú hauria de pagar segons el volum d'escombraries que generés.
- 13) Cal ampliar la xarxa d'autovies per arribar bé amb el cotxe a tot arreu.
- 14) És millor apuntar-se a un viatge organitzat que anar per lliure.

A continuació, defensa la teva decisió i intenta convèncer. Segueix la pauta adequada.

Valoració de la teva intervenció

Completa aquesta graella amb la valoració de la teva intervenció.

Registre	Estructura	Fonètica	Morfosintaxi	Lèxic

Annexos

Revisió de l'expressió escrita

Abans de lliurar el text que has escrit repassa si has fet tot el que et diu aquesta llista i, en cas que et falti algun punt, fes-lo:

Sí No

- Has repassat els accents més habituals (**és, són, però, perquè, també**), formes verbals (**dóna, té**)?
- Has repassat que els verbs portin els accents o dièresis que calgui: **havía, portaríem, està, rebés, compréssim, permès, agraiïm...?**
- Has anat alerta de no accentuar els mots habituals que no porten accent: **fa, pres, fes, dia, estan, diran, portaran, deia, duia...?**
- Si has fet servir l'obligació, controla que no hagi utilitzat cap **tenir que**.
- Has repassat bé que no hi hagi cap plural femení acabat en **-as?**
- Repassa't la puntuació: has respectat que no es pot separar mai el subjecte del verb? Has posat punt final quan calia? Has fet servir comes quan calia?
- Has apostrofat quan cal apostrofar, tenint en compte les excepcions?
- Si tens dubtes de vocalisme o consonantisme, has consultat el diccionari?

Errors freqüents que he d'evitar

A partir de les correccions que t'han fet, omple aquesta graella:

Està malament	Està bé	Per què m'equivoco?	Com ho puc superar?
<u>N'hi havia</u> moltes deixalles a Collserola.	<u>Hi havia</u> moltes deixalles a Collserola. Si ja dic 'deixalles', no cal utilitzar el pronom <u>en</u> una altra vegada.	Perquè no sé quan he d'utilitzar el pronom <u>en</u> .	<ul style="list-style-type: none"> ✓ He d'estudiar més? ✓ A quina pàgina del llibre ho puc consultar? ✓ Necessito consultar més material (llibre de verbs, diccionari, ...)?
<u>Tenim que</u> pensar més en la gent gran.	<u>Hem de</u> pensar més en la gent gran. Per expressar obligació fem servir: <u>haver de</u>, <u>caldre</u>,...però <u>tenir que</u> no existeix en català.	Perquè no m'hi fixo tot i que me l'han corregit moltes vegades.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ho he de memoritzar? ✓ A quina pàgina del llibre ho puc consultar perquè em quedi més clar?

Exemple de com s'ha d'omplir la graella

Bibliografia

Manuals

- CASTELLANOS, J. A. **Quadern**. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació, 1998.
- BADIA, J.; BRUGAROLAS, N.; GRIFOLL, J.; GRÍFOLS, M. **1.000 exercicis per al nivell C**. Barcelona: Castellnou, 2000.
- HERRERO, P.; VALLE, M. **Llengua catalana: Material didàctic per a cursos de nivell C**. Barcelona: EAPC, 2004.
- MAS, M.; VERDÉS, G.; VERGÉS, M.H.; VILAGRASA, A. **10 exàmens. El nou nivell C de català**. Barcelona: Teide, 2001.

Gramàtiques

- BADIA, J.; BRUGAROLAS, N.; TORNÉ, R.; FARGAS, X. **El llibre de la llengua catalana**. Barcelona: Castellnou, 1997.
- LÓPEZ DEL CASTILLO, LI. **Gramàtica del català actual**. Barcelona: Edicions 62, 1999.

Diccionaris

- **Diccionari de la llengua catalana**. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2007.
<http://dlc.iec.cat>
- **Gran diccionari de la llengua catalana**. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1998.
<http://www.enciclopedia.cat>
- **Diccionari Català – Castellà. Diccionari Castellà – Català**. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000.
- PEY, S. **Diccionari de sinònims i antònims**. Barcelona: Teide, 1986.
- XURIGUERA, J. **Els verbs catalans conjugats**. Barcelona: Claret.
- BRUGUERA, J. **Diccionari de dubtes i dificultats del català**. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000.
- GINEBRA, J.; MONTSERRAT, A. **Diccionari d'ús dels verbs catalans**. Barcelona: Edicions 62, 1999.

Llibres complementaris

- XURIGUERA, J. **Els verbs catalans conjugats**. Barcelona: Claret.

Recursos en línia

- **Optimot. Consultes lingüístiques.**
<http://optimot.gencat.cat>
- **Programa d'Ensenyament de la Llengua Catalana (PELC)**
Material d'autoaprenentatge elaborat per la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears i el COFUC.
<http://pelc.uib.es/recursos/index.html>
- **Servei d'Autoformació en Llengua Catalana (UPF)**
Material d'autoaprenentatge, elaborat per la Direcció General de Política Lingüística. Permet treballar els nivells B, C i D.
www.salc.upf.edu
- **Autoaprenentatge de català (UB)**
Informació i recursos per aprendre català a través de la xarxa.
<http://www.ub.edu/slc/autoaprenentatge>
- **GEX. Programa autocorrectiu per treballar lèxic, ortografia, morfologia i sintaxi.**
Amb pàgines d'ajuda. Universitat de Barcelona. Es pot baixar.
<http://www.ub.es/slc/fll/accgex.htm>
- **Recursos lingüístics en català.**
Recull molt ampli de recursos. Joan Vilarnau.
www.llengcat.com

Altres webs d'interès

- **Institut d'Estudis Catalans (IEC)**
<http://www.iecat.cat/>
- **Termcat**
<http://www.termcat.cat>
- **Secretaria de Política Lingüística**
<http://www.gencat.cat/presidencia/llengcat>
- **Consorti per la Normalització Lingüística**
<http://www.cpnl.cat>

